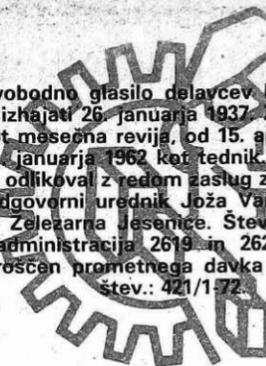

ŽELEZAR

JESENICE, DNE 19. JANUARJA 1984

ŠTEVILKA 2 • LETO XXXIII

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Vardi - Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Fisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju št. 421/172.

INOVACIJSKA DEJAVNOST V DECEMBRU 1983

Odbori za gospodarstvo so v preteklem mesecu obravnavali pet v proizvodnji uvedenih tehničnih izboljšav in koristnih predlogov ter jih pozitivno ocenili in odobrili ustrezna nadomestila. Skupni prihranki oziroma koristi so 1.908.454,00 din, za kar je devet novatorjev prejelo 95.455,00 din posebnih nadomestil ali 5,0 % od ugotovljenih koristi.

KADROVSKA POLITIKA JE ENA OD ODLOČILNIH POTI ZA UVELJAVLJANJE OBLASTI DELAVCEV

vendarle le, če je tudi sama v polni meri demokratična, če so delavci subjekt in nosilec kadrovske politike, je bilo med drugim poudarjeno na lanskoletni sedmi seji centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije. V našem družbenem razvoju so že kontinuirano prisotna prizadevanja za demokratizacijo kadrovske politike, ki so dobila posebno širino s sprejemom nove ustave leta 1974 in se kažejo v množici ljudi, ki so bili v tem času vključeni v samoupravno in delegatsko odločanje, vključujejo pa se še nove in nove generacije, ki jim to pomeni tudi zgodovinsko šolo samoupravljanja.

Urejanje področja kadrovske politike pa imamo opredeljeno v posebnem republiškem družbenem dogovoru o kadrovske politiki, na osnovi katerega so bili oblikovani tudi občinski dogovori, tudi v jeseniški občini, h katerem smo po poprejšnji javni razpravi pristopili tudi delavci temeljnih organizacij in delovnih skupnosti naše železarne. Kot udeleženci dogovora smo dolžni izvajati določila tega dogovora. Seveda pa se ob tem že takoj postavlja vprašanje, v kolikšni meri delavci naših temeljnih organizacij in delovnih skupnosti sploh poznajo vsebino in bistvo ciljev kadrovske politike, oziroma kako vsebino in določila dogovora upoštevamo in spoštujemo v praksi, še posebno, če upoštevamo, da je kvaliteta kadrovske politike predvsem odvisna od demokratičnosti in načrtnosti kadrovske politike, grajene že na omenjenem družbenem dogovoru.

V sedanjem težkem razvojnem preobratu, v bitki za dosledno uresničevanje dolgoročnih nalog gospodarske stabilizacije, je od kadrovske politike v odločujoči meri odvisno, kako se bodo oblikovale in izvajale samoupravne določitve. Že v gradivu za omenjeno sejo centralnega komiteja ZKS so navedli, da so sile, ki v družbi odločajo o kadrih, hkrati sile, ki imajo največjo družbeno moč in vpliv ter pri tem poudarili, da je zato »vsak razkorak med normativnimi in stvarnimi, v praksi uporabljenimi, merili kadrovske politike razkorak med proklamirano in dejansko oblastjo delavskega razreda v naši družbi, med formalno in dejansko socialistično demokracijo«. Gradivo je tudi opozorilo na to, da če ne bomo dovolj dosledni in vztrajni, da se v naši družbi oblikujejo in družbeno uveljavijo samo taki kadri, ki svoje znanje, izkušnje in moči uporabljajo za to, da delavski razred uvidi in v svojih družbenih odločitvah upošteva objektivne zakonitosti našega družbenega razvoja ter tako sam, skupaj z vsemi drugimi delovnimi ljudmi oblikuje in uveljavi svoj interes kot splošni družbeni interes, obstaja nevarnost, da se v teh težkih razmerah, ki so pred nami, izvršilne, poslovodne, upravne in politične strukture oblasti delavskega razreda in delovnih ljudi sprevržejo v silo, ki mislijo in odločajo namesto njih, in kadar jim tako bolje kaže, tudi proti njihovim življenjskim interesom in potrebam.

To pomeni, da je boj za podružbljanje kadrovske politike in za načrtno, dolgoročno kadrovsko politiko ena najbolj izpostavljenih točk našega razrednega boja. Če na teh izhodiščih poskušamo oceniti prakso in ravnanje, lahko že po empirični metodi ugotovimo odstopanja od v družbenem dogovoru opredeljene kadrovske politike tako v Železarni, kakor tudi v občinskem prostoru. Delavci, delno zaradi nepoznavanja kadrovske politike, delno zato, ker jim je odtujena, še zdaleč niso subjekti in nosilci kadrovske politike, o tem še vedno odločajo ozki krogi in ne tako redko tudi mimo določil družbenega dogovora o kadrovske politiki, čeprav gre za izbiro najodgovornejših kadrov in delavcev s posebnimi pooblastili, najsi bo v družbenopolitičnih organizacijah, strokovnih službah ali poslovnih organih.

Kvalitete, ki jih družbeni dogovor opredeljuje za najodgovornejše delavce, poslovodne organe in druge delavce s posebnimi pooblastili, morajo le-ti dokazovati s svojim delom in to s svojo idejnopolitično opredeljenostjo za socialistično, za uresničevanje zgodovinskih interesov delavskega razreda, za razvijanje samoupravne socialistične demokracije ter delegatskega sistema, z zavzetostjo za uresničevanje dolgoročne politike gospodarske stabilizacije in drugih kvalitet, opredeljenih v družbenem dogovoru o kadrovske politiki, poleg seveda strokovne usposobljenosti, ustvarjalnih dispozicij, organizacijskih sposobnosti in podobno.

Odgovor na to, ali smo v Železarni in drugje odstopali od v družbenem dogovoru opredeljene kadrovske politike, moramo iskati samo v vprašanjih: gospodarske in poslovne uspešnosti oziroma uresničevanja razvojnih in planskih nalog, izvajanja družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov, razvzitosti samoupravnih odnosov in uveljavljenosti določil ustave in zakona o združenem delu ter samoupravnih splošnih aktov, delovanju delegatskega sistema in ne nazadnje v tem, kako skrbimo za drobne probleme naših delavcev, seveda ob upoštevanju dejstva, da kadrovska politika vsebuje tudi dosledno preverjanje uspešnosti dela najodgovornejših delavcev, poslovodnih delavcev, delavcev s posebnimi pooblastili in drugih. Če bomo dovolj kritični in pošteni, bodo odgovori na mnoga navedena vprašanja povedali, da mnogokje še zaostajamo in da marsikaj nismo naredili, kar bi morali.

Slovenski sindikati že več let pozivajo osnovne organizacije zveze sindikatov, da ob zaključnih računih organizacij združenega dela zahtevajo, da samoupravni organi ocenijo odgovornost poslovodnih in drugih delavcev s posebnimi oblastmi za rezultate poslovanja, kar se seveda neposredno povezuje tudi z uresničevanjem neodtujljivih pravic delavcev in socialistične demokracije, vendar pa pri tem sindikati niso bili povsod dosledni, tudi v naši delovni organizaciji ne. Seveda ne bi smeli dovoliti posplošene kritike kadrov ali kritikarstva, temveč konkretne in pošteno ocenjevanje, ki smo jih nekaj omenili. Tudi ne gre »za rezanje glav«, temveč za ocenjevanje odgovornosti pri stvareh, ki jih nismo naredili ali kjer zaostajamo in na osnovi tega opredeljevati poti za naprej. To je tudi sestavni del kadrovske politike, katere nosilci so delavci, in ki bodo le na ta način postali tudi njeni subjekti.

MLADI O TEZAH ZA SPREMEMBO SPORAZUMA

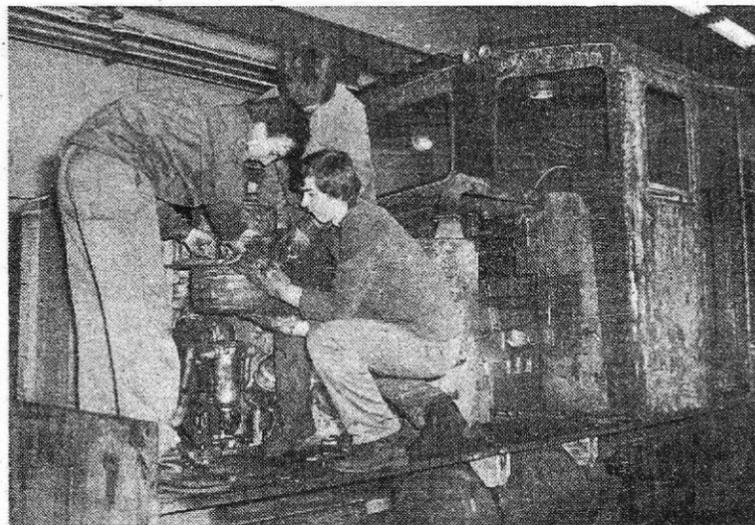
Predsedstvo koordinacijskega sveta ZSMS Železarne je 12. januarja obravnavalo teze za spremembo samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe. Na seji je poleg članov predsedstva sodeloval tudi Rafko Penič, vodja oddelka za nagrajevanje, ki je gradivo obrazložil in odgovarjal na vprašanja prisotnih.

(Nadaljevanje na 5. strani)

TOZD ŽIČARNA

Avtorju MILOŠU GAŠPERINU je bilo za predelavo pogona vetrila na žičarskem stroju Vaughn crossley 7/8 odobreno izplačilo prvega posebnega nadomestila. Na žičarskem stroju je bil pogon vetrila za hlajenje bobnov izveden tako, da je bilo vetrilo montirano na osi motorja. Zaradi razmeroma velike teže vetrila, predvsem pa zaradi velikega zagonskega momenta, je bila obremenitev motorja zelo velika. Motor je zato večkrat »pregorel«. Za popravilo navitja motorja je bilo potrebno demontirati ohišje zračnih filtrov, potrebna pa je bila demontaža vetrila in motorja. Stroj je deloval brez hlajenja bobnov, vendar zato z manjšo hitrostjo vlečenja.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Obnova lokomotive (foto S. Kokalj)

Z BOLJŠIM DELOM IN PRIZADEVANJEM ZAUSTAVITI ZMANJŠEVANJE PROIZVODNJE IN JO ZAČETI OŽIVLJATI

Temeljni cilji družbenoekonomskega razvoja v letu 1984 so oživljanje proizvodnje, izboljšanje kakovosti gospodarjenja, povečanje izvoza, brzdane inflacije in ustavitve padanja produktivnosti dela ter osebnih dohodkov. Predvideno je, da se bo družbeni proizvod povečal za 2 odstotka, industrijska proizvodnja za okrog 3, kmetijstvo za okrog 2, izvoz blaga in storitev za okrog 16, od tega na konvertibilno področje za 20 odstotkov, zaposlenost za 2, produktivnost dela v industriji pa za okrog 1 odstotek.

Pospašen bo razvoj malega gospodarstva in turizma, zmanjšal pa se bo obseg investicij, izboljšali pa se bodo ekonomski odnosi s tujino. Z ukrepi ekonomske politike bodo odpravljene motnje na trgu, zagotovljen pa bo tudi vpliv ekonomske prisile na obnašanje gospodarskih subjektov in njihovo poslovanje. Temeljna merila za oblikovanje in

družbeno kontrolo cen morajo biti ista, ki so določena v protinflacijskem programu.

Po večdnevem usklajevanju stališč republiških in pokrajinskih skupščin je Zbor republik in pokrajinskih Skupščin SFRJ na svoji seji 27. decembra 1983 sprejel resolucijo o družbenoekonomskem razvoju in ekonomski politiki SFRJ v letu 1984.

Ker je med usklajevanjem prišlo do številnih sprememb in dopolnitev osnutka resolucije, ki je bil predstavljen v eni prejšnjih števil glasila Skupščine SFRJ, v tej številki širše povzemamo končno besedilo tega dokumenta, pri čemer so posebej poudarjene naloge, dejavnosti in ukrepi za uresničevanje družbenoekonomskega razvoja in ekonomske politike v letu 1984.

Prvi del tega najpomembnejšega planskega dokumenta določa temeljne smeri uresničevanja prve etape dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije, drugi del pa opredeljuje naloge, dejavnosti in ukrepe za uresničevanje stabilizacijskega programa v letu 1984.

Resolucija določa tudi politiko uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981 do 1985, in sicer v skladu s stabilizacijskim programom.

V skladu z dolgoročnim programom ekonomske stabilizacije kot najpomembnejše naloge družbenoekonomskega razvoja in ekonomske politike v letu 1984 našteva: oživljanje proizvodnje, izboljšanje kakovosti gospodarjenja in krepitev materialnega položaja gospodarstva, krepitev položaja našega gospodarstva v ekonomski menjavi s tujino, odpravljanje vzrokov in brzdane visoke inflacije, zaustavitev upadanja produktivnosti dela in realnih osebnih dohodkov.

S sprejetjem ustrezne dejavnosti in ukrepov ekonomske politike, ki jih predvideva resolucija, kakor tudi drugih ukrepov, ki jih določa dolgoročni program ekonomske stabilizacije kot tudi načrt uresničevanja tega programa, bo omogočeno, da bi z več dela in prizadevanja zavrla sta

(Nadaljevanje na 8. strani)

V LETU 1983 SKUPNA PROIZVODNJA ZA MALENKOST VEČJA, BLAGOVNA PA PRECEJ NIŽJA KOT LETO POPREJ

V dvanajstih mesecih lanskega leta smo v Železarni pri skupni proizvodnji, ob upoštevanju družbenega plana in operativnega programa, dosegli naslednje rezultate (v podatkih niso zajeti rezultati TOZD MONTER Dravograd, ki so v skupni razpredelnici):

Mesec	Načrtovano ton	Program ton	Izpolnitev ton	%	%
1	2	3	4	4/2	4/3
Januar	127.870	127.870	122.519	95,8	95,8
Februar	122.220	122.220	124.554	101,9	101,9
Marec	133.470	133.470	132.608	99,4	99,4
April	127.770	127.580	124.542	97,4	97,5
Maj	124.490	122.050	120.115	96,4	98,3
Junij	128.980	127.285	132.189	102,5	103,8
Julij	123.220	122.910	111.484	90,5	90,7
Avgust	124.110	122.660	115.830	93,2	94,3
September	126.270	123.690	120.254	95,2	97,2
Oktober	126.100	126.830	122.646	97,3	96,7
November	124.350	112.220	110.147	88,6	98,1
December	130.950	117.500	112.545	85,9	95,8
Skupaj:	1.519.800	1.485.985	1.449.236	95,3	97,5

(Nadaljevanje na 6. strani)

NALOGE SINDIKATOV PRI OCENJEVANJU DELA IN POSLOVANJA V LETU 1983

Predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije je sprejelo dokument »akcija zaključni račun organizacij združenega dela 1983« s katerim opredeljuje dejavnosti organizacij in organov zveze sindikatov v zvezi z ocenjevanjem rezultatov dela in poslovanja organizacij združenega dela v letu 1983.

Namen usmeritev dejavnosti je, navajajo v dokumentu, spodbuditi in usposobiti delavce, da bodo na svojih zbiorih preverili rezultate gospodarjenja in upravljanja z družbenimi sredstvi, jih primerjali z rezultati sorodnih organizacij združenega dela in na osnovi tega sprejemali ukrepe za učinkovitejše gospodarjenje, ki bo skladno z dolgoročnim programom gospodarske stabilizacije.

Ker je za uspeh akcije predvsem pomembno, kako so pripravljena poslovna poročila, predsedstvo republi-

škega sveta ZSS v svojem dokumentu spodbuja osnovne organizacije zveze sindikatov, da od poslovodnih organov zahtevajo, naj bodo poročila o delu in poslovanju v letu 1983 pripravljena tako, da bodo dovolj nazorno prikazala:

1. Kolikšen dohodek na delavca in kolikšen dohodek na angažirana sredstva so dosegli v primerjavi s sorodnimi organizacijami združenega dela in v podskupini dejavnosti,

(Nadaljevanje na 2. strani)

REZULTATI SE IZBOLJŠUJEJO

Po podatkih statistične službe sektorja za ekonomiko in organizacijo je bilo do 16. januarja izdelane 58.462 ton skupne proizvodnje, kar je 90,3 % družbenega plana in 94,9 % operativnega programa.

Do 16. januarja so plavžarji izdelali 7.753,8 tone grodlja, jeklarji pa vili 19.645 ton jekla. V TOZD Plavž je plan preželen 107,3 %, v TOZD Jeklar na pa je bil družbeni plan dosežen 92,2 %, operativni program pa 95,6 %.

Prodali smo 11.762,1 tone gotovih izdelkov in storitev, kar je 77,7 % družbenega plana ali 77,1 % operativnega programa. Večjo odpremo pričakujemo v drugi polovici meseca, saj se na odpremih rezultatih še vedno pozna zmanjšana odprema v poprazničnih dneh.

V TOZD JEKLOVLEK SO BILI V PRETEKLEM LETU DOBRO PRESKRBLJENI Z VLOŽKOM

V preteklem letu so v TOZD Jeklovlek dosegli 103,2% z družbenim planom zahtane proizvodnje. To jim je uspelo, kot poudarja vodja TOZD SREČO MEŽNAR, ker so bili dobro preskrbljeni z vložkom.

»Končno so tudi v naši Železarni prišli do spoznanja,« pravi, »da se to izplača, saj se v Jeklovleku predelavemu jeklu lastna cena podvoji. Če smo zadovoljni s količino dobljenega vložka, pa ne moremo biti zadovoljni z njegovo kvaliteto. Veliko je namreč površinskih napak, (predvsem pri večjih dimenzijah), tako metalurških kot valjarskih, kar znatno povečuje izmet. Nekaj krivde za napake pri vložku odpade na razdrobljenost naročil glede kvalitete. Najmanjša naročila so do 5.000 kg. To prav gotovo vpliva na kvaliteto vložka pri predhodni obdelavi. Če bi namreč naročila bila količinsko večja, bi bila njihova kvaliteta tudi boljša.

Gospodarski načrt za letošnje leto predvideva za okoli 2% višjo proizvodnjo, kot je bila v letu 1983. Mislim, da bomo to količino proizvodnje lahko dosegli, če bo preskrba s polproizvodi taka, kot je bila v preteklem letu. Izboljšati nameravamo kvaliteto naših izdelkov, pa tudi kvaliteten program moramo izpopolniti, predvsem pri jeklih, ki so legirana s kromom in nikljem. Poleg tega nameravamo povečati proizvodnjo avtomatskih jekel, še posebej tistih, ki so dodatno legirana s svincem in telurjem. V veliki meri bo k temu pripomogla tudi nova vakumska naprava v TOZD Jeklarna.

Z vzdrževanjem imajo v TOZD dosti težav. Strojni park je zastarel. Nekaj ravnalnih in brusilnih strojev je celo iz reparacije. V zadnjem času so porasli predvsem zastoji na ključnih napravah, dalj časa pa je prisoten tudi problem vzdrževanja v popoldanskem in v nočnem času, pa tudi ob sobotah in nedeljah. Tako elektro kot mehanski zastoji se v tam času vse prepočasno odpravljajo. Ta problem, ki po njegovem mnenju deloma izhaja tudi iz lokacijske oddaljenosti temeljne organizacije, bodo na vsak način morali rešiti. Osebnih dohodkov vzdrževalcev morajo biti bolj odvisni od zastojev na tistih področjih, kjer delajo. Najbrž bo novi sistem nagradjenja tu upošteval.

»Tako kakor drugje v Železarni imamo tudi pri nas težave s kadri. Normativ zaposlenih je v zadnjem času manjši za 12 ljudi. Res, da nekaj od teh na račun delovnih mest na strojih, ki smo jih lani umaknili iz proizvodnje. Kljub temu moramo pomanjkanje ljudi reševati z nadurami in urami za manjkajoče. Normativ zaposlenih je zmanjšan brez predhodnega dogovora med temeljno organizacijo in kadrovskim rektorjem.« S tem v zvezi je zanimiv pogled na razpredelnico, ki kaže razmerje med načrtovanim številom zaposlenih za lansko leto in številom zaposlenih v oktobru lani v Železarni. Vse proizvodne temeljne organizacije, razen dveh, imajo manj zaposlenih, kot je načrtovano, v delovnih skupnostih pa je število zaposlenih večje od načrtovanega.

»Za delo na ključnih delovnih mestih, na ravnalnih in brusilnih strojih, bi morali imeti šolan kader, mi pa večkrat dobimo tudi ljudi z nepopolno osemetko, potem pa jih sami priučimo za posamezne delovne naloge in opravila. To vpliva tudi na stanje naprav, kajti te niso vzdrževane tako, kot bi lahko bile ob bolj strokovnem kadru. Delovna in tehnološka disciplina je kljub temu na razmeroma visoki ravni, ker ima večina zaposlenih individualno normo, ki vključuje tudi kvaliteto izdelkov.

Osebnih dohodkov v naši temeljni organizaciji je glede na celotno Železarno zadovoljiv. Izpolnili smo zadane naloge in produktivnost je v porastu. Zato je tudi osebnih dohodkov nekoliko nad povprečjem.

Po besedah Sreča Mežnarja samoupravni organi v TOZD dobro delujejo, slabše pa je delo delegacij za SIS. Po številu zaposlenih je TOZD Jeklovlek ena najmanjših temeljnih organizacij v Železarni, tako da se tudi na tem področju pojavlja problem kadrovanja. Ubadajo se z vprašanjem, kako zainteresirati ljudi za delo v samoupravnih organih, družbenopolitičnih organizacijah in delegacijah za SIS. Precej je takih, ki nečejo delati na tem področju. Nekateri pa niso usposobljeni za to, tako da v izbor za nosilne funkcije v organih samoupravljanja DPO in delegacijah pride v poštev le manjša skupina ljudi.

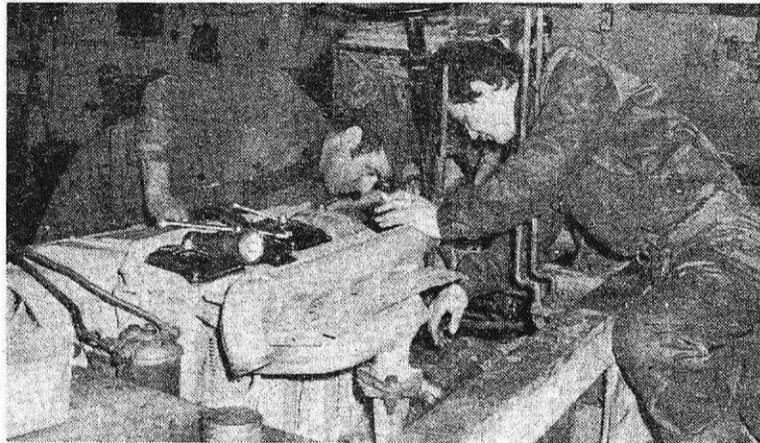
»Gradiva za SDS in samoupravne organe so sedaj bolj kvalitetno pripravljena, kot so bila včasih. Lažje jih je obravnavati na sestankih, ker je v njih izluščeno tisto, kar je bistveno. Tudi gradiva za delegacije za SIS bi morala biti tako pripravljena. To bi najbrž vplivalo na boljše delo

delegacij. Ljudje so se naveličali dolgih sestankov in prebiranja nepreglednih gradiv. Dogovorili smo se, da bo izvršni odbor sindikata sklical delegacije za SIS, posebej tiste, ki ne delujejo, da bi se o tem skupaj pogovorili. Poskušali bodo odkriti vzroke za tako stanje in jih odpraviti.

Sistem povratnih informacij po njegovih besedah še ni povsem zaživel. Odgovor na delegatska vprašanja, ki jih v TOZD ne morejo sami rešiti, od strokovinskih služb ne dobijo vedno, kar med delavci povzroča nezadovoljstvo. Pričakujejo, da se bo delo na tem področju izboljšalo.

»Če bomo imeli zadostne količine

vložka, bomo ostale težave zlahka odpravili,« je Srečo Mežnar ob koncu razgovora strnil svoje misli. »Če ljudje imajo delo, bodo zagotovo tudi delali. Za slabo delo ni delavec za strojem nikoli sam kriv, ampak so krive tudi vse strukture od delovodij navzgor. Če nekdo med delom hdi ven, je to zato, ker nima dela, zato ker najbrž tudi delovodje ni na njegovem delovnem mestu. Le da na delavca znamo pritisniti, ga poslati pred disciplinsko komisijo, za tiste od delovodij navzgor pa disciplinske odgovornosti skorajda ni. Je mar ti sti za strojem kriv, da ni legur, da ni vložka? To ni samo problem Železarne, ampak širši družbeni problem. Veriga odgovornosti je nekje pretrgana.«

Popravilo viličarja (foto S. Kokalj)

NALOGE SINDIKATOV...

(Nadaljevanje s 1. strani)

— v kolikšni meri je ta dohodek rezultat večje proizvodnje, višje produktivnosti, boljšega izkoriščanja proizvodnih zmogljivosti in zmanjšanja materialnih stroškov, zadrževanja dela in sredstev, uveljavljanja lastnega znanja, inovacij, posodobljanja tehnološkega in proizvodnega procesa in izvoza, koliko pa je zgolj posledica cen lastnih proizvodov in storitev.

2. Kakšna so bila razmerja pri razporejanju doseženega dohodka med bruto osebnim dohodkom na delavca in akumulacijo glede na angažirana sredstva v primerjavi s sorodnimi organizacijami združenega dela in v podskupini dejavnosti, — ali so doseženi dohodek razporejali v skladu z družbenimi usmeritvami (resolucija, dogovor za leto 1983),

— ali so po obsegu in kakovosti storitev doseženi zadovoljivi (pričakovani) rezultati gospodarjenja s tistim delom dohodka, ki so ga v odnosih svobodne menjave dela namenili za zadovoljevanje skupnih potreb (izobraževanje, zdravstvo, kultura itd.),

— kakšni so rezultati gospodarjenja z delom dohodka, ki so ga združevali z drugimi delavci v vseh oblikah združevanja in povezovanja združenega dela (v DO, SOZD, bankah, zavarovalnicah, v SIS materialne proizvodnje, za skupne naložbe, za pospeševanje izvoza itd.),

— kakšni rezultati so doseženi pri uveljavljanju delitve po delu in rezultatih dela, ali so ustreznejše vrednotili proizvodno in kreativno delo in delo v težjih delovnih razmerah, — ali so stalno ugotavljali socialno varnost delavcev in ukrepali tako, da bi bila socialna in materialna varnost delavcev in njihovih družin zagotovljena z osebnim dohodkom ter vzajemnostjo in solidarnostjo.

3. Kakšen je likvidnostni položaj temeljne organizacije združenega dela, na kakšen način so si zagotavljali tekoča sredstva za izplačilo osebnih dohodkov in kakšen je obseg zadolžitve, še zlasti v temeljnih organizacijah, ki so poslovale z izgubo ali so imele motnje v poslovanju. V zvezi s tem naj organizacije zveze sindikatov zahtevajo, da bodo zboru predloženi predlogi ukrepov za odpravo izgub (prestrukturiranje, združevanje, novi programi), za izterjavo neporavnanih računov in za zmanjšanje kreditne odvisnosti pri izplačilih akontacij osebnih dohodkov.

V nadaljevanju predsedstvo republiškega sveta ZSS spodbuja osnovne organizacije, da zahtevajo:

— da poslovodni organi pravočasno predložijo poslovna poročila, — da so zborom delavcev predloženi ukrepi za učinkovitejšo gospodarjenje.

— da samoupravni organi ocenijo odgovornost poslovodnih in drugih delavcev s posebnimi pooblastili za rezultate poslovanja.

O teh vprašanjih, navaja doku-

ment, naj osnovne organizacije zveze sindikatov sprejmejo svoja stališča in o njih seznanijo delavce na njihovih zborih.

Dokument tudi obvezuje občinske, medobčinske in mestne svete zveze sindikatov, da bodo:

— usmerjali celotno dejavnost in pomagali osnovnim organizacijam pri obravnavanju zaključnih računov,

— usklajevali delovanje vseh sodelujočih v akciji,

— dosegli, da bodo SIS družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje pripravile poročila o delu in poslovanju v letu 1983 (v skrajšani obliki) in anekse k samoupravnim sporazumom za leto 1984 ter da bo vse to predloženo na zborih delavcev.

Predsedstvo zadolžuje republiške odbore sindikatov dejavnosti, da pri obravnavanju rezultatov gospodarjenja sodelujejo tako:

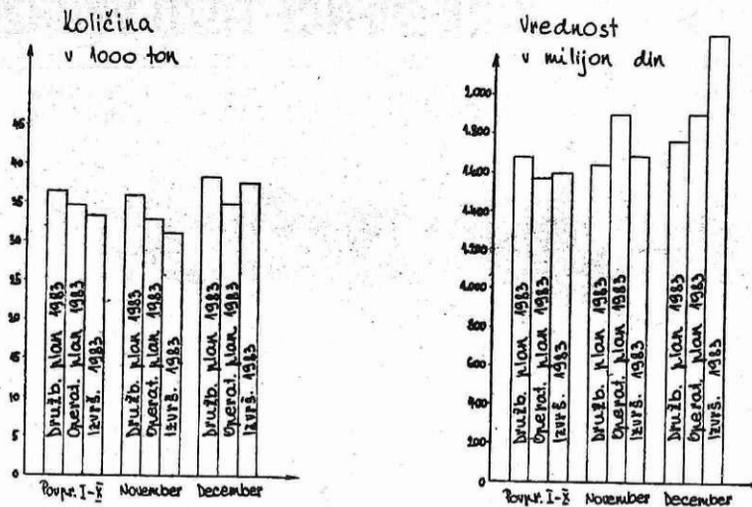
— da bodo nosilci medsebojnega primerjanja uspešnosti gospodarjenja temeljnih organizacij združenega dela tako znotraj sorodnih dejavnosti kot tudi v širših reprodukcijskih povezavah, — da bodo nosilci pobud za odpravljanje vzrokov izgub in motenj v poslovanju v posameznih OZD z združevanjem dela in sredstev in drugimi načini za učinkovitejšo gospodarjenje,

— da bodo ugotavljali in razčlenjevali razlike v družbenoekonomskem položaju delavcev v posameznih dejavnostih.

Usmeritve predsedstva republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije izhajajo iz zakona o združenem delu, ki opredeljuje tudi odgovornost za pravilnost podatkov in strokovnih ocen ter pravočasno predložitev poslovnega poročila. V usmeritvah predsedstva pa smo pogršeili zahtevo, da bi enako kot za skupno porabo (SIS družbenih dejavnosti), morali biti delavcem predloženi tudi rezultati gospodarjenja s sredstvi namenjenimi za zadovoljevanje splošnih družbenih potreb (občinski proračun), kajti praviloma, po zakonu o združenem delu, o tem delavci razpravljajo in se izjavljajo istočasno, da spoznajo možnosti svoje temeljne organizacije in njenega razvoja.

Ob tem naj omenimo, da se taka akcija sindikatov ob sprejemanju ključnih računov v organizacijah združenega dela s spremenljivimi odmevi in rezultati ponavlja že nekaj let. Kljub temu pa tudi v naši delovni organizaciji nismo doslej še nikdar tako celovito in primerjalno obravnavali rezultate dela in poslovanja, kar seveda kaže tudi na premajhno prodornost in aktivnost osnovnih organizacij zveze sindikatov, kakor tudi organov zveze sindikatov. Tako celovita obravnava pa prav gotovo zahteva zelo jedrnata, zgoščena in natančna poročila, ki so pravzaprav pogoj za uspešno razpravo o ocenjevanju dela in poslovanja, pa tudi pravočasno možnost pridobitve primerjalnih podatkov.

GRAFIČNI PRIKAZ PRODAJE JANUAR—DECEMBER 1983 — OSNOVNA REALIZACIJA IN STORITVE PREVALJANJA

DOBRI PRODAJNI REZULTATI V DECEMBRU 1983

S prodajo in storitvami prevaljanja v višini 37.826 ton smo v decembru dosegli dobre rezultate, saj smo operativni načrt prodaje presegli za 8%, nekoliko višji družbeni načrt prodaje pa izpolnili 98%. Kljub težkim pogojem gospodarjenja smo v decembru poleg dobrih količinskih rezultatov dosegli tudi ugodne vrednostne rezultate. S prodajo kvalitetnejših izdelkov smo dosegli precej višjo prodajno ceno od načrtovane in s tem ustvarili 2.435 milij. din skupne zunanje realizacije, kar je več kot je predvideval tako operativni kot tudi družbeni načrt prodaje. Pri doseganju skupne zunanje realizacije so svoj delež prispevale, poleg proizvodnih TOZD s prevaljanjem, tudi storitvene TOZD, ki so od 28% do 100% presegle načrtovano vrednost storitev.

Pregled prodaje po posameznih TOZD nam kaže, da smo v decembru količinski in vrednostni načrt dosegli oziroma presegli v TOZD Livarna, Valjarna žice in profilov, Valjarna debele pločevine, Profilarna, Vratni podboji, Jeklovlek in Željalna, medtem ko ostale TOZD niso dosegle načrtovane količine, ker pa je dosežena prodajna cena v vseh TOZD preseglala načrtovano, je tudi vrednost prodaje v vseh TOZD višja kot smo planirali.

Rezultati prodaje v letu 1983 nam kažejo, da smo s prodajo in storitvami prevaljanja v višini 402.701 ton ustvarili, ob upoštevanju dobrih rezultatov storitvenih TOZD, 20.620 milij. din skupne zunanje realizacije, kar je pri količini prodaje 97% doseganje operativnega programa in 92% doseganje sedanjim pogojem

gospodarjenja precej visoko postavljene družbenega plana, vrednostno pa smo operativni program za odstotek presegli, medtem ko smo družbeni plan skupne zunanje realizacije izpolnili 100%.

Pregled doseganja letnega količinskega načrta prodaje po TOZD nam kaže, da smo ob upoštevanju storitev prevaljanja presegli količinski načrt prodaje v TOZD Livarna, Valjarna debele pločevine, Hladna valjarna Bela in Jeklovlek, v vseh ostalih TOZD pa so zaostali za načrtovano količino. Zaostanek je odraz pomanjkanja koka, ki je pestil Železarno v zadnjem obdobju delno pa tudi v pomanjkanju polproizvodov. Količino prodaje po TOZD smo primerjali z družbenim načrtom, primerjava z operativnimi načrti TOZD, ki sproti vključujejo nastale pogoje gospodarjenja, pa nam kaže uspešnejše poslovanje TOZD. Dosežena prodajna cena je, delno zaradi izboljšanja asortimenta, delno pa tudi zaradi uskladitve prodajnih cen z naraščanjem materialnih stroškov, v vseh TOZD višja od načrtovane, izjema je le TOZD Vratni podboji, kjer so v letu 1983 dosegli 98% načrtovane prodajne cene, s tem pa smo v Železarni v letu 1983 dosegli po TOZD ugodne vrednostne rezultate, saj so večji zaostanki za družbenim planom realizacije vidni le v TOZD Hladna valjarna Bela, Profilarna in Vratni podboji. Velik delež k boljšemu doseganju poslovnih rezultatov Železarne so poleg proizvodnih TOZD s storitvami prevaljanja prispevale tudi storitvene TOZD, ki so v letu 1983 vse presegle družbeni načrt storitev zunanjim uporabnikom. S.

INOVACIJSKA DEJAVNOST V DECEMBRU 1983

(Nadaljevanje s 1. strani)

Avtor predloga je predelavo pogona vetrila izdelal tako, da motor prek jermenskega pogona vrti vetrilo. Vetrilo je vlečeno na osi z dvema ležajema. Zagonski moment prenašajo jermena in ne več direktno motor, kar zmanjšuje možnosti okvare motorja na minimum.

TOZD REMONTNE DELAVNICE

Avtorju koristnega predloga PETRU PAPIČU je bilo odobreno izplačilo enkratnega posebnega nadomestila za napravo za vpenjanje obdelancev na brusilnem stroju na eni konici in limiti ter dveh vijajnih vzmeti. Predlog ima predvsem gospodarsko-ekonomski značaj, pri delu pa sta potrebna natančnost in pozornost.

TOZD PLAVŽ

Avtorjem FRANCU VOGA, FRANCU GOLBA in IVANU MEŽIKU je bilo za predelavo transportnih trakov 76, 77 in 81, 82 v aglomeraciji odobreno prvo posebno nadomestilo. Za polnjenje plavžnih silosov v objektu 30-aglomeracija so bili nad silosi montirani trije transportni trakovi na kokovski strani in trije na sintrovi strani. Ti trakovi so bili na sponke, zaradi česar so bile potrebne pogoste menjave, prihajalo je do zastojev in potrebnega čiščenja velikih količin razsutega materiala. Med trakovi so bili klasični presipi, ki so se morali stalno obnavljati.

S predelavo sta na vsaki strani odpadla po dva trakova (76 in 77) na kokovski strani in 81 ter 82 na sintrovi strani) in po dva presipa. Material sedaj teče po traku iz TT 76 in TT 80 direktno v silose. Višina zasipavanja v silosu je ostala enaka. Za odpadni

material od trakov 75 in 80 pa so napravljene posebne čistilne drče tako, da odpade 75% fizičnega dela pri čiščenju trakov. Ker je sedaj manj trakov (štiri) in s tem vrtečih delov, je manj zastojev, obratovanje je zanesljivejše, fizično lažje za delavca na trakovih, hkrati pa tudi varnejše.

TOZD VALJARNA BLUMUNG ŠTEKEL

Avtorjema IVANU KNEZU in JANEZU SMOLEJU je bilo za uvedbo hlajenja pnevmatskih cilindrov gonilnih valjev štedila odobreno prvo posebno nadomestilo. Avtorja sta z dodelavo izdelala vodno hlajenje sekcij cilindrov na mestih, ki so mehansko najbolj obremenjena oziroma izpostavljena segrevanju. Vzporedno z ohlajevanjem cilindrov se ohlaja tudi kompromirani zrak, kar je pogoj za normalno delovanje pnevmatskega sistema. Z izvedeno dodelavo hlajenja cilindrov gonilnih valjev štedila avtorja dosegla več prednosti:

— zmanjšali so se zastoji, — zmanjšali so se posegi vzdrževalcev, — sproščene so proizvodne kapacitete oddelka HIP, — zmanjšano je težko fizično delo vzdrževalcev.

Avtorjema JANEZU SMOLEJU in SAVU KOVAČEVIČU je bilo za predelavo viežajanja gredi vzvodja dviznih loput pod vstopno in izstopno progo štedila odobreno izplačilo posebnega nadomestila. Zamenjava enodelnih ležajev gredic dvizne lopute na štedlu z dvodelnimi ležaji se je pokazala kot zelo koristna. Povečala se je vzdržljivost mehanizma, izboljšali so se pogoji dela pri menjavi gredic, istočasno pa se je skrajšal tudi čas menjave.

VTISI S SINDIKALNE LETNE KONFERENCE TOZD VZDRŽEVANJE

V petek, 13. januarja, smo imeli vzdrževalci Železarne letno konferenco osnovne organizacije sindikata. Prvotno je obsegala delovni in družabni del. Ob 16. uri je bil delovni del v novi dvorani samoupravljalcev Železarne, družabni pa ob 19. uri v spodnjih in zgornjih prostorih restavracije Kazina. Ni moj namen napisati nekakšno poročilo s te konference, pač pa opisati nekaj vtisov, ki sem jih doživel kot udeleženec in član novoizvoljenega izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata naše TOZD.

Naši konferenci so prisostvovali tudi predsednik delavskega sveta Železarne Edo Kavčič, predsednik konference osnovnih organizacij sindikata Železarne Stefan Ščerbčič in vodja TOZD Vzdrževanje Valentin Markež. Po izvolitvi delovnega predsedstva je vse prisotne pozdravil dolgoletni predsednik sindikata TOZD Vzdrževanje Franci Pogačnik. Predsednik je v svojem govoru v uvodu omenil kritičen mednarodni položaj v svetu, jugoslovanska prizadevanja za uresničevanje dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije in nazadnje delo in probleme Železarne. Posebno poglavje je bilo namenjeno delu in težavam vzdrževalcev v Železarni. Buren aplavz ob koncu govora je pomenil, da je bil govor tak, kakršnega smo želeli slišati. Brez slepomišljenja in lažnih vizij prihodnosti.

Sledila je razprava, v kateri je lahko sodeloval vsakdo od nas. Najprej je bilo v dvorani vse tiho, kot da nima nihče ničesar povedati. Ko pa je predsednik delovnega predsedstva le ponovno pozval k razpravi, se je odprlo.

Prvi govornik je omenil, da so medsebojni odnosi pri delu vse slabši, da ni več tistega zaupanja in tovarništva med vzdrževalci, kot recimo pred dvajsetimi, tridesetimi leti. Z odhodom večjega števila starejših sodelavcev v pokoj in nekaterih v druge delovne organizacije smo prav v TOZD Vzdrževanje dobili veliko mladih ljudi. Ti pa imajo žal do starejših povsem drugačen odnos.

Postavljeno je bilo vprašanje, kaj je z beneficirano delovno dobo vzdrževalcev, o čemer je zelo jasno odgovoril Edo Kavčič, ki je tudi predsednik komisije, ki bo reševala in usklajevala to vprašanje. Precej je bilo govora tudi o težavah, s katerimi se srečujemo vzdrževalci pri svojem delu. Problem je usklajevanje remontov, pomanjkanje rezervnih delov, omejen limit nadur in podobno.

Najbolj obširno pa smo seveda spregovorili o nagrajevanju vzdrževalcev. Znano je, da se proizvodne TOZD do nas še vedno obnašajo kot do pastorka, do nekakšnega nebodigatreba. Temu primerno so tudi osebni dohodki vzdrževalcev. Ne vem, kdaj bo v Železarni nekaterim končno postalo jasno, da ima pokriven stroj le še vrednost starega železa. Če ni človeka, ki bi ga popravil in spravil v pogoj, je zmanjše tako tehnično izpopolnjen stroj ali naprava. Kakšne so samo premije vzdrževalcev? Vem za primer, ko so v preteklem mesecu dobile nekvalificirane delavke v Železarni od 6.000 do 6.500 din premije. Ne trdim, da so previsoke, le naše so v primerjavi z njimi naravnost smešne.

V teh zahtevah se je z nami strinjal tudi predsednik konference sindikata Železarne, ki je poudaril, da smo pri osebnih dohodkih vzdrževalci vse preveč odvisni od vseh mogočih dodatkov, medtem ko so osnovne postavke precej nizke. Temu primerne so potem tudi pokojnine naših delavcev, saj vemo, da šteje v izračun za pokojnino le osnova, brez dodatkov. V obdelavi, je nadaljeval, so novi katalogi del in opravil, vendar je vprašanje, kdaj bo nagrajevanje pri nas res dokončno rešeno. Ne strinjam se s tem, ko nemalokrat slišim, da moramo uvesti nagrajevanje po delu. To je nepravilno. Potrebujemo nagrajevanje po rezultatih dela! Meni je lahko naloženo delo, vprašanje pa je, kako sem ga opravil, po časovni in strokovni plati. To je bistvo nagrajevanja po delu in rezultatih dela, je poudaril predsednik.

Ob vseh teh razpravah sem nekajkrat že imel napol odprta usta, da bi se sam kaj dodal, vendar mi je pogled na uro to preprečil. Čas je neizprosno teklo, ob 19. uri pa naj bi se začel drugi del naše konference. Pa vendar ob koncu le nisem mogel, da ne bi odprl ust. Vse predolgo sem v sebi nosil nekaj, česar nisem mogel pozabiti. Za kaj gre? Prav na tej konferenci je bilo nemalokrat poudarjeno, da smo samoupravljajci, da je delovanje SLO in družbene samozaščite v Železarni zadovoljivo. V upravljanje in vzdrževanje so nam zapupane naprave v vrednosti več milijard. Spregovorili smo o samozaščiti in varovanju naše skupne lastnine. Ob vsem tem pa smo predvsem vzdrževalci, pa tudi delavci TOZD Žičarna in Hladna valjarna Jesenice, torej območje nekdanje Hrenovce, občasno nadzorovani s strani organov milice! Večkrat se med nami v obratih pojavi miličnik (brez spremstva

naših varnostnikov) in nas opazuje pri našem delu. Zato sem postavil vprašanje, zakaj smo prav delavci na tem območju (drugje v Železarni to ni v praksi) občasno pod kontrolo delavcev milice. Kdo je v imenu delavcev-samoupravljalcev zahteval v Železarni takšno kontrolo in zakaj? Takšen nadzor je tudi v nasprotju s samoupravnimi pravicami delavcev v združenem delu in nezaupnica našemu samoupravljanju. Če občasno mogoče prihaja do manjših ali večjih tatvin (ne vem), imamo zato svoje varnostnike. Te tudi plačujemo in moram reči, da svoje delo v redu opravljajo. Pred časom sem bral spomine na veliko stavko jeseniških kovinarjev leta 1935, kot jih je opisal tovariš Vencelj Perko. V njih je omenil tudi to, da orožniki niso smeli v podjetje, lahko so le patrolirali ob ograji tovarne. Vem, da so med nami posamezniki, ki še vedno ne ločijo skupne imovine od svoje in si zato

občasno marsikaj prilaščajo. Pa vendar je tak ukrep vse preveč drastičen. Ob tem sem se spomnil na nedavni intervju tovariša Staneta Dolanca, zveznega sekretarja za notranje zadeve, v Nedeljskem. Poudaril je, da ni zaskrbljen glede malih tatvin v temi, pač pa nad tatvinami družbenega premoženja pri dnevni svetlobi, pod lučmi, ali celo v soju reflektorjev.

Ob koncu prvega dela konference so bila podeljena tudi priznanja zaslužnim družbenopolitičnim delavcem v TOZD in sodelavcem, ki so v preteklem letu odšli v pokoj. Prvi del je bil za nami, vsi skupaj smo se napotili v restavracijo Kazina, kjer smo ob zakuski in dobri kapljici nadaljevali naša razmišljanja in pogovore. Za zabavo je igral tudi zabavni ansambel, zato so se nekateri sodelavci in sodelavke tudi veselo zavrtili.

Mislim, da se bodo mnogi strinjali z menoj, če ob koncu zapišem, da bi moralo biti takšnih medsebojnih srečanj še več. Le tako se zaradi razdrobljenosti po vsej Železarni vzdrževalci lahko bolje spoznavamo in si izmenjamo mnenja in izkušnje.

Janko Fon

S konference sindikata TOZD Strojne delavnice (foto S. Kokalj)

KAJ PA ZDAJ?

Že Marx je ugotovil, da sta znanost in industrijski način produkcije med seboj neločljivo povezana. V njegovem času sta bili glavni produktivni sili delo in kapital, šele potem je prišla na vrsto znanost kot motor proizvodnje. Marx je uvidel naraščajočo vlogo znanosti. Danes je povsem jasno, da znanost (znanje) postaja najpomembnejši faktor produkcije: pred delom in kapitalom. Vsaj tako naj bi bilo. Tudi tistim, ki le občasno preberejo kakšen časopis ali knjigo (ali gledajo televizijski program).

Med prvenstvene družbene cilje razvoja Slovenije in Jugoslavije sodi tudi pospeševanje znanstvenega dela in intenzivnejša uporaba znanstvenih dosežkov, tako na področju materialne kot tudi duhovne (idejne, ideološke) produkcije. Toda: eno so želje, drugo realno dejansko stanje. Naj rečem samo, da imajo znanstveniki na voljo vedno manj sredstev, da je v veliki meri zaustavljen uvoz tujih publikacij, da ni sredstev za potovanja znanstvenikov v tujino itd. Dnevno časopisje in drugi mediji nas o tovrstni problematiki občasno obveščajo, zato o tem ne bomo več razpravljali. Naj dodamo le, da iz usmerjenega izobraževanja ne bomo dobili široko profiliranih kadrov. Le široko zasnovana izobrazba, ki je relativno neodvisna od dnevnopolitičnih potreb, bo dajala kadre, ki bodo primerni tudi za znanstveno delo.

Ozkost prakse in ozkost predpisov, ki pač ne morejo biti daleč od prakse, nasproti normativni širini (drugačni »lepši« prihodnosti), je botrovala tudi v razpletu izbire vodje TKR v naši Železarni. Statut delovne organizacije Železarna Jesenice v 88. členu predvideva za vodjo TKR edinole diplomirane inženirja metalurgije, ki ima pet let ustrezne prakse. Božidar Brudar upravičeno vprašuje, ali je v dobi fizike, matematike (z njunimi »posledicami« elektroniko, informatiko itd.) za vodjo tehnične kontrole in raziskav primeren le metalurg. Brudar se je kot kandidat spotaknil že na začetku, kajti s svojimi kvalifikacijami in izobrazbo sploh ni mogel kandidirati za vodjo TKR. Takšna so formalna dejstva. Neformalno pa vemo, da stvari potekajo po raznih poteh večkrat tudi mimo predpisane formalne oblike. Ker se nismo prej spomnili, da člen 88 ne zadostuje več v pogojih, ki jih narekuje moderna produkcija, je na razpisu lahko pogorel človek, ki mu lahko rečemo znanstvenik in strokovnjak. Doktorjev znanosti se v Železarni »kar tare« in eden gor ali dol nič ne pomeni. Doktorat ni zadostoval, prav tako ni za-

dostoval obsežen in tehten predlog za delo vodje TKR. Če že dnevno kršimo razne predpise, statute, zakone in podobno, ali ne bi bilo koristno in potrebno, da bi to storili tudi v primeru izbora vodje TKR. Mimogrede lahko omenimo, da je na zahodu zelo razširjena praksa, da kandidata sprejmejo na delo na podlagi programa dela, ki ga predloži interesent, šele kasneje pridejo na vrsto različne formalnosti. O teh in takih pogojih statut ne govori, čeprav smo tudi pri nas že nekaj časa uveljavljali tako prakso. Statut bo potrebno spremeniti, modernizirati. Da v prihodnje vsaj s te plati ne bo več ovir, zaradi katerih se prav lahko zgodi, da varijanta, ki je možna po statutu, ne omogoča optimalne rešitve.

Na koncu bi bilo morda še potrebno dodati, da v konkretnem primeru izbora novega vodja TKR ne sodim njegovih strokovnih in drugih kvalifikacij, ker mi niso poznane. Prav tako ne trdim, da izbrani kandidat ni sposoben voditi sektorja TKR. Na žalost je takšna pripomba potrebna zaradi tistih, ki obravnavanje nekega problema hitro prevedejo kot napad na njihovo osebnost. V tem duhu naj tudi ne bo razumljeno stališče do odgovora razpisne komisije. Božidarju Brudarju so odgovorili v stilu »žali se bogu«, kar v obravnavnem primeru prav gotovo ni zadovoljiv odgovor. Kajti tu gre za znanstvenika, ki je pripravljen sodelovati pri ustvarjanju nove podobe Železarne, in igrati vlogo, kakršno mu daje doba, ki se rada imenuje znanstveno-tehnična.

PRIPIS: Razpis za opravljanje del in opravil vodja sektorja TKR je bil objavljen v Železarnju, 23. junija 1983, novi vodja pa izbran šele pol leta kasneje. Ali so razpisna komisija in drugi zainteresirani toliko časa tuhtali: kaj pa zdaj? Ali pa je to običajna dolžna postopka pri izbiri kakega vodje? Morda bi lahko kdo, ki ve kaj več o tem, tudi odgovoril na vprašanje.

Franc TREVEN

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 23. DO 29. JANUARJA

23. januar, Sašo KAVČIČ, vodja TOZD Hladna valjarna Jesenice, Jesenice, Titova št. 85, tel. št. 81-413.
24. januar, Avgust KARBA, vodja OPP, Jesenice, Svetinova 10, tel. št. 83-248.
25. januar, Anton KELVIŠAR, vodja TOZD Žičarna, Jesenice, Cesta na Golico 16.
26. januar, Sašo JEZERŠEK, vodja TOZD HV Bela, obvestiti: 061-266-191.
27. januar, Janez KOMEL, vodja marketinga, Jesenice, Janševa št. 6, tel. št. 81-026.
28. januar, Jože KRAMAR, vodja TOZD Energetika, Mojstrana, Dovje št. 112.
29. januar, Oskar KÜRNER, vodja raziskovalnega oddelka, Jesenice, Tavčarjeva 9, tel. št. 81-214.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. ure do 6. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti obhod po železarni, svoje ugotovitve vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 23. 1.	SAŠO DOLŽAN	STANE MENCINGER
TOREK – 24. 1.	BOGOMIR SVETINA	FRANC BERNIK
SREDA – 25. 1.	BOŽIDAR INTIHAR	VLADO REPE
ČETRTEK – 26. 1.	ALOJZ SLIVNIK	MITJA KERSNIK
PETEK – 27. 1.	BERTI KRAPEŽ	PRIMOŽ ŽVAB
SOBOTA – 28. 1.	JANEZ VEHAR	MITJA BENEDIČIČ
NEDELJA – 29. 1.	JOŽE CEJ	IGOR MEŽEK

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 23. do 28. januarja bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta – dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta – dr. Marija Može-Kovačič.

Dispanzer za borce: dr. Marija Može-Kovačič.
POPOLDNE: II. obratna ambulanta – dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta – dr. Želimir Cesarec.

V soboto, 28. januarja, samo dopoldne: II. obratna ambulanta – dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta – dr. Želimir Cesarec.

ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: I. zobna ambulanta – v. dent. Viktor Stražišar in III. zobna ambulanta – dr. Bela Gazafi.

Po SS za Vatrostalno vsak dan od 9.30 do 10.30 dr. Bela Gazafi.

POPOLDNE: II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej.

Za borce vsak dan od 13.30 do 14.30.

V soboto, 28. januarja, dopoldne: II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej.

ŽERJAVOVODSKI TEČAJ

Razpisujemo vpis v žerjavovodski tečaj za delavce TOZD in delovnih skupnosti Železarne. Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- da so vsaj eno leto zaposleni v TOZD ali delovnih skupnostih Železarne,
- da imajo vsaj šest razredov osnovne šole,
- da imajo odslužen vojaški rok,
- da bodo izpolnjevali psihofizične zahteve.

Kandidati dobijo obrazce (prijave) pri personalnih delavkah TOZD. Pravilno in čitljivo izpolnjene obrazce je treba vrniti do 31. januarja. Interesenti naj se prijavijo do roka, ker poznejših prijav ne bomo sprejemali.

Prednost pri izbiri bodo imeli kandidati iz TOZD, v katerih se žerjavi uporabljajo.

KADROVSKI SEKTOR

UPOKOJENCEM TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL

TOZD Valjarna bluming štekel vabi vse upokoјence na redni letni občni zbor sindikata, ki bo 27. januarja ob 17. uri v spodnjih prostorih restavracije Kazina.
IO OOS TOZD Valjarna bluming štekel

ODSOTNOST V DECEMBRU (LEVO) IN V LETU 1983 (DESNO)

	bol.	dop.	ost.	SKUPAJ	bol.	dop.	ost.	SKUPAJ
PLAVŽ	10.40	11.46	1.29	23.15	9.00	9.49	0.93	19.42
JEKLARNA	9.23	10.98	1.11	21.32	9.58	9.52	10.03	20.13
LIVARNA	9.07	10.08	0.51	19.66	8.06	10.19	0.83	19.08
VALJ. BL. ŠT.	7.33	11.76	0.82	19.91	6.98	10.14	0.79	17.91
VALJ. ŽICE	7.55	12.48	0.85	20.88	7.07	10.56	0.92	18.55
VALJ. DEB. PL.	6.10	13.55	0.88	20.53	6.69	9.50	0.62	16.81
HL. VALJ. BELA	5.44	12.55	1.26	19.25	6.52	9.65	1.46	17.63
HL. VALJ. JES.	8.53	10.69	1.06	20.28	7.62	9.86	1.02	18.50
ŽIČARNA	8.15	12.85	1.09	22.09	9.33	10.28	0.94	20.55
PROFILARNA	3.85	12.25	0.52	16.62	8.38	9.10	1.05	18.53
VRATNI PODBOJI	6.45	13.04	0.40	19.89	10.35	9.23	0.63	20.21
JEKLOVLEK	8.82	11.57	0.72	21.11	7.44	9.75	0.86	18.05
ELEKTRODE	11.97	10.82	0.41	23.20	12.19	9.55	0.65	22.39
ŽEBLJARNA	7.49	10.65	1.37	19.51	11.17	9.33	1.11	21.61
STROJ. DELAV.	7.43	13.13	1.10	21.66	7.29	9.92	0.91	18.12
REMONT. DELAV.	5.16	13.12	0.98	19.26	6.25	9.85	0.63	16.73
VZDRŽEVANJE	6.60	13.25	0.63	20.48	7.12	9.58	0.69	17.39
ENERGETIKA	4.47	13.20	0.92	18.59	4.86	10.17	1.02	16.05
TRANSPORT	8.84	11.57	0.63	21.04	8.93	9.76	0.90	19.59
KO-FI	4.16	10.74	0.50	15.40	6.31	9.80	0.45	16.56
K S I	7.83	10.98	1.85	20.66	8.00	9.26	1.15	18.41
E T N	4.22	11.36	0.70	16.29	4.21	9.91	0.84	14.96
DRUŽ. PREE.	11.58	10.82	0.24	22.64	9.57	8.81	0.29	18.67
ŽELEZARNA	7.31	11.91	0.91	20.13	7.64	9.73	0.87	18.24

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

DS za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje

9. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Delegati delavskega sveta delovne skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje so se 28. decembra 1983 sestali na deveti in hkrati zadnji seji delavskega sveta v preteklem letu. Sejo je sklical in vodil predsednik Slavko Dežman. Pri pregledu sklepov prejšnje seje so najprej ugotovili, da so bili v glavnem izvedeni, nekateri pa se še izvajajo.

Največ časa so v nadaljevanju posvetili obravnavi gospodarskega načrta delovne organizacije in delovne skupnosti za leto 1984. Temeljno razlago obeh gospodarskih načrtov je podala Simona Smolej, sodelavka oddelka za ekonomske analize in planiranje na sektorju za ekonomiko in organizacijo.

Skupna in gotova proizvodnja v Železarni naj bi po planu v letu 1984 ostali na nivoju leta 1983. V Železarni naj bi izdelali milijon petsto tisoč ton skupne proizvodnje ali 1,7 % manj, kot je bil načrt za leto 1983. Od tega bo še 28.100 ton proizvodnje kot storitve drugim delovnim organizacijam. Gotova proizvodnja, skupaj s storitvami, je 425.450 ton. Vzroki za nižje planirane količine so predvsem to, da so možnosti nabave polproizvodov omejene tako na domačem trgu kot tudi v uvozu. Poleg pomanjkanja kadrov so tudi omejitve kapacitet. Zaradi remonta plavža bo izdelanega 12.000 ton manj grodlja. Nižje količine grodlja naj bi nadomestili s kvaliteto. Izdelali naj bi več kvalitetnega jekla in s tem izboljšali asortiment naših izdelkov. Po načrtu naj bi bilo izboljšanje asortimenta okrog 4 do 5 %.

Načrt prodaje v letu 1984 je 420.630 ton.

Število zaposlenih je pod višino plana za leto 1983 in nekoliko višje, kot je bil stalež zaposlenih v Železarni v devetih mesecih 1983.

Zaradi nepovečane proizvodnje in nepovečanega števila zaposlenih ni predviden porast fizične, pač pa vrednostne produktivnosti, in sicer zaradi boljšega asortimenta prodaje naših izdelkov. Po planu naj bi bil porast vrednostne produktivnosti od 4 do 5 %.

Lastni izvoz naj bi bil 20 % višji od doseženega v letu 1983, povečal pa naj bi se tudi skupni izvoz z našimi kupci. To bi nam omogočalo večje združevanje deviz za nabavo surovin in polproizvodov ter obenem večja devizna sredstva za pričetek gradnje jeklarne 2.

Za naložbe je planiranih 6.668 milijonov dinarjev. Prednost bo imela gradnja jeklarne 2, ostala sredstva pa so namenjena za dokončanje že pričetih investicij in za naložbe, ki bodo omogočale izboljšanje tehnologije in s tem doseganje boljšega asortimenta naših proizvodov.

Na osnovi predvidenega obsega fizične proizvodnje in asortimenta naj bi v letu 1984 dosegli dohodek v višini 7.729 milijonov din. Obveznosti iz dohodka še niso dokončno določene, ker se stopnje prispevkov in davkov sprejemajo šele v marcu.

Železarski globus

LATINSKA AMERIKA

Latinskoameriški inštitut za železo in jeklo (ILFAFA) ceni skupne rezerve premoga na tem področju na 35,6 milijard ton. Največje rezerve ima Kolumbija, in sicer 16,5 milijonov ton zanesljivih zalog in 23 milijard ton možnih. Na drugem mestu je Brazilija z 11,7 milijard ton; z znatno manjšimi zalogami sledijo Mehika (2,74), Čile (2,4), Venezuela (1,58 milijard ton) in Peru s 732 ter Argentina s 483 milijonov ton.

ZDA

Železarska družba Laclede Steel Co. v Altoni, zvezna država Illinois, ki ima v svoji elektro jeklarni dve obločni električni peči s težo šarže 200, oziroma 225 ton, je naročila pri ameriškem podjetju Korf Tech. Inc. šest kisikovih gorilcev vrste K-Tech s približno močjo 6.680 kW. Posebnost teh gorilcev je, da jih ne hladijo z vodo, temveč s plinom, kar omogoča, da so njihove dimenzije sorazmerno majhne.

SOVJETSKA ZVEZA

V sovjetski železarni Dneprodžeržinsk so v pričetku letošnjega leta ustavili obratovanje SM jeklarne in Thomasovih konvertorjev, istočasno pa je pričela obratovati nova jeklarne z dvema 220-tonskima kisikovima konvertorjema, v katerih bodo lahko letno izdelali 2,2 milijona ton surovega jekla. To je ena izmed prvih železarn v Sovjetski zvezi, ki je svojo celotno proizvodnjo surovega jekla v SM pečeh nadomestila s kisikovimi konvertorji.

ročnike, da pa istočasno zaostajajo naloge, ki so v programu Železarne. V dogovoru s poslovodnim odborom Železarne bo ta naloga opravljena že v prvi polovici januarja 1984.

Na osnovi obširne razlage, pripomb in razprave so gospodarski načrt delovne organizacije in delovne skupnosti za leto 1984 potrdili s pripombami, ki jih je delavskemu svetu predlagal odbor za gospodarstvo delovne skupnosti. Sprejeli so tudi pripombo SDS RO in v plan izobraževanja raziskovalnega oddelka za leto 1984 vključili dodatno še izobraževanje ob delu na III. stopnji treh sodelavcev iz RO.

V nadaljevanju seje delavskega sveta so ugotovili, da je pravilnik o delovnih razmerjih obravnavalo vseh 18 SDS na zborih delavcev. Od 483 delavcev po spisku je ZA predlagani pravilnik glasovalo 316 prisotnih delavcev ali 65,4 %, PROTI pa je bilo šest delavcev, trije so se VZDRŽALI. S tem je bil pravilnik sprejet.

V razpravi je bilo rečeno, da bi bilo potrebno pričeti z akcijo o dopolnitvi 111. in 123. člena tega pravilnika, in sicer v tem smislu, da naj bi dneve sobotnega dopusta izločili iz plačilnih dni in vsoto prenesli v osnovo osebnega dohodka, ki se šteje v pokojninsko osnovo. Tako bi se povzela osnova osebnega dohodka, ki se računa pri pokojninski osnovi. S tem bi povečali socialno varnost delavcev TOZD in delovnih skupnosti, ker je med delavci razširjeno prepričanje, da zaradi nizke osnove prejema kasneje manjše pokojnine.

Pojasnjeno je bilo, da je ta problematika obdelana v tezah za nov samoupravni sporazum o delitvi sredstev za OD in dela sklada skupne porabe. Ko bo sporazum sprejet, se bo moral tudi ta pravilnik temu primeru prilagoditi. Predvideno je, da bodo teze predložene v obravnavo v januarju 1984.

Nadalje so ugotovili, da je ZA pravilnik o disciplinski in odškodninski odgovornosti od 483 delavcev po spisku glasovalo 314 prisotnih delavcev ali 65 %, šest jih je glasovalo PROTI, pet delavcev se je glasovanju VZDRŽALO. Na osnovi te ugotovitve so sprejeli ugotovitveni sklep, da je bil pravilnik izglasovan s potrebno večino glasov.

ZA pravilnik o varstvu pri delu je na zborih delavcev glasovalo 316 prisotnih delavcev od 483 po spisku, šest delavcev je glasovalo PROTI in trije so se glasovanju VZDRŽALI. Sprejeli so ugotovitveni sklep, da je bil tudi ta pravilnik sprejet s potrebno večino glasov.

Na osnovi obrazložitve in predloga odbora za gospodarstvo delovne skupnosti so potrdili zapisnik inventurne komisije o opravljeni inventuri v skladiščih 65, 66 in 67 sektorja novogradenj, izvedeni v septembru 1983.

Na predlog odbora za gospodarstvo so potrdili tudi predlog inventurne komisije ERC za likvidacijo osnovnih sredstev v ERC v višini 7.881,00 din, ker so za potrebe Železarne neuporabna.

V nadaljevanju seje so obravnavali plan izredno plačane in izredno neplačane odsotnosti za kulturne in telesnokulturne aktivnosti. Delegati so imeli enotno pripombo, da je bil plan samoupravnim organom prepo- zno dostavljen in ni bilo časa, da bi ga SDS na svojih sestankih temeljiteje obravnavale. Delegati so menili, da je prav, da imamo enoten plan in kriterije za obravnavanje odsotnosti športnih in kulturnih delavcev na nivoju celotne delovne organizacije, kot tudi, da je prav, da podpiramo to dejavnost. Moti pa jih, da tako pomembna gradiva samoupravni organi sprejmejo zadnji trenutek, dodatno ali pozneje. Tako ni dovolj časa za temeljitejšo obravnavo ali pa ga posamezne SDS niti ne morejo obravnavati. Sprašujejo se, če je bil predloženi plan usklajen s samoupravnimi interesnimi skupnostmi za šport in kulturo, predvsem glede vračila refundacije in celotnega števila dni odsotnosti.

V razpravi so delegati poudarili, da naj odgovorni sestavljenci teh predlogov, ki so pravzaprav življenjskega pomena in v interesu slehernega delavca TOZD in delovnih skupnosti Železarne, take predloge dostavijo v obravnavo in sprejem samoupravnim organom pravočasno, da bodo imeli dovolj časa za temeljitejšo obravnavo in sprejem in ne kakor se je v praksi dogajalo doslej.

Po obravnavi je ZA plan glasovalo 18 delegatov, eden je bil PROTI, trije delegati so se glasovanja VZDRŽALI.

Obravnavali so še prošnjo Staneta Oblaka, sodelavca iz raziskovalnega oddelka, za izdajo soglasja za opravljanje popoldanske obrti — kovinska galanterija. S predhodnim soglasjem vodstva TKR — RO so prošnjo ugodno rešili.

SAMOUPRAVNE ODLOČITVE V ŽELEZARNI

POSTALI SMO ČLANI SIS ZA RAZVOJ SMUČARSKEGA CENTRA KOBLA V BOHINJSKI BISTRICI

Samoupravni sporazum o ustanovitvi interesne skupnosti za razvoj smučarskega centra Kobra v Bohinjski Bistrici smo imeli v javni razpravi v avgustu, novembru in decembru 1983. leta.

Na podlagi ugotovitvenih sklepov delavskih svetov TOZD in delovnih skupnosti lahko zaključimo, da so se delavci v 15 TOZD in v vseh treh delovnih skupnostih odločili za pristop k samoupravnemu sporazumu za razvoj smučarskega centra Kobra v Bohinjski Bistrici (v nadaljevanju SaS SC Kobra).

Temeljne organizacije: Livarna, Valjarna debele pločevine, Valjarna bluming-štekel, Hladna-valjarna Bela in Željarna pa niso pristopile k SaS SC Kobra. Delavci v teh temeljnih organizacijah so menili, da bi morali najprej dokončati sistem žičnic v občini Jesenice, da so usluže smučarskih centrov predrage, da naj k SaS SC Kobra pristopijo le turistične organizacije itd.

Po dogovoru med članicami konzorcija (tako pa je napisano tudi v SaS) imajo vse članice po enega delegata v skupščini SIS. S takim delegatskim razmerjem so si članice zagotovile enakopravnost pri odločanju v skupščini.

O poteku javne razprave in o odločitvah zborov delavcev je razpravljala delavski svet Železarne na četrti seji 29. decembra 1983. Na podlagi odločitve delavcev v 15 TOZD in v vseh treh delovnih skupnostih so delegati soglasno sprejeli ugotovitveni sklep:

»Temeljne organizacije, ki so ta sporazum sprejele, so članice interesne skupnosti in pooblaščajto delovno organizacijo, da nastopa v njihovem imenu in na njihov račun.«

Na isti seji je na predlog sindikata Železarne delavski svet imenoval tudi Vladimirja Klinarja, delavca delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje, za delegata v skupščini SIS SC Kobra za dobo dveh let.

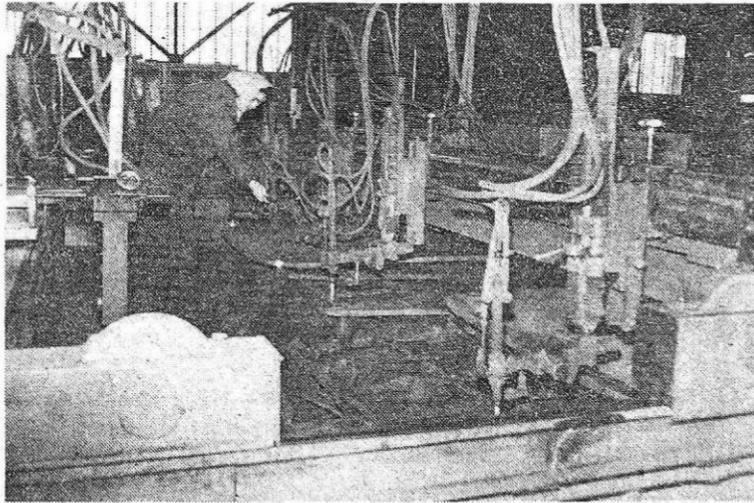
Železarna Jesenice je bila do konstituante organov SIS SC Kobra članica konzorcija. Pogodbene obveznosti smo do ustanovitve interesne skupnosti izpolnili. Vložili smo en delež nepovratnih sredstev v višini 200.000 dinarjev. Za poslovni uspeh pa smo garantirali z dvema deležema.

S članstvom v skupnosti bomo prevzemali obveznosti s posebnimi sporazumi. Te obveznosti pa bodo morale temeljiti na ekonomskih in na rekreacijskih interesih.

Javna razprava o pristopu k SaS je trajala predolgo. Ta primer podaljšane javne razprave ne bi bilo koristno uporabljati tudi v drugih zadevah, kadar se bomo za kaj odločali. Tudi ponovna, bolj dopolnjena in strokovno obdelana informacija pravnega oddelka ni spremenila mnenja delavcev TOZD, ki so pristop k SaS SC Kobra odklonile.

Od ustanovitve konzorcija do danes smo poprečno na leto prejeli do 600 vozovnic s popustom od 20 do 25 %. Za letošnjo zimsko sezono 83/84 smo prejeli že 350 vozovnic po ceni 200,00 din in popustom 100,00 din. Ker so prometne zveze s Koblo zelo dobre, bi ugodnosti smučanja na Kobli lahko primerjali z ugodnostmi smučanja v smučarskih centrih jeseniške občine. Od njih prejmemo lahko neomejeno število vozovnic 20 % popustom.

CPSI

Autogeno rezanje pločevine — OTOPI Javornik (foto I. Kučina)

TOZD Remontne delavnice

9. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Remontne delavnice Ivan Kavčič je 13. januarja sklical deveto redno sejo. Pri pregledu izvajanja sklepov prejšnje seje so ugotovili, da so izvedeni.

V delovno razmerje so sprejeli sedem delavcev, in sicer na opravljanje del in nalog strojni tehnik, četrti ključavničar, četrti instalater, samostojni projektant elektroopreme in tretji klepar.

Iz žerjavnega oddelka je bil v hidravliko premeščen strugar, v instalacijskem oddelku pa je napredovalo devet delavcev na opravljanje naslednjih del: skupinovodja, instalater-specialist in prvi instalater.

V soglasju z vodstvom obrata gradbeno remontne delavnice so odobrili vloži tesarja za sporazumno prekinitve delovnega razmerja, ki mu preneha 18. januarja, pred tem pa mora poravnati vse obveznosti do Železarne.

Za sodelovanje pri organizaciji smuka karavanskih kurirjev so sodelavcem Francu Noču, Dušanu Segu, Franciju Prestereleu, Dušanu Klinarju in Stanetu Bizjaku odobrili po dva dni izredno plačane odsotnosti.

Obravnavali so vlogo komisije za akrobatsko smučanje Ljubljana in na predlog oddelka za družbeni standard in v soglasju z vodstvom obrata GRD Branetu Rabiču odobrili sedem dni izredno plačane odsotnosti iz kvote rezerve za šport celotne Železarne (brez refundacije).

Iz skupne kvote Železarne so odobrili pet dni izredno plačane odsotnosti Francu Teražu in Andreju Janšu za sodelovanje na treningih in tekmovanjih v smučarskih tekih in biatlonu.

Skladno s sklepom pete seje odbora za kadre in družbeni standard pri DS Železarne je odbor za sodelovanje pri izvedbi olimpijskih iger v Sarajevu petim sodelavcem odobril koriščenje izredno neplačane odsotnosti. Udeleženci bodo prejeli potrdilo o neizplačevanju osebnega dohodka v tem času, da si sami uredijo refundacijo v ustrezni službi olimpijskega komiteja.

Zaradi velikega pomanjkanja visoko kvalificiranih varilcev so sprejeli sklep, da se skladno s predpisi sklene pogodbeno delovno razmerje s tremi upokojenci TOZD Remontne delavnice. Pogodbeno delovno razmerje se sklene za 60 dni v letu ter pod pogojem, da skupnost za zaposlovanje posreduje svoje soglasje.

Odbor je sprejel plan izobraževanja TOZD Remontne delavnice za leto 1984. Vodstvo temeljne organizacije je zadolženo, da eventuelne potrebe za organizacijo dodatnih akcij sporoči na oddelku za izobraževanje na kadrovskem sektorju.

Člani odbora so bili seznanjeni z obvestilom kadrovskega sektorja, da je za delavca iz obrata elektroremontne delavnice uveden postopek za priznavanje pravic iz invalidskega zavarovanja. Sklenili so, da se oddelku za zdravstveno in socialno varstvo posreduje seznam del in nalog, ki ustrezajo zavarovančevi strokovni izobrazbi.

ZK

V LETU 1983 SKUPNA PROIZVODNJA ZA MALENKOST VEČJA, BLAGOVNA PA PRECEJ NIŽJA KOT LETO POPREJ

(Nadaljevanje s 1. strani)

V letu 1982 je bila skupna proizvodnja 1.439.377 ton ali v primerjavi z letom 1983 99 %.

Izpolnjevanje družbenega plana in operativnega programa gotove proizvodnje pa je potekalo sledeče:

Mesec	Načrtovano ton	Program ton	Izpolnitev ton	%	%
1	2	3	4	4/2	4/3
Januar	34.140	33.860	30.258	88,6	89,4
Februar	33.680	33.800	32.865	97,6	97,2
Marec	36.680	36.710	33.874	92,4	92,3
April	35.620	32.580	29.269	82,2	89,8
Maj	32.460	24.875	25.096	77,3	100,9
Junij	36.160	32.335	32.436	89,7	100,3
Julij	33.690	29.180	25.461	75,6	87,2
Avgust	33.420	28.790	27.526	82,4	95,6
September	34.050	29.895	29.013	85,2	97,0
Oktober	33.750	32.560	29.038	86,0	89,2
November	33.760	30.955	29.064	86,1	93,9
December	36.410	30.720	30.907	84,4	100,6
Skupaj:	413.820	374.760	354.791	85,7	94,6

V letu 1982 je bila gotova proizvodnja 400.571 ton ali v primerjavi z lanskim letom 113,3 %.

Izpolnjevanje družbenega plana in operativnega programa uslug prevajanja tujega materiala je potekalo takole:

Mesec	Načrtovano ton	Program ton	Izpolnitev ton	%	%
1	2	3	4	4/2	4/3
Januar	1.265	1.265	3.876	307,6	307,6
Februar	1.300	1.300	3.737	287,5	287,5
Marec	1.200	1.200	3.349	279,1	279,1
April	1.210	2.870	2.744	226,7	95,6
Maj	1.200	2.415	2.779	231,6	115,1
Junij	1.410	3.510	2.719	192,8	77,5
Julij	1.200	3.600	3.327	277,7	92,4
Avgust	1.220	3.620	3.985	324,6	110,1
September	1.010	2.510	3.765	372,8	150,0
Oktober	1.180	1.345	3.606	305,5	268,1
November	1.190	2.890	4.304	361,8	149,0
December	910	3.110	4.155	456,6	133,6
Skupaj:	14.320	29.470	42.346	295,7	142,4

V letu 1982 je bila predelava 12.641 ton ali v primerjavi z letom 1983 29,8 %.

V letu 1982 je bila gotova proizvodnja za prodajo, vključno z uslugami prevajanja tujega materiala, skupaj 413.212 ton ali v primerjavi z letošnjim letom 104,0 %.

Med proizvodnimi TOZD sta v letu 1983 presegli načrtovano skupno proizvodnjo samo Livarna in Jeklovlek. Blizu so bile TOZD Jeklarna, Valjarna žice in profilov in Valjarna

debele pločevine. Pri skupni proizvodnji Železarnarje smo samo v februarju in juniju dosegli oziroma presegli načrtovano količino, medtem ko nam pri gotovi proizvodnji ni uspelo niti v enem mesecu. Če upoštevamo tudi uslužnostno prevajanje, smo pri gotovi proizvodnji presegli načrtovano količino v februarju. Pri skupni proizvodnji so bili najslabši

Izpolnjevanje družbenega plana in operativnega programa, skupaj z gotovo proizvodnjo za prodajo in uslugami prevajanja tujega materiala, pa je potekalo takole:

Mesec	Načrtovano ton	Program ton	Izpolnitev ton	%	%
1	2	3	4	4/2	4/3
Januar	35.405	35.125	34.134	96,4	97,1
Februar	34.980	35.100	36.602	104,6	104,3
Marec	37.880	37.100	37.223	98,2	98,2
April	36.830	35.450	32.013	86,9	90,3
Maj	33.660	27.290	27.875	82,8	102,1
Junij	37.570	35.845	35.155	93,6	98,1
Julij	34.890	32.780	28.788	82,5	87,8
Avgust	34.640	32.410	31.511	91,0	97,2
September	35.060	32.405	32.778	93,5	101,1
Oktober	34.930	33.905	32.644	93,4	96,3
November	34.950	33.845	33.369	95,5	98,6
December	37.320	33.830	35.062	93,9	103,6
Skupaj:	428.115	405.995	397.174	92,8	97,8

meseci julij, november in december. V juliju je bil vzrok za to velika odsotnost delavcev, velika vročina, premajhna količina vložka, dobavljenega iz tujih virov, in slabo delo v TOZD Valjarna bluming štekel, kar je negativno vplivalo na preskrbo z vložkom, predvsem za TOZD Hladna valjarna Bela, Hladna valjarna Jesenice in Profilarna. Del oktobra, v novembru in polovico decembra zaradi pomanjkanja koksa ni obratoval plavž št. 2 in zaradi pomanjkanja grodlja je martinarna namesto s petimi obratovale samo s štirimi SM peči in v decembru se je težavi pridružila še redukcija električne energije, kar je negativno vplivalo na proizvodnjo večine temeljnih organizacij.

V letošnjem letu smo načrtovali dobavo 82.550 ton polproizvodov iz tujih virov, dobili pa smo okrog 46.855 ton. Ker je bila ta količina znatno premajhna, smo prevzemali v uslužnostno prevajanje tudi slabe in tople valjane trakove v skupni količini okrog 50.948 ton.

Zelo negativen vpliv na potek proizvodnje je lani imela okvara pogoškega motorja valjavskega ogrodja štekel, ki je bil v popravilu od 21. aprila do 19. maja. V tem času ni bilo mogoče valjati travkov in smo proizvodnjo valjavskega ogrodja bluming preusmerili na valjanje slabov za TOZD Valjarna debele ploče-

vine, blumov za TOZD Valjarno žice in profilov ter slabov za zalogo za valjanje prek potisne peči. Seveda je ta nepričakovani in dolgi obratovalni zastoj v valjarni štekel močno vplival na pomanjkanje vložka v TOZD Hladna valjarna Bela, Hladna valjarna Jesenice in Profilarna, pa tudi na proizvodnjo pločevine v sami valjarni štekel.

Precejšnje težave so bile tudi zaradi občasnega pomanjkanja nekaterih ferolitov, med njimi predvsem metal-silicija, fero-silicija, ferokroma suraffin, ferofosforja, feromangana affine, ferometala in aluminija. To je oviralo izpolnjevanje kvalitetnega asortimenta in v veliki meri tudi proizvodnjo nerjavnih in dinamo jekel. Občasno je primanjkovalo tudi grodlja, kar je tudi slabo vplivalo na proizvodnjo in izpolnjevanje kvalitetnega asortimenta v jeklarni. V elektro jeklarni so imeli težave z občasnim pomanjkanjem sinterdolomita za popravilo dna in stene peči.

TOZD PLAVŽ

Na obeh plavžih, ki sta zaradi pogostih krajših zastojev zaradi okvar v prvih treh mesecih precej zaostala za načrtovano proizvodnjo, so v obdobju april-junij znatno popravili rezultate in v juniju celo dosegli doselej največjo povprečno dnevno proizvodnjo 523 ton. V avgustu so imeli

precej težav, in sicer je bila tri dni na plavžu št. 2 močna ohladitev in od 26. do konca avgusta plavž št. 1 ni obratoval zaradi varjenja plašča, 1. in 2. septembra pa je bila zaradi ponovnega pričetka obratovanja proizvodnja precej nižja, v septembru pa se je stanje normaliziralo. Do 21. oktobra je potekala proizvodnja normalno, medtem ko so 22. oktobra zaradi pomanjkanja koksa ustavili plavž št. 2, ki ni obratoval do 19. decembra. V novembru so imeli tudi večjo okvaro na rotorju vetrila v aglomeraciji in so zato morali ustaviti obratovanje zaradi nabave in zamenjave novega rotorja. Zato aglomeracija v času od 14. do 24. novembra ni obratovala in tudi ni bilo na razpolago dovolj aglomerata v vsipu, posledica tega pa je bilo znatno zmanjšanje proizvodnje na plavžu št. 1. Zaradi vseh teh težav v zadnjem tromesečju so z obema plavžema v letošnjem letu dosegli 91,2 % načrtovane proizvodnje.

TOZD JEKLARNA

V letu 1983 so v TOZD Jeklarna načrtovano skupno proizvodnjo dosegli 95,9 %, in sicer SM jeklarna 97,2 % in v elektro jeklarni 93,5 %. V SM jeklarni so nekaj težav imeli v maju, ker je izvedba del na ojačitvi proge livnih žerjavov med SM pečjo 1 in 6 ovirala normalen potek proizvodnje. Po 22. oktobru, v novembru in decembru, ko je obratoval samo plavž št. 1, so zaradi pomanjkanja grodlja obratovali v martinarni namesto petih samo štiri SM peči. V elektro jeklarni Lectrometl peč v januarju ni obratovala pet dni (zaradi predora raztaljenega jekla skozi dno) in v februarju en dan (zaradi okvare dovodnega kabla). Ob koncu avgusta in v začetku septembra je bila tudi redukcija električne energije, kar je dodatno negativno vplivalo na doseženo skupno proizvodnjo v elektro jeklarni. V oktobru in novembru so imeli še nekaj daljših zastojev, ki so zmanjšali proizvodnjo, v decembru pa je bil največji problem redukcija električne energije. Zato je ASEA peč v tem mesecu normalno obratovala le malo časa. V obeh jeklarnah so imeli tudi pogoste krajše zastoj obratovalnega in vzdrževalnega značaja, ki so tudi vplivali na zmanjšanje proizvodnje.

Pri izpolnjevanju kvalitetnega asortimenta so imeli težave zaradi že omenjenega občasnega pomanjkanja grodlja in raznih zlitin. Pri izpolnjevanju proizvodnega programa pa so bile občasno prisotne tudi subjektivne slabosti.

Na napravi za kontinuirno vlivanje so v letu 1983 odšli 52.835 ton ali 105,7 % družbenega plana.

TOZD LIVARNA

V TOZD Livarna so lansko leto dosegli 109,9 % z družbenim planom predvidene skupne proizvodnje, medtem ko so tujim kupcem odpremili 607 ton raznih odlitkov.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

TOZD Valjarna bluming-štekel je v letu 1983 dosegla 95,0 % načrtovane skupne proizvodnje. Na obratovanje te valjarne je v precejšnji meri negativno vplivala okvara pogoškega elektro motorja valjavskega ogrodja štekel, saj v času popravila, od 21. aprila do 19. maja, ni bilo mogoče valjati travkov. Zato je tudi močno zaostala skupna proizvodnja te valjarne, ki je dosegla v celotnem obdobju samo 85,3 % načrtovane količine. Imeli so tudi pogoste krajše in daljše, predvsem vzdrževalne zastoj, ki so vplivali na manjšo proizvodnjo. To se je dogajalo predvsem v juliju na valjanskem ogrodju štekel. Poleg tega so bile izvaljaviških in jeklarskih vzrokov narejene prevelike količine nenamensko izvaljanih slabov za potisno peč. V decembru so imeli nekaj zastojev zaradi redukcije električne energije. Razen v maju, ko je bil vzrok za izpad proizvodnje okvara na valjanskem ogrodju štekel in v decembru počena sklopka pogoškega vretena, valjavskega ogrodja bluming, je potisna peč obratovala vsak mesec. Skupno je obratovala 152 dni, prek nje pa so prevajali 59.979 ton domačih in tujih slabov.

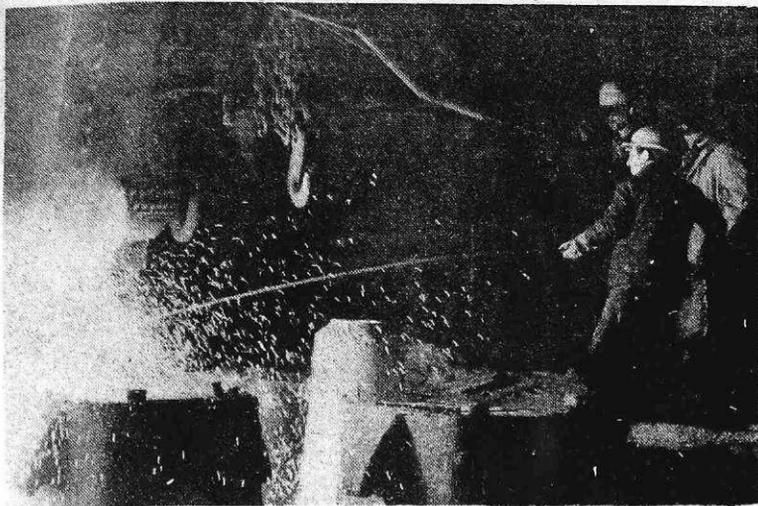
V juniju je pričel obratovati nov, v Železarni izdelan stroj za brušenje blumov BSG 4000.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

V obdobju januar-december 1983 so dosegli 96,6 % družbenega plana skupne proizvodnje. Rezultat bi bil lahko še boljši, če ne bi imeli nekaj večjih okvar na valjanskem ogrodju Jumping in na ogrevni peči za blume. Zaradi okvare v valjarni štekel

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE ZA PRODAJO TER ODPREME V LETU 1983

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA					GOTOVA PROIZVODNJA					ODPREMA	
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 4/2	% 4/3	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 9/7	% 9/8	za prodajo	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
PLAVŽ	180.000	169.100	164.173,9	91,2	97,1	—	—	—	—	—	—	
JEKLARNA	490.000	482.250	469.714,5	95,9	97,4	—	—	—	—	—	—	
— SM	313.000	304.900	304.173,6	97,2	99,8	—	—	—	—	—	—	
— EL	177.000	177.350	165.540,9	93,5	93,3	—	—	—	—	—	—	
— ASEA	77.000	76.830	72.237,5	93,8	94,0	—	—	—	—	—	—	
— LM	98.000	98.650	91.067,3	92,9	92,3	—	—	—	—	—	—	
— BBC	2.000	1.870	2.236,1	111,8	119,6	—	—	—	—	—	—	
LIVARNA	1.800	1.820	1.977,7	109,9	108,7	600	600	607,3	101,2	101,2	607,3	
— jeklo	1.750	1.770	1.947,5	111,3	110,0	600	600	605,7	101,0	101,0	605,7	
— kovino	50	50	30,2	60,4	60,4	—	—	1,6	—	—	1,6	
VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL	400.400	398.100	380.258,3	95,0	95,5	84.300	76.230	66.105,4	78,4	86,7	65.327,1	
— Bluming	194.300	202.900	204.508,3	105,3	100,8	5.000	5.110	5.517,5	110,4	108,0	5.528,0	
— Štekel razrezoval.	176.100	165.620	134.674,8	76,5	81,3	49.300	41.540	31.057,9	63,0	74,8	30.907,1	
— Štekel razrez. storitve	—	—	11.540,9	—	—	—	—	—	—	—	—	
— Termična obdelava	30.000	29.580	29.534,3	98,5	99,9	30.000	29.580	29.530,0	98,4	99,8	28.892,0	
VALJARNA ŽICE IN PROFILOV	105.000	102.070	101.407,1	96,6	99,4	20.600	16.460	18.913,8	91,8	114,9	18.963,6	
— Valjarna žice	105.000	102.070	100.751,1	96,0	98,7	—	—	—	—	—	—	
— Valjarna žice storitve	—	—	656,0	—	—	—	—	—	—	—	—	
VALJARNA DEBELE PLOČEVINE	74.000	73.000	71.473,8	96,6	97,9	64.200	63.800	63.186,9	98,4	99,0	61.682,5	
— Valjarna debele pločevine	66.100	65.700	64.599,9	97,7	98,3	—	—	—	—	—	—	
— Valjarna debele pločevine storitve	7.900	7.300	6.873,9	87,0	94,2	—	—	—	—	—	—	
HLADNA VALJARNA BELA	100.000	98.150	98.009,3	98,0	99,9	94.400	81.010	68.659,6	72,7	84,8	67.688,9	
— Hladna valjarna Bela	95.000	81.600	69.280,9	72,9	84,9	—	—	—	—	—	—	
— Hladna valjarna Bela storitve	5.000	16.550	28.728,4	574,6	173,6	—	—	—	—	—	—	
HLADNA VALJARNA JESENICE	30.000	28.250	28.420,1	94,7	100,6	27.500	21.300	21.664,1	78,8	101,7	21.684,8	
— Hladna valjarna Jesenice	30.000	23.650	23.342,0	77,8	98,7	—	—	—	—	—	—	
— Hladna valjarna Jesenice storitve	—	4.600	5.078,1	—	110,4	—	—	—	—	—	—	
ŽIČARNA	56.000	53.555	51.857,4	92,6	96,8	41.950	37.545	36.370,6	86,7	96,9	35.961,1	
— Žičarna	56.000	53.555	51.818,2	92,5	96,8	—	—	—	—	—	—	
— Žičarna storitve	—	—	39,2	—	—	—	—	—	—	—	—	
PROFILARNA	21.700	19.090	18.808,5	86,7	98,5	18.450	16.295	16.490,4	89,4	101,2	15.938,1	
— HOP	19.380	17.017	17.032,2	87,9	100,1	17.750	15.622	15.596,0	87,9	99,8	15.055,3	
— HOP storitve	420	230	261,2	62,2	113,6	—	—	—	—	—	—	
— rondele	500	488	205,8	41,2	42,2	500	488	205,8	41,2	42,2	193,7	
— rondele storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
— diski storitve	800	790	713,0	89,1	90,3	—	—	—	—	—	—	
— deli za cestno ograjo	600	565	594,3	99,1	105,2	200	185	688,6	344,3	372,2	689,1	
SKLADIŠČE 38	1.700	1.700	6,1	0,4	0,4	1.700	1.700	6,1	0,4	0,4	6,1	
VRATNI PODBOJI	1.500	1.280	1.320,6	88,0	103,2	1.500	1.280	1.320,1	88,0	103,1	1.338,3	
JEKLOVLEK	23.000	23.000	23.732,0	103,2	103,2	22.800	22.800	23.525,1	103,2	103,2	23.395,1	
ELEKTRODE	20.200	20.120	18.071,7	89,5	89,8	20.130	20.050	18.006,2	89,5	89,8	17.718,6	
— elektrode + varilna žica	18.600	18.600	16.740,5	90,0	90,0	18.530	18.530	16.695,5	90,1	90,1	16.405,5	
— varilna žica storitve	—	—	8,8	—	—	—	—	—	—	—	—	
— varilni prašek	1.000	920	873,6	87,4	95,0	1.000	920	861,9	86,2	93,7	864,3	
— suha el. masa	600	600	4									

Vlivanje jekla (foto S. Kokalj)

je bilo treba prestaviti glavni letni remont z načrtovanega termina 1. maj na 24. maj, kar je zaradi izraženosti naprav tudi negativno vplivalo na potek proizvodnje v tem obdobju. Letni remont je bil zaključen 4. junija in je bil za tri dni krajši, kot je predvideval načrt. V juliju in avgustu so v skladu z družbenim načrtom namesto neprekinjeno na štiri obratovali samo na tri izmene. V septembru je bila večja okvara na navijalcih žice, zaradi česar so šest dni obratovali s polovično proizvodno zmogljivostjo. V oktobru so imeli na programu valjanje palic 55 mm kvadrat, pri čemer je proizvodnja precej nižja. V decembru pa so imeli tudi zastoje zaradi redukcije električne energije in okvare na peči za ogrevanje blumov.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

V tej temeljni organizaciji so načrtovano skupno proizvodnjo dosegli 96,6%. Zaradi dobre preskrbe z vložkom, posebno še v času med in po okvari v valjni štetki, bi bil lahko rezultat še boljši. Vendar so imeli težave predvsem zaradi zahtevnejših naročil, ki zahtevajo več poizkusov in pregledov, toplotne obdelave in prevzemov. Občasne probleme so imeli tudi z dimenzijskim asortimentom, ker je bilo več debele pločevine za rezanje na sekatorju in manj tanjše za rezanje na škarjah. Zato so na valjavski progi lažje izvajali načrtovano proizvodnjo, medtem ko je delo v adjustaži nekoliko zaostajalo. V decembru so zaradi redukcije električne energije imeli nekaj obratovalnih zastojev.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

V letu 1983 so v tej valjni dosegli 98,0% načrtovane skupne proizvodnje, predvsem zaradi uslužnostnega prevajanja tujih trakov, saj so imeli lastnega vložka zaradi okvare na valjavskem ogrodju štetel in premajhnih dobav iz tujih virov znatno premalo.

Zaradi vsega tega so imeli tudi težave s proizvodnjo zahtevnejšega kvalitetnega asortimenta. Pri dinam in nerjavem jeklu so imeli dodatne težave tudi že zaradi omejenega občasnega pomanjkanja po-

trebnih zlitin in imajo zato tudi precej zaostanka za načrtovano proizvodnjo. V decembru so imeli tudi zastoje zaradi redukcije električne energije.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Zaradi okvare valjavskega ogrodja štetel in premajhnih dobav trakov iz tujih virov je bilo pomanjkanje vložka glavni vzrok, da so skupno proizvodnjo dosegli 94,7%. Nekaj dodatnih problemov so imeli tudi zaradi pogostih okvar na posameznih napravah in slabega stanja valjavskega ogrodja Siemag. Zaradi pomanjkanja silicij-metala v jeklarni je tudi v tej temeljni organizaciji precej zaostala proizvodnja dinamo jekel.

TOZD ŽIČARNA

Glavni vzrok, da je Žičarna dosegla samo 92,6% načrtovane skupne proizvodnje, je bilo pomanjkanje in odsotnost delavcev. Pri izpolnjevanju kvalitetnega asortimenta so občasno imeli nekaj težav s patentirano žico, ker v SM jeklarni, predvsem zaradi pomanjkanja grodja, niso vedno uspeli izdelati v zadostni količini ustreznega jekla. Zaradi pomanjkanja ferossilicija je bila občasno kritična tudi dobava vložka za VAC žico.

TOZD PROFILARNA

V Profilarni so v januarju in v februarju, ko so imeli dovolj vložka, delali dobro in so načrtovano skupno in gotovo proizvodnjo presegli. Kasneje se je situacija zaradi premajhnih dobav iz tujih virov in kasneje zaradi okvare v valjni štetki znatno poslabšala. Zaradi pomanjkanja vložka so v avgustu obratovali namesto na dve samo na eno izmeno. V zadnjih treh mesecih se je situacija z vložkom zaradi dobav iz tujih virov nekoliko popravila. Rezultat tega je bil, da so skupaj z uslužnostno predelavo dosegli v lanskem letu 86,7% načrtovane skupne proizvodnje.

TOZD VRATNI PODBOJI

V tej temeljni organizaciji so bili zaradi bolj razdrobljenih in zahtevnejših naročil prisiljeni večkrat znižati mesečne operativne programe. Zato so družbeni plan izpolnili le 88%.

TOZD JEKLOVLEK

Kljub občasnim težavam zaradi pomanjkanja vložka, predvsem za vlečno linijo Blaw-Knox, so v TOZD Jeklovlek dosegli 103,2% z družbenim planom predvidene proizvodnje.

TOZD ELEKTRODE

Pri dodatnem materialu za varjenje so v letu 1983 dosegli 89,5% z družbenim planom predvidene proizvodnje, medtem ko so pri proizvodnji ognjestalnega materiala plan močno presegli. Vzroki za manjšo proizvodnjo dodatnega materiala so bili zastoji zaradi okvar na oplaščevalni liniji, proizvodnja večje količine posebnih elektrod in tanjših dimenzij in v januarju pomanjkanje železa v prahu, v poletnih mesecih pa velika odsotnost delavcev. Zaradi premajhne dobave vlečene žice iz tujih virov in premajhne zmogljivosti na ustreznih žičarskih strojih v TOZD Žičarna so imeli občasno tudi težave z vložkom.

TOZD ŽEBLJARNA

Ker je dobava vlečene žice iz tujih virov za potrebe TOZD Žebljarna potekala v obdobju januar-marec dosti dobro, so tudi načrtovano skupno proizvodnjo dosegali. Kasneje se je situacija poslabšala in v aprilu, maju ter do zadnjih dni junija ni bilo nobenih dobav. Posledica tega je bilo pomanjkanje vložka in v juniju je bilo obratovanje en teden zaradi tega močno okrnjeno. Nato se je stanje popravilo, vendar so imeli težave zaradi prekomernih okvar žebljarskih strojev in velike odsotnosti delavcev. Skupno proizvodnjo so dosegli 97,3%. Avgust Karba

POMEN IN MNENJA O OCENAH POSLOVODNIH DELAVCEV V OZD V JESENIŠKI OBČINI

Mnenja o oceni zbranih podatkov o poslovodnih organih sta poudarila v stališčih in sklepih svet za razvoj samoupravljanja in odbor za kadrovska vprašanja pri republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije. V stališčih in nalogah sindikatov o družbenem položaju in vlogi delavcev, ki opravljajo dela in naloge poslovodnih organov, so poudarjene naslednje naloge in odgovornosti:

— Ustava in zakon o združenem delu določata, da mora imeti organizacija združenega dela poslovodni organ, ki vodi poslovanje in usklajuje delovni proces in izvaja sklepe delavskega sveta in njegovih izvršnih organov. Poslovodni organi v OZD so v bistvu samoupravni organi. V tem je izražena bistvena vsebinska razlika, ki odpravlja podjetniške odnose, skupaj z direktorjem podjetja kot značilnim predstavnikom te funkcije in kot obliko delovanja kapitala oziroma države.

— Sindikati ugotavljajo, da je to spoznanje pomembna vsebinska preobrazba, ki ni še pognala korenin, da bi vzkliła v organizacijah združenega dela in na drugih področjih samoupravnih odnosov.

— Pomembno je tudi pojmovanje in odnos poslovodnega organa (vodje TOZD) s položajem vodje delovne skupnosti, kar pomeni, da vodja delovne skupnosti ni poslovodni organ. To pomeni, da ne razvija svojega poslovanja in samoupravnih odnosov.

— To se kaže predvsem v ostankih odtujevanja sredstev in družbene reprodukcije delavcev TOZD (npr.: če ni samoupravnega sporazuma, ki ureja pravice do upravljanja v različnih oblikah in odnosih, kot je tudi vprašanje pridobivanja dohodka in delitev OD neodvisno od delovnega prispevka k ustvarjanju in gospodarjenju z njim).

— Sindikati poudarjajo delovanje in zavest poslovodnih organov pri odpravljanju različnih nasprotij in neenakomernega razvoja, ki prihaja pod vplivom teh silnic znotraj družbenolastiških odnosov kot subjektov združenega dela.

— Pospeševanje samoupravne preobrazbe, vsebine in funkcije poslovodnega organa je po mnenju sindikatov pomemben dejavnik za nadaljni razvoj samoupravnih odnosov pri uresničevanju stabilizacijskih ukrepov, kot pomembno moralo in družbenopolitično vprašanje.

— V zvezi z uresničevanjem teh ciljev in uveljavljanjem prave vloge poslovodnih organov si bomo morali utirati pot v večjih ali manjših družbenih spopadih. Za opravljanje del in nalog poslovodnega organa se zahteva ustvarjalna človeška osebnost, ki mora biti dosledno socialistično in samoupravno naravnana. To je tudi merilo za delovanje in opredelitev sindikatov v delu razpisnih komisij za imenovanje poslovodnega organa, ki je skladno z določili 52. člena zakona o volitvah in odpoklicu organov upravljanja in o imenovanju poslovodnih organov v DO združenega dela.

— Predsedstvo republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije meni, da je pospešena preobrazba funkcije poslovodnega organa za nadaljnji razvoj samoupravljanja, za gospodarski napredek in za uresničevanje stabilizacijskih nalog, s tem pa tudi za družbeni in materialni položaj delavcev v združenem delu, velikega pomena.

— Zato je naloga sindikatov poudarjati, v čem je družbeno bistvo preobrazbe, ki terja, da se funkcija direktorja v podjetju kot organizacijski obliki odtujevanja sredstev

družbene reprodukcije, od družbenega vpliva delavca preoblikuje v samoupravni poslovodni organ organizacije združenega dela v družbenolastiških odnosih.

— Delo in vloga poslovodnih organov sta določena z zakonom in s samoupravnimi splošnimi akti organizacij združenega dela. To so predvsem poslovodne in izvršilne funkcije. Temeljna naloga poslovodnega organa pa je, da v mejah poslovanja in pristojnosti organizacije združenega dela (OZD) samostojno odloča o vodenju poslovanja, o izvajanju delovnega procesa itd.

— Pomembno je poudariti, da je poslovodni organ samoupravni organ delavcev, združenih v OZD. Ustava in zakon o združenem delu določata, da mora biti v vsaki OZD poslovodni organ. Ne določata pa, v kateri OZD je individualni in v kateri je kolegijski poslovodni organ. To pomeni, da je izbira ene izmed oblik poslovodnega organa v samoupravni pristojnosti delavcev v OZD in jo opredelijo v samoupravnem sporazumu o združenju delavcev v TOZD oziroma v samoupravnem sporazumu o združenju v DO ali SOZD.

ZAKLJUČKI IN UGOTOVITVE OBČINSKEGA SVETA ZVEZE SINDIKATOV JESENICE

Družbeni dogovor o uresničevanju kadrovske politike v občini Jesenice poudarja, da je kadrovska politika neločljiva sestavina socialističnega samoupravnega družbenega razvoja, ki obvezuje udeležence tega dogovora za njeno načrtno vodenje in uresničevanje.

V skladu z navedenim dogovorom in z uresničitvijo stališč in sklepov Zveze sindikatov Slovenije je občinski svet ZSS Jesenice 19. februarja 1983 poslal vsem predsednikom osnovnih organizacij zveze sindikatov kriterije in formularje za ocenjevanje poslovodnih delavcev in delavcev s posebnimi pooblastili na podlagi 34. člena družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike v občini Jesenice. V skladu s tem dogovorom in uresničitvijo stališč Zveze sindikatov Slovenije je bilo treba to ocenjevanje izvesti ob obravnavi zaključnih računov za leto 1982.

Na občinskem sindikalnem svetu Jesenice so ugotovili, da je bil odziv na akcijo skromen, če upoštevamo, da je na vprašalnik odgovorilo komaj 36% vseh udeležencev — podpisnikov tega dogovora.

V zvezi s tem se postavlja vprašanje odgovornosti, ki so navedena v VII. poglavju, ki podrobno obravnava kadrovanje za opravljanje najodgovornejših nalog in funkcij. V 23. členu tega dogovora so v zadnjem odstavku poudarjeni naslednji kriteriji za kadrovanje poslovodnih delavcev:

— da dokazujejo svoje sposobnosti in znanje ter ustvarjalno zavzetost pri graditvi socialističnega samoupravnega sistema pri kolektivnem delu in vodenju in da se zavedajo odgovornosti za opravljanje svojih nalog, da so ugledni in uspešni delavci in občani v svojem delovnem in življenjskem okolju, kjer uživajo ugled in zaupanje.

Nekatere ocene poslovodnih delavcev so v smislu navedenih kriterijev zelo ugodne, so pa tudi ocene, ki kritično ugotavljajo odstopanja od teh kriterijev.

Naj v zvezi s tem opozorimo, da so v 34. členu opredeljene naloge in odgovornosti pri izdelavi ocene uspešnosti poslovodnih delavcev, ki udeležence tega dogovora tudi obvezuje, da jo preverjajo ob vsakem zaključnem računu.

V IX. poglavju so opredeljene naloge in odgovornosti glede na izvajanje družbenega dogovora, zlasti člena 46. in 47., ki poudarjata uresničevanje in izvajanje dogovora. Če komisija za spremljanje uresničevanja in izvajanja dogovora ugotovi, da posamezni udeleženec ne izpolnjuje obveznosti, mora samoupravni organ udeleženca razpravljati o kršitvi in ustrezno ukrepati.

V stališčih in nalogah sindikata o družbenem položaju in vlogi delavcev, ki opravljajo dela in naloge poslovodnih organov, so opredeljene tudi naloge za uresničevanje ciljev, ki so pomembni za kadrovanje.

Ob kadrovanju poslovodnih delavcev v OZD so poudarjeni predvsem demokratičnost postopka, celovitost strokovnih znanj, osebnih kvalitet in samoupravne ustanovitve kot medsebojno povezana merila za imenovanje poslovodnih delavcev. Posebej je poudarjeno tudi preverjanje uspešnosti dela in uresničevanje samoupravnih odnosov.

V teh stališčih in nalogah sindikata za uresničevanje so opredeljene tudi naloge osnovnih organizacij sindikata in njihovih konferenc, zlasti razpisnih komisij, o postopkih kadrovanja poslovodnih delavcev. Osnovne organizacije ZSS morajo vztrajati na zahtevi, da delavci OZD letno ob ugotavljanju poslovnosti in samoupravnih rezultatov ocenjujejo delo poslovodnih organov ter uveljavljajo odgovornost in začetek postopka za njihov odpoklic, če svoje funkcije ne opravljajo uspešno.

Uresničevanje družbenega dogovora o kadrovske politiki v občini Jesenice še ni doseglo ustrezne širine, niti ni dovolj odprto v širši družbeni prostor. Pomembno vprašanje pri tem je sodelovanje vseh subjektivnih dejavnikov v občini, predvsem pa koordinacijskega odbora za kadrovska vprašanja pri predsedstvu OK SZDL in komisije za spremljanje uresničevanja in izvajanja dogovora pri Skupščini občine Jesenice.

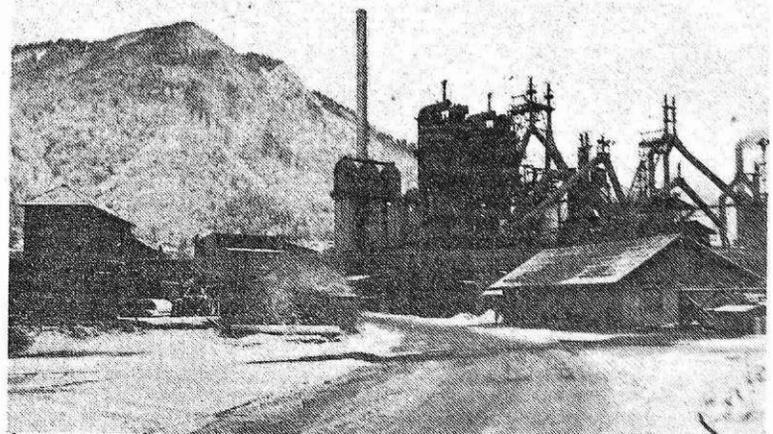
MILETU PETROVSKEMU V SLOVO

V ponedeljek, 9. januarja, je sredi delovnega popoldneva med jeklarji odjeknila žalostna vest, kruta resnica, da se je našemu sodelavcu iznenada pretrgala nit življenja. Nesrečni slučaj je zahteval, da smo jeklarji izgubili čudovitega delavca, v vsakem trenutku pripravljenega pomagati sotovarišem, v vsakem trenutku sprejeti vsako delo v težkih jeklarskih pogojih. V sebi je gojil plemenito čustvo — živeti in delati za druge, za svoje najdražje, za vso našo socialistično družbo.

Zahvaljujemo se mu za nesebično pomoč, ki jo je nudil sotovarišem, zahvaljujemo se mu za zgled, ki nam ga je dal, kakšen naj bo dober človek!

Njegovi sodelavci in sostanovalci

Naša plavža (foto I. Kučina)

Z BOLJŠIM DELOM IN PRIZADEVANJEM ZAUSTAVITI ZMANJŠEVANJE PROIZVODNJE IN JO ZAČETI OŽIVLJATI

(Nadaljevanje s 1. strani)

gnacijo in upadanje proizvodnje ter jo začeli oživljati. Tako je predvideno, da se bo letos družbeni proizvod povečal za 2 odstotka, industrijska proizvodnja za okoli 3 odstotka in kmetijska za približno 2 odstotka. Resolucija načrtuje tudi za okoli 16 odstotkov večji izvoz blaga in storitev, od tega na konvertibilno območje za okoli 20 odstotkov, kakor tudi naraščanje uvoza blaga in storitev za okoli 7 odstotkov.

Hkrati je bilo predvideno povečanje zaposlenosti za okoli 2 odstotka, zaustaviti pa bo treba tudi upadanje produktivnosti dela celotnega gospodarstva, medtem ko se mora produktivnost dela v industriji povečati za približno 1 odstotek.

Investicije v osnovna sredstva bodo po zahtevah resolucije za okoli 10 odstotkov manjše. Splošna in skupna poraba pa bi se morali selektivno zmanjšati za 6 odstotkov, pri čemer resolucija predvideva tudi zaustavitve upadanja realnih osebnih dohodkov.

OŽIVLJANJE GOSPODARSKE DEJAVNOSTI

Temeljna naloga ekonomske politike je oživljanje gospodarske dejavnosti za zagotavljanje pogojev za naraščanje proizvodnje, izvoza in produktivnega zaposlovanja. Spodbujani bodo predvsem industrijska proizvodnja, namenjena izvozu, proizvodnja energije, nekaterih surovin in reprodukcijskih materialov, kmetijska proizvodnja, razvoj prometa, turizma, drobnega gospodarstva in stanovanjska gradnja.

Naraščanje proizvodnje in drugih gospodarskih dejavnosti, ugotavlja resolucija, morajo spremljati precejšnje povečanje akumulacije in učinkovitosti izkoriščenosti razpoložljivih sredstev za investicije, kakor tudi produktivno zaposlovanje predvsem mladih šolanih kadrov.

Ustvarjeni bodo materialni, sistemski in drugi pogoji za povečanje proizvodnje. Oživljanje proizvodnje in gospodarskih dejavnosti v celoti pa bo temeljilo na selektivnosti, pri čemer bo imela prednost predvsem proizvodnja, namenjena izvozu, in sicer zaradi reševanja problemov devizne likvidnosti, nadomeščanje uvoza in preskrbovanje domačega tržišča z izdelki, ki so ključnega pomena za standard prebivalstva.

Povečanje proizvodnje bo spodbujalo tudi usmerjanje tujih in domačih kreditov za proizvodnjo, namenjeno izvozu in razvijanje medsebojnih razmerij med reprodukcijsko povezanimi proizvajalci na enotnem jugoslovanskem trgu.

Oživljanje proizvodnje pa bodo spodbujali tudi ukrepi monetarne in kreditne politike, politike realnega tečaja dinarja in urejanje odnosov pri razpolaganju z ustvarjenimi devizami.

INDUSTRIJA IN ENERGETIKA

Resolucija opredeljuje ukrepe in dejavnosti za spodbujanje razvoja posameznih gospodarskih panog. Tako bodo na področju **industrije** sprejeti posebni ukrepi in dejavnosti (ugodnejši pogoji kreditiranja, zagotavljanje prednostnega uvoza surovin in reprodukcijskih materialov), ki bodo omogočili večjo proizvodnjo, namenjeno izvozu, predvsem na konvertibilno tržišče, kakor tudi proizvodnjo, ki bo precej prispevala k nadomeščanju uvoza ali pa bo namenjena zadovoljevanju življenjskih potreb prebivalstva.

Zaradi uresničevanja skupnih ciljev in nalog pri oživljanju celotne proizvodnje v letu 1984 in stalno naraščajočih energetskih potreb se bo precej povečala proizvodnja premoga, koks in električne energije, precej večja bo tudi proizvodnja naravnega plina in naftnih derivatov. Zagotovljen bo nadalen nujen uvoz energetskih surovin in reprodukcijskega materiala, predvsem nafte.

Realno zadovoljevanje potreb potrošnikov s posameznimi vrstami energije, obseg proizvodnje, predelave, uvoza in izvoza energije bo določen z energetsko bilanco Jugoslavije za leto 1984, ki jo bo sprejel ZIS v sodelovanju z izvršnimi sveti republik in pokrajin.

Prednost pri preskrbovanju z naftnimi derivati bodo imeli kmetijstvo, proizvodnja blaga za izvoz, tujski turizem, mednarodni promet, namenska proizvodnja in petrokemija pri preskrbovanju s primarnim bencinom.

Ukrepi ekonomske politike, napoveduje resolucija, bodo spodbujali hitrejše vključevanje domače stroj-

ne industrije v proizvodnjo opreme za energetske in surovinske zmogljivosti, predvsem za premogovnike, kakor tudi za razvoj tehnoloških rešitev pri uporabi in oplemenitenu domačih vrst premoga.

Nujno pa je, da vsi energetske porabniki sprejmejo ustrezne ukrepe za varčevanje in smotrnejšo porabo vseh vrst energije, kar bodo spodbujali tudi ukrepi ekonomske politike.

KMETIJSTVO

Za **kmetijstvo** omenjeni dokument načrtuje povečanje dejavnosti in zagotovitev pogojev, da bi čim celoviteje izkoristili razpoložljive naravne vire in sedanje zmogljivosti za povečanje proizvodnje, ob bistvenem povečanju dogovarjanja proizvodnje, odкупа in prometa s kmetijskimi pridelki ter boljši preskrbljenosti kmetijstva z reprodukcijskimi materiali in opremo.

Sprejeli naj bi tudi potrebne ukrepe za postopno povečanje deleža živinoreje v celotni kmetijski proizvodnji in povečanje proizvodnje, da bi tako intenzivirali razvoj kmetijstva, izboljšali strukturo prehrane prebivalstva in preskrbljenost industrije s surovinami.

Resolucija prav tako predvideva, da bodo organizacijam združenega dela, ki ne smejo izvažati določenih izdelkov, ali pa je njihov izvoz omejen, zagotovljene devizne kompenzacije v skladu z zakonom o deviznem poslovanju in kreditnih odnosov s tujino, pri čemer bo upoštevan družbeni dogovor o zagotavljanju in uporabi deviz za plačevanje prioritete uvoza določenih izdelkov oziroma surovin za njihovo proizvodnjo v letu 1984.

Za hitrejše in stabilnejše povečanje proizvodnje hrane bo intenzivirano združevanje dela in sredstev na dolgoročnih dohodkovnih temeljih med pridelovalci hrane, prometnimi in turističnimi organizacijami združenega dela z velikimi potrošniki in drugimi subjekti, zainteresiranimi za proizvodnjo hrane. Kmetijska proizvodnja bo tudi dogovorjena pred začetkom proizvodnega procesa.

Za ohranitev in razširitev **gozdnega sklada**, kakor tudi za ohranitev in razvijanje splošno koristnih funkcij gozda bo povečan obseg gojenja gozdov, pri čemer bo največ pozornosti namenjeno pogozdovanju in razširitvi intenzivnih nasadov ter plantaž, kakor tudi skrbi za protipožarno varstvo gozdov. Sklenjen bo družbeni dogovor o enotnih merilih za biološko reprodukcijo, določeni pa bodo tudi programi pogozdovanja.

V primerjavi z lanskim letom se bo obseg sečnje povečal v skladu s prirastom gozdnega sklada. Posebej se bo povečala sečnja dreves za industrijsko predelavo.

GRADBENIŠTVO IN PROMET

Na področju **gradbeništva** bo prišlo do zmanjševanja proizvodnje, posledice tega pa je treba ublažiti z usposabljanjem za povečanje gradbenih del v tujini.

Učinkovitejšo izkoriščanje razpoložljivih sredstev za stanovanjsko gradnjo je treba zagotoviti z optimalnimi serijami in kontinuiteto gradnje, boljšim izkoriščanjem zmogljivosti za industrijsko in montažno gradnjo in spodbujanjem na večjo produktivnost dela, s skrajševanjem rokov in zmanjševanjem gradbenih stroškov.

Resolucija za področje **prometa** napoveduje sprejetje ukrepov in dejavnosti za razvijanje tehnologije in organizacije dela zaradi povečanja učinkovitosti in varnosti prevoza, izboljšanja kakovosti storitev, zmanjševanje stroškov in prihrankov pri gorivu, posebej s proizvodnjo ekonomičnejših motornih vozil. Posebna pozornost bo namenjena razvijanju organizacije in družbenoekonomskih odnosov v velikih sistemih (železnica in PTT). Zaradi tega je treba vso problematiko na teh področjih celovito proučiti in sprejeti ustrezne spremembe in dopolnitve predpisov o združevanju v te sisteme. Poleg tega bo določena tudi strategija razvoja prometa.

Republike in pokrajine bodo za razvoj in modernizacijo železnice ob pomanjkanju sredstev iz drugih virov zagotovile obvezno združevanje dela dohodka OZD.

DROBNO GOSPODARSTVO IN TURIZEM

Zaradi širše delitve dela in socializacije proizvodnje je treba pospešiti razvoj proizvodnih in storitvenih zmogljivosti **drobnega gospodarstva**. V teh okvirih morajo republike in pokrajine proučiti predpise o opravljanju dejavnosti z osebnim delom s

sredstvi v lasti občanov, kakor tudi o pogodbenih organizacijah združenega dela, da bi omogočile večji razvoj teh oblik gospodarstva. Poleg tega bodo federacije, republike, pokrajine in občine sprejele vse potrebne ukrepe in dejavnosti za hitrejši razvoj drobnega gospodarstva.

Da bi povečali devizni priliv od **turizma**, bodo sprejeti posebni programi ukrepov in dejavnosti v vseh organizacijah združenega dela in združenih turističnega gospodarstva, in sicer v sodelovanju z organizacijami v drugih dejavnostih, ki sodelujejo pri oblikovanju sodobnih oblik turistične ponudbe, da bi tako izboljšali kakovost, razširili storitve in bolje preskrbovali tržišče. S tem bo zagotovljeno tudi boljše izkoriščanje zmogljivosti in podaljšanje turistične sezone.

Splošno združenje turističnega gospodarstva in Turistična zveza Jugoslavije bosta pripravila program razvoja turizma v Jugoslaviji in opredelila potrebne ukrepe in dejavnosti za enoten nastop na tujem tržišču, da bi tako povečali devizni priliv od turizma.

STANOVANJSKO-KOMUNALNO PODROČJE

V delu resolucije o **stanovanjsko-komunalni dejavnosti** je poudarjeno, da je treba zaradi izvajanja stabilizacijskega programa in zaradi nujnosti smotrnejše in hitrejše stanovanjske graditve sprejeti ukrepe za zaviranje upadanja realnih vlaganj v stanovanjsko gradnjo in povečanje števila stanovanj, ki jih bomo začeli graditi.

S politiko postopnega realnega povečanja stanarin, posebej za stanovanja večje kakovosti, pa je treba tudi predvidovati subvencioniranje stanarin družinam z nizkimi prejemki.

Razviti je treba solidarnostno stanovanjsko gradnjo in izločati sredstva iz dohodka v višini, ki jo bodo določili republiški in pokrajinski zakoni ter samoupravni sporazumi v občinah in mestih.

Med drugim pa je treba uvesti tudi obvezno lastno udeležbo pri pridobitvi družbenega stanovanja, pri čemer pa je treba upoštevati ekonomski in socialni položaj bodočega imetnika stanovanjske pravice.

Prav tako je treba zagotoviti, da bodo organizacije združenega dela neposredno sodelovale pri dogovarjanju o graditvi stanovanj za potrebe svojih delavcev. Preučiti pa je treba tudi organizacijo in delovanje stanovanjskih samoupravnih interesnih skupnosti.

Resolucija omenja tudi analiziranje pogodb med domačimi organizacijami združenega dela in tujimi partnerji, omenja pa še, da bo treba določiti merila za njihovo sklepanje in podaljševanje, da bi zmanjšali tehnološko odvisnost od tujine.

ZMANJŠEVANJE OBSEGA INVESTICIJ

Ob upoštevanju proizvodne usmeritve in nujnega zmanjševanja strukturnih neskladij ter razpoložljivih sredstev za investicije bo po mnenju resolucije nujno treba povečati učinkovitost investicij. Zmanjševal se bo njihov obseg v osnovna sredstva, posebej v negospodarskih dejavnostih in v manjši meri na stanovanjsko-komunalnem področju, nadaljevalo pa se bo tudi njihovo usklajevanje z njihovimi realnimi možnostmi.

Največji del razpoložljivih sredstev za investicije bo namenjen dograditvi nedograjenih objektov. To predvsem velja za objekte, ki bodo

omogočili večji izvoz blaga in storitev, posebej na območju s konvertibilnim načinom plačevanja, kakor tudi nadomeščanje uvoza osnovnih surovin in reprodukcijskih materialov; za objekte, namenjene proizvodnji energije iz domačih virov, proizvodnji hrane in tirnih vozil, za razvoj drobnega gospodarstva, kakor tudi za začetek nujne gradnje novih objektov zaradi zagotavljanja kontinuitete proizvodnje, predvsem na področju energetike.

Republike in pokrajine bodo nujno morale preučiti predpise in druge ukrepe na področju investicijske graditve in o načinu zagotavljanja sredstev za financiranje investicij, da bi investicijsko gradnjo uskladili z realnimi možnostmi, zmanjšali prekoračitve predračunskih vrednosti in dosegli učinkovitejšo investicijsko graditve.

EKONOMSKI ODNOSI S TUJINO

Temeljne naloge na področju **ekonomskih odnosov s tujino** so doseganje suficita v tekoči plačilni bilanci države, in sicer s precejšnjim povečanjem izvoza blaga in storitev (za 16 odstotkov), posebej na konvertibilno območje (20 odstotkov), in povečanjem deviznega priliva iz drugih virov, kakor tudi z racionalnim in selektivnim uvozom (7 odstotkov), ob kar največjem varčevanju deviz in zmanjševanju deviznega odliva za vse druge postavke. Resolucija napoveduje redno poravnavanje obveznosti iz tujih kreditov in zmanjševanje stopnje zadolženosti, da bi raven dolgov nominalno ostala na približno enaki ravni kot leta 1983.

V okviru razvijanja ekonomskih odnosov s tujino naj bi politika zagotovila uravnoteženje menjave po območjih. Posebej bo spodbujano razvijanje ekonomskega sodelovanja z državami v razvoju, predvsem razvoj višjih oblik tega sodelovanja.

Na podlagi dogovorjene skupne devizne politike, vzporedno z ukrepi ekonomske politike, bo spodbujana krepitve konkurenčne sposobnosti našega gospodarstva na tujem tržišču predvsem z aktivno politiko enotnega in realnega deviznega tečaja dinarja.

To bo zagotovljeno s sredstvi za spodbujanje izvoza iz realnih virov in v skladu z gibanji realnega tečaja dinarja, z vračanjem carin in drugih dajatev, kakor tudi z vračanjem določenih davkov in prispevkov iz dohodka in osebnih dohodkov, ki se določajo z instrumenti iz pristojnosti republik in pokrajin. Ta dejavnost bo potekala na enoten način in v skladu z enotnimi merili, ki se bodo določala v Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino.

Za doseganje smotrnega in selektivnega uvoza blaga in storitev in varčevanje deviz bodo tudi sprejeti ustrezni ukrepi. Predvsem se bodo zmanjšale ali ukinile izvenarinske uvozne obremenitve za uvoz surovin in reprodukcijskega materiala iz držav v razvoju.

V skladu s projekcijo plačilne bilance bo nadalje omejevan uvoz opreme s konvertibilnega območja, onemogočen pa bo tudi uvoz opreme nad določenim in dinamično razporejenim limitom za posamezne namene.

POVEČANJE ZAPOSLOVANJA

Ekonomska politika bo usmerjena tudi k zagotavljanju pogojev za povečano produktivno **zaposlovanje**, posebej mladih, strokovnih kadrov. Za uresničitev te naloge morajo združeno delo in vse družbenopolitične skupnosti sprejeti ukrepe in de-

javnosti, s katerimi bo zagotovljeno aktiviranje pomembnih rezerv v proizvodnih zmogljivostih in virih.

Za doseganje predvidenega zaposlovanja bo uvedeno delo v več izmenah, skrajšan pa bo tudi delovni čas delavcev, predvsem tistih, ki delajo v težkih pogojih. Ustanovili naj bi nove organizacijske enote, tako imenovane majhne industrije, v okviru družbenega sektorja ali drobnega gospodarstva individualnega sektorja oziroma z njihovim odstopanjem v uporabo nezaposlenim.

Z realizacijo teh in drugih ukrepov bi pridobili 120.000 novih delovnih mest. Z zaposlitvijo okoli 40.000 ljudi pri delu s sredstvi v lasti občanov in ob zamenjavi naravnega odliva približno 150.000 oseb se bo skupaj lahko zaposlilo okoli 310.000 novih delavcev, predvsem mladih strokovnjakov in pripravnikov.

Resolucija tudi predvideva, da se bo **znanstveno-raziskovalno delo** v gospodarstvu in družbenih dejavnostih obravnavalo kot dejavnost posebnega družbenega pomena za nadaljnji in uspešni razvoj države. Organizacije združenega dela, družbenopolitične in samoupravne interesne skupnosti bodo določile stabilne vire sredstev za razvoj te dejavnosti in zagotovile njihovo dinamično rast v skladu z rastjo dohodka družbenega gospodarstva. Poleg tega bo inovacijska dejavnost kot pomemben dejavnik razvoja še bolj družbeno podpirana in materialno stimulirana.

TEMELJNE NALOGE NA PODROČJU TRZIŠČA IN CEN

Poseben del resolucije je namenjen odpravljanju motenj na **tržišču**. To naj bi spodbudili s povečanjem proizvodnje, posebej energije, surovin in hrane, s pravočasnim uvozom in učinkovitejšimi intervencijami iz blagovnih rezerv ter z usklajevanjem porabe z razpoložljivimi možnostmi.

Ukrepi ekonomske politike bodo zagotovili vplivanje ekonomske politike na ravnanje gospodarskih subjektov in njihovega poslovanja. Z doslednim izvajanjem zakonov, sprememb in dopolnitev predpisov in drugimi ukrepi bo zagotovljeno uspešnejše delovanje enotnega jugoslovanskega tržišča. Federacija, republika, pokrajine in občine bodo najkasneje do prvega četrtletja preučile predpise in svoje pristojnosti in spremenile določbe ter prakso, ki vplivajo na omejevanje gibanja blaga, delavcev, akumulacije in deviz ter povzročajo zapiranje v teritorialne okvire.

Temeljne naloge na področju politike cen so precejšnje zmanjšanje inflacije in odpravljanje njenih vzrokov, posebej na stroškovnem področju. Nato je nujno treba odpraviti najbolj izrazita neskladja med cenami izdelkov in storitev, spremeniti sistem cen in zagotoviti druge pogoje, da bodo OZD oblikovale cene v skladu z zahtevami, da je temeljno merilo za oblikovanje in družbeno kontrolo cen tisto, ki je določeno v protinflacijskem programu.

Predvideno je, da bi na gibanje cen vplivali predvsem ekonomski ukrepi, ki morajo zavirati povečanje dohodka s pomočjo poviševanja cen. Dosledno bodo uporabljena tudi merila za oblikovanje cen in izvajana družbena kontrola cen.

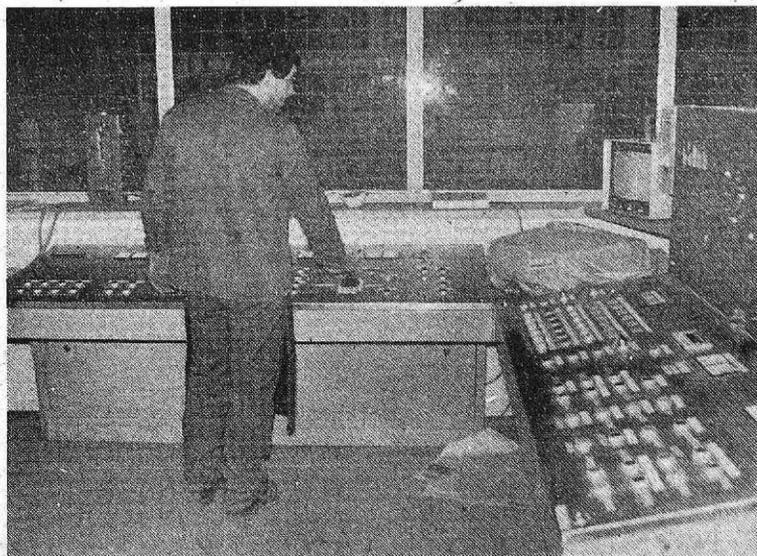
Nadaljevalo se bo tudi usklajevanje domačih cen s svetovnimi, kakor tudi, da bo usklajevanje razmerij med domačimi cenami potekalo postopno.

Ukrepi neposrednega nadzora cen se bodo diferencirano in selektivno uporabljali v posameznih gospodarskih dejavnostih, če se bo ugotovilo, da z drugimi ukrepi ekonomske politike ni mogoče učinkovito vplivati na cene. Ti ukrepi bodo hkrati podprti z drugimi ukrepi ekonomske politike.

KREDITNO-MONETARNA POLITIKA

Uresničevanje temeljnih ciljev in nalog bo podpirala tudi **kreditno-monetarna politika**, in sicer predvsem oživljanje proizvodnje, spodbujanje proizvodnje za izvoz, kmetijske proizvodnje in zalog osnovnih kmetijskih prehrambnih proizvodov, kakor tudi proizvodnje energije iz domačih virov in drugih surovin ter reprodukcijskih materialov, s katerimi se racionalno nadomešča uvoz s konvertibilnega območja.

Kreditno-monetarna politika bo vplivala tudi na omejevanje rasti domačega povpraševanja in spodbujanje inflacije. S kreditno-monetarno politiko in drugimi instrumenti ekonomske politike naj bi zaradi nemotnega odvijanja tekoče reprodukcije v predvidenih okvirih vpliva-

V dispečerski kabini vakuum naprave v jeklarni (foto I. Kučina)

ZIVAHNA AKTIVNOST ORGANIZACIJ IN ORGANOV ZVEZE KOMUNISTOV V OBČINI

Iz mesečne informacije o aktivnostih občinske organizacije zveze komunistov Jesenice, ki jo redno izdaja občinski komite zveze komunistov, lahko razberemo zelo živahno aktivnost osnovnih organizacij in organov občinskega komiteja zveze komunistov v zadnjem mesecu preteklega leta.

Informacija v uvodu ugotavlja, da je bilo lansko leto dokaj naporno, saj je bilo v težkih pogojih gospodarjenja in v zaostrenih mednarodnih političnih in ekonomskih razmerah glavno težišče prizadevanj na povečanju izvoza, doseganju večje kvalitete dela, varčevanju in zmanjševanju vseh vrst porabe, pri čemer so bili doseženi nekateri pomembni rezultati. Nekateri premiki so bili doseženi tudi na področju dogovarjanja, marsikaj pa je ostalo tudi neizvršenega. Predvsem poudarja informacija, se je še prevečkrat delalo in odločalo mimo delegatskega sistema in samoupravnega dogovarjanja. Zadnje obdobje leta pa je bilo največ pozornosti namenjene dograjevanju resolucije o razvoju občine v letu 1984, za katere uresničitev se bodo morali komunisti in vsi delovni ljudje odločno in odgovorno zavzemati.

Pri svojem delu je zveza komunistov, poleg ekonomsko-političnih problemov, tu in tam naletela na odpre pri izvajanju dogovorjene politike, včasih pa tudi na omahovanje. Nekaj članov je zaradi nezaupanja tudi izstopilo iz zveze komunistov. Informacija ugotavlja, da je zveza komunistov v zadnjih letih dopustila tudi nekatere pomanjkljivosti na ekonomskem, političnem in samoupravnem področju, vendar pa zaradi tega ne bi smeli dopustiti, da se zanika tudi tisto, kar je bilo doseženo z velikimi naporami. V bodoče bo morala vsa pozornost veljati stalnemu idejnopolitičnemu usposabljanju komunistov in povečevanju njihovega znanja za uresničevanje konkretnih nalog družbenoekonomskega razvoja, ob zaostrovanju odgovornosti posameznika.

Kljub težkim in odgovornim nalogam, ki nas čakajo v letošnjem letu pri uresničevanju družbenih planov in politike gospodarske stabilizacije, pa v tem pogledu osnovne organizacije zveze komunistov v občini še ne kažejo zadostne aktivnosti. Preveč se že ugotavljajo vzroki in problemi za nastale težave, ki so nam dovolj znani, premalo pa se išče metode in poti za razreševanje nastalih težav in problemov, premalo je tudi pogoja in odločnosti za odpravljanje in premoščanje vsega tistega, kar zavira razvoj socialističnega samoupravljanja in demokracije. Pri tem, navaja informacija, je potrebno dati več možnosti mladim, da s svojim ustvarjalnim delom kar največ prispevajo k razvoju družbe. V okviru teh prizadevanj morajo osnovne organizacije zveze komunistov več skrbi nameniti krepitevi obrambne sposobnosti in samozaščitne aktivnosti.

PROGRAMSKO VOLILNE KONFERENCE V OOL ZKS MORAJO BITI ZAKLJUČENE DO 20. JANUARJA

V mesecu decembru so se v občini pričele izvajati programsko volilne konference osnovnih organizacij zveze komunistov. Po prvih ocenah, ugotavlja informacija, so konference skrbno pripravljene, komunisti pa so na njih izražali veliko pripravljenost za spreminjanje razmer. Ocenje tudi kažejo, da se na teh konferencah komunisti bolj ukvarjajo z lastnimi problemi, in ne opozarjajo več samo na probleme in odstopanja drugih. Premalo pa je prisotna skrb za pomlajevanje članstva, oziroma sprejemanje v zveze komunistov mladih članov, ki so se že izkazali pri delu v samoupravnih organih in v delegatskem sistemu. Vendar pa v

decembru še niso vse osnovne organizacije izvedle svojih konferenc, zato jih občinski komite ZKS v svoji informaciji opominja, da to storijo najkasneje do 20. januarja.

ŠTIRI SEJE PREDSEDSTVA OK ZKS

V zadnjem mesecu leta je predsedstvo občinskega komiteja ZKS Jesenice imelo štiri seje, od tega sta bili dve razširjeni. Na teh sejah so obravnavali:

— problematiko in usmeritve za delo komisije za SLO in družbeno samozaščito in smernice Predsedstva SFRJ za uresničevanje družbene samozaščite naših prebivalcev na delu v tujini;

— aktualna idejnopolitična vprašanja položaja, družbenopolitičnega

organiziranja in delovanja mladih. Na seji so ugotovili, da je bila razprava o tem v osnovnih organizacijah zveze komunistov dokaj površna in poudarili, da morajo vse osnovne organizacije dosledno pristopiti k uresničevanju sklepov devete seje centralnega komiteja ZKS, ki je obravnavala ta vprašanja;

— aktualna vprašanja in naloge zveze komunistov v zvezi z gibanjem in sestavo članstva zveze komunistov;

— vsebinske, kadrovske in organizacijske usmeritve za pripravo občinske programske volilne konference.

Statutarna komisija je v decembru zaključila delo pri izdelavi osnutka poslovnika za delo osnovnih organizacij zveze komunistov, ki ga bodo posredovali vsem osnovnim organizacijam kot vzorčni osnutek, ki ga bodo le-te dokončno oblikovale in ga sprejele do konca marca.

Pakiranje žičnikov v TOZD Žebljarna (foto S. Kokalj)

li na to, da bi ublažili probleme nelikvidnosti gospodarstva in bank. Za uresničitev teh ciljev in nalog se bo izvajala politika počasnejše rasti denarne mase in plasmajev bank od ustvarjene nominalne rasti družbenega proizvoda.

Za ublažitev obstoječih finančnih obveznosti iz tekočega poslovanja bo na selektivni podlagi izvedeno reprogramiranje dolgov na temelju kreditov organizacijam združenega dela, konvertiranje dela kreditov iz primarne emisije, hkrati pa bodo z drugimi ukrepi ekonomske politike sprejeti tudi nadaljnji ukrepi za izboljšanje položaja OZD.

PRIDOBIVANJE IN DELITVE DOHODKA

Resolucija predvideva tudi sprejete ukrepe za ureditev odnosov na področju pridobivanja in delitve dohodka, kakor tudi realnejšega izkazovanja celotnega prihodka. Ob upoštevanju realnih možnosti dohodka se bo tako spremenil sistem amortizacije in zagotovilo pravočasno revaloriziranje osnovnih sredstev, da bi zagotovili najmanjšo enostavno reprodukcijo družbenih sredstev. Te rešitve bodo veljale tudi za obračun rezultatov poslovanja v letu 1984.

Poleg tega bodo spremenjene in dopolnjene določbe Zakona o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka, da bi bila realnejše izkazane.

Z ukrepi ekonomske politike in drugimi dejavnostmi bo zagotovljeno usklajevanje vseh oblik porabe z realnimi možnostmi in ustvarjenim dohodkom. Zaradi tega bodo republike in pokrajini sprejele družbene dogovore, s katerimi bodo določeni okvirni posameznih oblik porabe, in sicer na selektivnih podlagah.

V sistemu in politiki razporejanja dohodka in sredstev za osebne dohodke resolucija predvideva, da je treba zagotoviti dosledno delitev na podlagi dela in rezultatov dela, popolnoma uveljaviti proizvodno in kreativno delo ter boljše vrednotenje dela v težkih pogojih, uveljaviti načela svobodne menjave dela in krepitve njene materialne podlage.

V skladu z materialnimi pogoji v OZD in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih ter družbenopolitičnih skupnostih bodo sprejeti ukrepi in dejavnosti za zaustavitev upadanja realnih osebnih dohodkov, ublažitev socialnih problemov in za zaščito življenjskega standarda. Pri tem bodo potrebna prizadevanja, da bi breme stabilizacije enakomernejše razporedili, pri čemer pa ne sme biti ogroženo načelo delitve po rezultatih dela.

SPLOŠNA IN SKUPNA PORABA

Po resoluciji lahko celotna sredstva v republikah in pokrajinah za zadovoljevanje splošnih družbenih in skupnih potreb, ki se uporabljajo preko proračunov družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti, naraščajo največ do tri četrtine stopnje rasti dohodka družbenega gospodarstva, določena po obračunu za obdobje januar—junij oziroma januar—september. Iz tega so izvzeta sredstva za prispevek republik in pokrajin proračuna federacije, odpravljanje posledic elementarnih nesreč, premoščanje razlik, ki so nastale zaradi različnih pogojev vpisa in plasmaja sredstev sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in pokrajin, prispevek sklada solidarnosti z neuvrženimi državami in državami v razvoju in za druge obveznosti na podlagi dogovora republik in pokrajin ali zveznega zakona, sredstva, ustvarjena od davkov in prispevkov občanov, kakor tudi

sredstva za izplačilo pokojnin in invalidnin.

Za posamezne namene oziroma uporabnike je mogoče določiti diferencirano naraščanje sredstev, vendar pa celotna rast sredstev za splošne družbene in skupne potrebe ne more biti večja od rasti, ki jo predvideva resolucija.

Resolucija tudi določa, da bodo z dogovori republik in pokrajin, ki bodo sklenjeni v prvem tromesečju leta 1984, izenačeni in usklajeni temeljni elementi davčnega sistema in davčne politike z zahtevami dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije.

Skladno z medsebojno sprejetimi obveznostmi bodo republike in pokrajini s svojimi predpisi zagotovile uresničevanje celotne politike, določene s stabilizacijskim programom. Predvsem morajo zmanjšati obremenitev gospodarstva s stroški družbene režije, s čimer bo breme ekonomske stabilizacije precej bolj enakomerno razporejeno. Povečani pa bodo davki na prihodke, pridobljene v izjemno ugodnih naravnih in drugih pogojih, davki od vseh vrst monopolnega dohodka, rent in drugih prihodkov, ki niso rezultat dela.

HITREJŠI RAZVOJ MANJ RAZVITIH REPUBLIK IN SAP KOSOVO

Poseben del resolucije je namenjen politiki hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo. Predvideno je, da se bo ta politika uresničevala z opiranjem na lastne sile, hitrejšim združevanjem dela in sredstev ter zagotavljanjem dogovorjenih sredstev za hitrejši razvoj. Sredstva za te spodbude se bodo uporabila v skladu z nameni, določenimi v družbenem planu Jugoslavije za obdobje 1981 do 1985, skladno z dolgoročnim programom ekonomske stabilizacije. Dejavnosti OZD in njihovih združenj ter spodbujevalni ukrepi družbenopolitičnih skupnosti bodo zagotovile združevanje dogovorjenega dela sredstev sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in pokrajin.

Posebna pozornost bo namenjena pospeševanju družbenoekonomskega razvoja SAP Kosovo, skladno s politično platformo za akcijo Zveze komunistov Jugoslavije pri razvoju socialističnega samoupravljanja, bratstva in enotnosti in sožitja na Kosovu.

V skladu z opredelitvami družbenega plana Jugoslavije za obdobje od 1981 do 1985 in dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije bo ZIS pripravil analizo rezultatov, teženj in problemov razvoja SR Srbije brez območij avtonomnih pokrajin in jo poslal Skupščini SFRJ do konca maja 1984, skupaj s svojimi ocenami in stališči ter morebitnim predlogom ukrepov in dejavnosti.

Na koncu dokument poudarja, da je določena politika družbenoekonomskega razvoja za leto 1984 podrobneje razčlenjena v spremljajočih planskih dokumentih, spremembah in dopolnitvah posameznih zakonov, v samoupravnih sporazumih in družbenih dogovorih, kakor tudi z ukrepi pristojnih organov družbenopolitičnih skupnosti.

ZIS pa bo sprejel program dejavnosti in ukrepov za izvajanje resolucije, v katerem bo določil konkretne naloge, nosilce in roke uresničevanja ekonomske politike v letu 1984.

V okviru prve etape uresničevanja stabilizacijskega programa pa bodo najkasneje do prvega polletja 1984 pripravljene predloge rešitev za spremembe v gospodarskem sistemu.

(Poročevalec Skupščine SFRJ — SRS za delegacije in delegate, 10. januar 1984.)

KAKO UGOTAVLJATI UČINKOVITOST IDEJNOPOLITIČNEGA USPOSABLJANJA V ZVEZI KOMUNISTOV

Dovolj znano je spoznanje, da mora idejnopolitično usposabljanje v zvezi komunistov prispevati ne samo k razvijanju znanj, stališč in prepričanosti ter k oblikovanju osebnosti, ampak tudi k usposabljanju članov zveze komunistov za delovanje v samoupravnem in družbenopolitičnem življenju.

Osnovni problem idejnopolitičnega usposabljanja ni v ugotavljanju znanja, pridobljenega z določenim programom, pač pa ugotavljanje doseženega uspeha v delovanju članov ZK v samoupravnem in družbenopolitičnem življenju. Slednje se vsiljuje kot neobhodna potreba, saj osnovne organizacije ZK pričakujejo, da bodo člani ZK, ki so dokončali različne oblike idejnopolitičnega usposabljanja, največ prispevali h kvalitetnim spremembam v samoupravnem in družbenopolitični praksi.

Seveda so spremembe v samoupravnem in družbenopolitični praksi odvisne od številnih dejavnikov (npr.: pogoji gospodarjenja, organizacija dela itd.), med katere pa lahko spada tudi idejnopolitično usposabljanje v zvezi komunistov. To lahko prispeva ne samo k poglobljanju znanja, stališč in prepričanosti, temveč tudi k izpolnjevanju lastnosti osebnosti, na spremembe v obnašanju in delovanju posameznika, člana zveze komunistov v samoupravnem in družbenopolitični praksi.

Doslej se je v izvajanju idejnopolitičnega usposabljanja v ZK vrednotenje uspešnosti omejevalo zgolj na valorizacijo priprav, poteka in izvedbe oblik usposabljanja ter ugotavljanje uspešnosti usposabljanja posameznikov, članov ZK v različnih oblikah idejnopolitičnega izobraževanja in usposabljanja. To pa pomeni, da doslej največkrat ni bilo ustreznega vrednotenja uspešnosti v delovanju članov ZK v samoupravnem in družbenopolitični praksi pod vplivom idejnopolitičnega usposabljanja. Prav to pa je eden izmed najpomembnejših ciljev in nalog idejnopolitičnega usposabljanja v zvezi komunistov.

Zato bi morda lahko pri ugotavljanju uspešnosti v delovanju članov ZK v samoupravnem in družbenopolitični praksi pod vpli-

vom idejnopolitičnega usposabljanja ugotavljali in zasledovali naslednje spremembe:

— udeležba na različnih sejah in sestankih;

— sodelovanje pri sprejemanju odločitev (sklepov) in oblikovanje stališč o različnih vprašanjih in problemih;

— sodelovanje v različnih akcijah zveze komunistov;

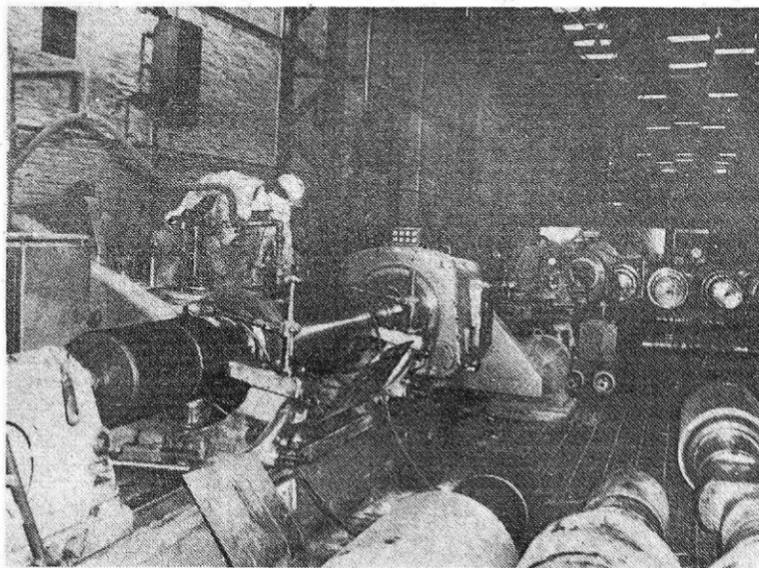
— sodelovanje pri izvajanju nalog drugih družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov.

Pri tem bi morali biti posebej pozorni na kvantiteto in zlasti kvaliteto sodelovanja, soudeležbe ali participacije članov ZK v samoupravnem in družbenopolitični praksi. Kljub premajhni natančnosti so lahko navedeni elementi osnovni kriteriji za vrednotenje uspešnosti delovanja članov ZK v samoupravnem in družbenopolitični praksi. Seveda lahko na obseg in kvaliteto sodelovanja posameznega člana ZK v samoupravnem in družbenopolitičnem življenju vplivajo tudi drugi dejavniki.

Uporaba takšnih elementov oziroma kriterijev za ugotavljanje vplivanja idejnopolitičnega usposabljanja na kvaliteto delovanja članov ZK in na spremembe v samoupravnem in družbenopolitični praksi so lahko zadostni, saj osnovne organizacije ZK nimajo dovolj možnosti in časa za uporabo drugih metod. Vendarle pa je potrebno, da v osnovnih organizacijah izoblikujejo ustrezne metode ugotavljanja uspešnosti v delovanju članov ZK pod vplivom idejnopolitičnega izobraževanja in usposabljanja. Ugotovitve o rezultatih valorizacije (uspešnosti) idejnopolitičnega usposabljanja v samoupravnem in družbenopolitični praksi je mogoče uporabiti ne samo v osnovnih organizacijah ZK, temveč tudi v organiziranih in pedagoško vodenih oblikah idejnopolitičnega usposabljanja v ZK.

Prav zato, da bi lažje uresničili enega izmed temeljnih ciljev idejnopolitičnega usposabljanja in hkrati povečali uspešnost te aktivnosti zveze komunistov, je potrebno pogosteje z ustreznimi metodami ugotavljati učinke idejnopolitičnega usposabljanja na kvantiteto in kvaliteto delovanja članov zveze komunistov v samoupravnem in družbenopolitični praksi.

Srečko Krč

V strugarni valjev na Beli (foto S. Kokalj)

DOPISUJTE
V ŽELEZARJA

GORENJSKO DOMOBRANSTVO, NJEGOVA ORGANIZIRANOST IN DELOVANJE NA OBMOČJU KOKRŠKEGA ODREDA

TRIZE BATALJONI V LOMU IN NENADNI SPOPAD

Sovražnik prepozno zve za konferenco v Jelendolu — Dne 22. novembra 1944 se v lomski kotlini za Storžičem znajdejo vsi trije odredni bataljoni — Že zjutraj se vname nepredviden spopad, ki traja ves dan — Poskusi koordiniranega poveljevanja — Sovražnik dobiva pomoč — Bataljoni se dobro drže — Žrtve na obeh straneh — Rezultati spopada tega dne: precejšnje sovražnikove izgube, štirje ujeti borci KO so zaplenili 1 strojnico, 2 brzostrelki, 5 pušk, in drugo opremo — Odred je imel 4 mrtve tovariše — Naslednji dan se bataljoni spet razidejo: 1. bataljon odmaršira po orožje na Štajersko, 3. pa z orožjem nadaljuje pod Begunjsčico.

V dneh kranjske okrožne konference je bilo v odrednih bataljonih sila živahno. Tretji bataljon se je ravno tedaj vrnil s Štajerske, prvi pa se je odpravil tja.

20. in 21. novembra 1944 sta bila v kotlini pod severnim pobočjem Storžiča, Tolstega vrha in Kukovnica že dva bataljona: drugi, ki je imel tod svoj sektor, in tretji, ki je bil na poti proti zahodu, proti Dobri in Begunjsčici, da bi tamčasno zamenjal 1. bataljon.

Ta je izpod Stola, kjer je začel graditi »Titovo vas« in kjer so zdaj ostali le minerji in nekaj drugih borcev, 21. novembra s 105 tovariši krenil proti Štajerski. Ponoči na 22. november je prišel za Storžič in se ob treh zjutraj ustavil v Zgornjem Lomu in pri Slaparski vasi postavil straže. Ustavil se je na severnem pobočju Tolstega vrha in Storžiča, da bi se odpočil, kajti za njim je bilo več kot 10 ur marša. Nasproti sta tabarila 2. in 3. bataljon, ki sta se zadrževala na spodnjih pobočjih Konyšnice; drugi bataljon nekoliko višje pri Pavšlju in Gabrcu, tretji pa v bližini Rekarja.

S 1. bataljonom je prišel tudi namestnik odrednega komandanta, poročnik Jože Rebolj-Planinc, ki je z njimi odhajal na Štajersko, k 2. in 3. bataljonu pa je prišel kapetan Marjan Jager-Ris, operativni oficir odreda.

Tako so se v kotlini za Storžičem 22. novembra 1944 nenadoma, a le za nekaj ur, prvič našli na kupu vsi trije odredni bataljoni, to seveda z namenom, da bodo še ta dan spet šli po svojih poteh. Zato tudi niso imeli skupnega poveljstva. Vsak bataljon je deloval samostojno, nobeden pa ni imel namena, da bi se spuščal v kake boje.

A prav to se je zgodilo tisto jutro, kajti iz Tržiča so proti Dolini, kjer je bilo šele dobro končano okrožno zborovanje, in proti Lomu začeli prihajati Nemci in domobranci. Vsekakor so medtem že zvedeli, da je poleg drugega nekje v bližini še tretji bataljon, medtem ko za prvega, ki je šele ponoči prišel izpod Stola, niso mogli vedeti. To je moč sklepati po

tem, da so proti Lomu najprej začele siliti le njihove manjše sile. Te niso mogle računati, da bodo naletele na toliko partizanov, kolikor se jih je tisti dan zbralo na tem prostoru. V prvem bataljonu je bilo 105 borcev, ki sicer niso bili dobro oboroženi, v drugem 98, v tretjem pa 101, vseh torej nad 300. To ni bilo malo, vendar borci ta dan niso bili pripravljeni na boj. Drugi bataljon, ki je moral tu najbolj skrbeti za varnost, je že zjutraj poslal proti dolini patroljo in obveščevalce. Ti so kmalu sporočili, da se v Tržiču zbirajo policisti in domobranci. Kam bodo udarili, še ni bilo jasno, računali pa so, da bodo po vsej verjetnosti odšli proti Lomu. Že več dni pred tem je bilo namreč slišati govorice, da Nemci in domobranci pripravljajo obsežnejšo hajko. Zaradi tega so vsi trije bataljoni postali bolj čujeci in so kljub utrujenosti pošiljali v okolico svoje patrolje. To je bilo za 2. bataljon malo lažje, ker je bil vaju tukajšnjega terena, poleg tega pa je bil nastanjen pri Gabrovcu, najvišje izmed vseh treh. Borci 1. bataljona so bili od dolge poti izpod Stola zelo utrujeni, zato so tisti, ki so zjutraj morali v patrolje, spali le nekaj ur. Vendar pa so se zaradi prisotnosti drugih dveh bataljonov čutili varne.

Tretji bataljon, ki je taboril v višini Rekarja in je bil bližje drugemu kot prvemu, je tisto noč skoraj ves šel v prehranjevalno akcijo, in sicer v Duplje in v Podbrezje. Od prejšnjega večera je moral opraviti dolgo pot z veliko višinsko razliko: iz Loma prek sedla Poljana pod Storžičem, nato navzdol na Gozd, mimo Sebenj, Žiganje vasi, Brega in Zadrage v Duplje in še dalje v Podbrezje v mlin. Akcija je dobro uspela in tovariši so v taborišče prinesli težke nahrbtnike. Toda spet so morali opraviti naporno pot nazaj prek sedla pod Storžičem. Nazaj so hodili od srede noči do 11. ure dopoldne. To je bilo več kot 12 ur napora. Vsega skupaj so bili tedaj zaradi prehrane na nevarni poti 22 ur.

A komaj so prilezli do taborišča, že so jim obveščevalci javili, da se Lomu v dveh kolonah bližajo Nemci in domobranci. Vendar še niso mogli vedeti, kje se bodo najprej pojavili in s kakšno močjo. Borci so bili na mah pripravljani na obrambo, le razporediti so se še morali.

V Tržiču je bilo tedaj vsaj 150 policisov, nastanjeni pa so bili v Dekliškem domu. Zdaj so, pomešani s tržičskimi orožniki ter z domobranci iz Tupalič in Kovorja, krenili iz Tržiča v moči 80 moč. Njihov cilj je bil, da preiščejo teren in hiše v Lomu. Domobranci so imeli predvsem vlogo vodičev, preiskovalcev in zaslisevalcev. Zraven so bili komandir domobrancev v Kovorju, domačin Jože Perne, po domače Jere, in še nekateri fantje iz Loma. Med Nemci in domobranci pa so prepoznali tudi Miho Perka-Samčevega, kar je še posebej obetalo, da bo ta dan za vroe.

Ena kolona se je bližala Lomu prek Brčvega Rovta. To naj bi bila nekakšna pobočnica, glavina pa je prihajala kar po cesti. Spopad se je razvil zelo dinamično, svojstveno, predvsem pa improvizirano. Prava prav se je vse začelo že zjutraj. Tedaj je ob petih šla proti Spodnjemu Lomu iz taborišča pri Bavrcu patrolja 2. bataljona z dvema strojnicama.

Poveljeval ji je vodnik Jože Rosolnik, premišljen in hraber vojak. Ob pol osmih so se v Spodnem Lomu v njegovi bližini pojavili Nemci, ki so jih domači domobranci pripeljali čez Brčev Rovt po strmini Kukovnice. Položaj, pa tudi razmerje sil, partizanom ni ustrezal, zato se je Rosolnik s tovariši umaknil iz vasi, zasedel nove položaje in po kurirju sporočil svojemu 2. in sosednjemu 3. bataljonu, da se približujejo Nemci in domobranci. Za 1. bataljon Rosolnik še ni vedel, ker je ta prišel v lomsko kotlino šele proti jutru.

Zavest, da sta v bližini dva bataljona, je zadostovala, da je Rosolnik takoj pretehtal, kaj mora storiti. Hotel je, da bi sovražnika dobili na ugoden teren, tje, kjer bodo v premočju partizanov. Kmalu, okoli desetih, je Rosolnikovo patroljo okreplil preostali del 2. čete, ki ji je poveljeval Alojz Koblar-Marjan.

Zdaj so takoj napadli Nemce in domobrance, ki so že hodili po Spodnjem Lomu, in jih naglani navzdol.

Tako s preiskavami ta dan ni moglo biti nič. Po prvem streljanju je na prizorišče prihitel tudi del 1. bataljona, ki je bil tedaj v Slaparski vasi in tem položajem najbližji. Prvemu bataljonu je bilo rečeno, naj se v spopad vključi samo, če bo res potrebno, kajti slabo je bil oborožen in tudi s strelivom je bil na tesnem.

Že pri prvem spopadu so padli trije sovražniki, na partizanski strani pa je bil ranjen mitraljezec 1. bataljona Avgust Pangerc. Zadeli so ga tisti, ki so se Lomu približali po skritih rovih. Zdaj je bil alarm na obeh straneh. Zato je bilo tudi v 1. in 3. bataljonu na mah konec počitka.

Glede poveljevanja sta se oba odredna funkcionarja takoj znašla: namestnik komandanta poročnik Jože Rebolj-Planinc, ki je bil s 1. bataljonom, in operativni oficir kapetan Marjan Jager-Ris. Slednji je bil v odred poslan, da bi povečal njegovo udarnost, zato je tedaj na vsak način hotel izkoristiti ponujeno prilžnost. Brž ko bi bilo mogoče, bi bataljone popeljali v juriš. A vse to je bilo na hitro domnjeno, brez priprav, ki so sicer potrebne za tako obsežne spopade in ki morajo zagotoviti usklajeno poveljevanje. Čeprav lomski kotlina na prvi pogled ni kdove kako razsežna, so brez radijske zveze kurirji in drugi povezovalci, ki so s povelji hiteli od bataljona do bataljona, imeli naporno, a tudi nevarno delo.

Hotenje po enotnem poveljevanju je bilo povsem pravilno, vendar ga ni bilo lahko doseči; do tega je prišlo šele, ko so se spopadi že vneli, kajti po bataljoni je še vedno prevladovalo mnenje, da morajo samostojno ukrepati. Niso mogli takoj dojeti, da gre za tako odredno akcijo, kot je doslej še ni bilo, in da iniciativo morata prevzeti odredna poveljnika.

Nadaljevanje

— Imel sem namen, v Kranju s prijatelji oditi k partizanom. V sebi je imel Charlottino prijateljico z ljubljencem.

— Ti je tudi Charlotta branila?

Babica ni marala gledati vnuku v obraz. Opazila pa je, da se je skrajno zmedel, a takoj spretno obvladal. Ni bil njen namen, da bi ga na dolgo in široko zbarkevala glede dekleta, za katero je izvedela od tržanske sorodnice. Hotela mu je dati samo na znanje, da ve o njegovi ljubezni. Kot med najintimnejšima prijateljema je še dodala:

— Pa je Slovenka? Ime sicer ne zveni tako.

— Svoje slovensko ime skriva pod tem imenom.

Zdaj je bilo izrečeno. Delal se je sila vsakdanjega. Hkrati pa se je veselil, da se ni zmedel.

— Za oba bom žebrala, da srečno dočakata mir na svetu in da dosežeta svoje življenjske cilje.

Obiskala sta za praznike domačijo prisojskega birmskega botra. Lepa stara navada. V takih časih pa kaj tvegana zadeva. Povsod so se potikali gestapovci. Vedela pa sta tudi, da jima bodo čisto gotovo postregli izjemno z nekaj rezin domačega želodca. Gnjata in klobasnih kolesc bo seveda več. Pa močnega hrena bodo dodali. In babica bi se šla staviti za veliko kaj, da bo od nekod prišla še domača pogača.

Tako je tudi bilo.

Na velikonočni ponedeljek popoldne je poiskal dijak za novim pri-sojskim domovanjem travnato zatišje, razprostrl koco in se vlegel nanjo. Knjigo je imel s sabo. Ni pa se mogel zbrati k branju. Krog njega je bilo toliko motnjav, prijetnih šumov in glasov, ki so oznanjevali raz-življočo se gorsko pomlad.

Pa so spet pribučali izza Kranjskih peči celi roji angloameriških bombnikov, po deset, po dvajset skupaj, sami štirimotorniki v nemoteni formaciji.

Dijak se je vlegel vznak in štel in zabeleževal številke tujih letal, ki so s silovitim bučanjem zginjala prek Ojstre na severno stran.

Tako nizko letijo in niti zameglitvenih pramenov ne pušajo za sabo! je ugotavljal. Ničesar se ne bojijo več. Nemških lovcev ni in ni nikjer. Protiletalski topovi pa so samo gori pri Celovcu.

550 bombnikov je do poldneva naštel dijak. Če odvrže vsak samo eno bombo, mora biti že strašno! Kaj pa, če jih nasuje vsak po pet, po deset ali še več! Groza!

VALENTIN POLANŠEK

103

ROMAN

KRIŽ S KRIŽI

V knjigi je imel vtaknjeno drugo Charlottino pismo, ki je ležalo pri sorodnici. Odpiral je ljubljenska pisma vselej z vročim drgetom v srcu. Vsako pismo je prebral večkrat. Kar je prebral, se je naselilo v njegovem bistvu, da je čez ure trepetal in kipeči radosti in si dejal: Moja velika sreča, moja velika sreča! V taki ljubezenski sreči je dobivalo zanj vse v življenju smisel in skladno uravnano.

... je najina dolžnost, da iz tega krutega časa pridobiva spoznanja in izkušnje, ki jih bova koristno ohranila za čas po vojni, ko bo mir, ko bo gotovo na svetu drugače... vsako učenje privede do samostojnega presojanja in notranje rasti... znanje ni sila samo po nemškem filozofu Nietzscheju, ki ga sedanji oblastniki neupravičeno jemljejo nekako za svojega, to je bilo že vedno, to so vedeli že antični Grki, saj so Sokratove ugotovitve: »Vem, da ničesar ne vem!« On pa je bil vendar modrijan, brez katerega ne bi bilo današnje tako imenovane Abendland-kulture... Imam prilžnost vstopa do kaj zanimive knjižnice. Morda ti bom smela kako knjigo posoditi, pa ti jo pošljem...

... Koliko žrtve prinašajo danes ljudje, prav tisti, ki največ žrtvu-jejo za jutrišnji dan za boljšo bodočnost vseh ljudi na svetu! Namesto, da bi v miru in z vneto študiral, se morajo boriti in prenašati najhujše napore... v odповedi pa je moč človekovega značaja... da najino usodo prenašava v veri in zavesti, brez žrtve ni zmage...

Zdržal je dih.

Prav na tej ravni spoznavanja so se pojavile na pradedovem grobu slutnje: V trpljenju smo nepremagljivi, v trpljenju rastemo...

Na velikonočni torek je čakal na pošti. Zaman. Vedno bolj je bil sam sebi v napoto. Zadrage ga je razdvajala: Čemu čakam? Sem morda napak razumel? Kaj je prišlo vmes?

Minulo je že pol ure. Poštna uradnica Petje, ki je prišla pred dve-ma letoma tu sem in so jo v začudenje marsikoga tukaj zaposlili, je skoraj sočutno dejala, ko sta bila za trenutek sama z dijakom na uradu:

— Vojna je, težko je.

Dijak jo je gledal in zmeden pokimaval.

— Bombardiranje prekini prometne zveze, tudi mnogo pošte pride v nič. Čudno je na svetu!

Pogledovala ga je delno plaho, delno pa spet zaupljivo. Nemščina ji je delala očitne težave.

Brez Charlottinega glasu je dijak odšel pobit s pošte. Zunaj na pločniku ga je čakal gestapovec. (nadaljev.)

PETER PAVLOVEC

ČLOVEK IMA TAKOJ KAMEN V ROKI

KAKO JE NEKVALIFICIRANI DELAVEC GAŠPER RAVNIK NA KLOPCI V PARKU BRAL RAZPISE OD SPODAJ NAVZGOR

Življenje je čudovito, sploh če je takšen sončen dan, brez oblaka na nebu. No, že res da je vroče, toda če se človek zagleda v to prelesto modrino neba, mora biti srečen. Prsi se napno v nekem zanosu. Modrina neba prinaša srečo. Da, da, toda modrina neba ne vidiyo vsi ljudje in tudi ni vsem dana, da bi jo občutili.

Za Gašperja Ravnika, ta sončen aprilski dan, z modrino neba, ni bil srečen. Kupil je časopis in odšel v park, da ga prebere, pravzaprav, da prebere oglase in razpise. Iskal je namreč službo, ker je bil brezposeln. Vsedel se je na klopci in splašil golobe. Razgrnil je časopis. Natančno je vedel na kateri strani so razpisi. Pri branju razpisov je imel posebno navado, da jih je bral od spodaj navzgor in ne od zgoraj navzdol, kot to dela večina ljudi. To navado si je pridobil preprosto zato, ker je kmalu odkril, da edino na dnu razpisa lahko piše, da podjetje, tovarna ali ustanova išče nekvalificirane delavce. Še znažilke so bile točko višje in to se mu je zdelo zelo krivično. Je pa le razlika med zdravim fizičnim delom in pa delom znažilke, ki goni tisto omelo, krpo in vedro s postano vodo in praškom v njej. Sicer pa dela znažilnik nikakor ni podcenjeval in tudi znažilnik samih ne. Zanj je bilo vsako delo — delo. Bolj je zameril oblasti,

da je na hierarhični lestvi uvrstila znažilke pred njim. Razlog za to, je pa menda vsem jasen in tudi Gašperju je bil — znažilke je malo in jih je težko dobiti. Nekaj pa je bilo v teh razpisih pod zadnjima dvema točkama, kar ga je navdajalo s ponosom? Pri znažilkah in pri nekvalificiranih delavcih niso nikdar zahtevali moralno politične neoporečnosti! Torej, nekvalificirani delavci in znažilke so moralno politično vedno neoporečni. To dejstvo je navdajalo Gašperja s ponosom. To je zaupanje oblasti, čeprav bi Gašper in tudi znažilke, raje imeli namesto zaupanja, kakšen dinar več pri plači. Znano je namreč, da so plače nekvalificiranih delavcev in znažilke zelo, zelo majhne.

Tako je sedel Gašper Ravnik na klopci v parku in razmišljal in bral razpise od spodaj navzgor. Toplota se je polasčala njegovega nič kaj preveč sitega telesa. Tedaj pa je v nekem razpisu prebral, da iščejo pomožnega uslužbenca z nižješolsko izobrazbo.

Sklonil je glavo in gledal golobe, ki so drobili okoli njega. Razmišljal je ali sploh sodi s to dvomernsko postavjo v pisarno in ali bo sploh zmožen opravljati pisarniška dela, pa četudi le pomožna? Zazrl se je v svoje grozno lopataste in velike roke, ki bi bile lahko model realističnim slikarjem. Njegove roke so bile roke kmeta, kakor tudi njegovo srce. Ljubil je zemljo, kot njegov oče, ki je bil kmet visoko gori v hribih, pod Malim vrhom. V svojem poštenju je pomislil tudi na to, kje lahko družbi več koristi, ali kot fizični delavec, ali kot pomožni uslužbenec. Toda v njem je prevladovala želja po lažjem delu, saj je deset let garal kot nekvalificirani delavec in pobiral najtežja in najbolj usrana dela. Sit je bil tudi svoje nekvalificirane osebnosti, saj so ga kot takšnega povsod suvali v rit in pravi čudež je, da jo je še imel — rit namreč. Rit namreč, z dvema blazinicama, meh-kima, toda njegovi blazinici sta olesneli od udarcev in ko se je vsedel na stol je čudno zaškripalo in sprasčevali so ga, če ima na riti protezo. Da, nič kaj rožnato ni bilo njegovo življenje. Zato je sklenil, da bo napisal prošnjo in jo poslal podjetju, ki išče pomožnega uslužbenca. Morda bom naredil še kariero, si je mislil. Iz pomožnega uslužbenca bom napredoval v nepomožnega, takšnega pravega uslužbenca. Kdaj pozneje morda tik pred penzijo pa v višjega uslužbenca.

Tako je sanjal na klopci v parku Gašper Ravnik. Golobi so še vedno capljali okoli njegovih nog. Ni maral teh mestnih pičev, ki so se mu zdeli preveč vsiljivi. No, sovražil jih tudi ni.

ŽELEZAR

Izvršni svet OS Radovljica je na 70. seji, 10. januarja, prvi v letu 1984, sprejel sklep o razdelitvi finančnih sredstev proračunske porabnikom za upravne organe in funkcionalno dejavnost skupščine in izvršnega sveta občine po dopolnitvah in spremembah odloka o proračunu za leto 1983. Razčlenil je uresničevanje programov SIS družbenih dejavnosti v letu 1983 in programske usmeritve za leto 1984. Sprejel je predlog sprememb in dopolnitev družbenega dogovora o priznavalnih udeležencem NOB, ki ga bo predložil v potrditev zborom občinske skupščine. Za podpisnika pa je določil predsednika IS SO Radovljica Janeza Smoleta. Izrekel je tudi mnenja h kandidaturam oz. imenovanjem v DO Alpdom Radovljica in v odbor udeležencev družbenega dogovora za organiziranje komunalnih organizacij združenega dela.

Na 27. spominski prireditvi »po stezah partizanske Jelovice«, posvečene obletnici Dražgoške bitke je med številnimi pohodi organizirala OK ZSMS Radovljica skupaj s KO ZB NOV Kropa v nedeljo, 8. januarja pohod »po poti heroja Tončka«. Pohodniki, pretežno mladinci in mladinke ter člani ZRVS in ZB NOV so hodili iz Kroke prek Jamnika v Dražgoše, kjer je bila osrednja proslava, na kateri je govoril predsednik RK SZDL Slovenije Franc Šetinc.

V sejni dvorani občinske skupščine Radovljica je bila, 10. januarja 4. konferenca članic Ljubljanske banke — TB Kranj — PE Radovljica. Delegati so sprejeli načrt uresničevanja srednjeročnega plana LB TBG v letu 1984, načrt oblikovanja in razporejanja skupnega dohodka in združevanja v sklade za leto 1984. Sprejeli so sklep o zgornji meji zadolžitve TBG Kranj v letu 1984, limit za odločanje poslovnih odborov in potrdili predlog za člane poslovodnega odbora LB TBG Kranj. Obravnavali so tudi gradiva LB — združene banke in sprejeli predlog dogovora o uresničevanju ciljev in nalog skupne poslovne politike bank v LB — združene banke v letu 1984, predlog dogovora o skupni politiki obrestnih mer in tarif Ljubljanske banke.

Na vsakoletnem novoletnem srečanju predstavnikov verskih skupnosti s predstavniki družbenopolitičnega življenja v radovljiški občini, 11. januarja, že 17. po vrsti, so spregovorili o aktualnih vprašanih medsebojnih odnosov. Sklicateljica sta bila koordinacijski odbor za odnose med samoupravno družbo in verskimi skupnostmi pri OK SZDL in komisija za odnose z verskimi skupnostmi pri OS Radovljica. Tudi tokrat so ocenili, da so odnosi dobri, kar gre pripisati pravičnim političnim pa tudi upravnim usmeritvam na tem področju.

Na 4. seji zbora delavcev delovne skupnosti skupnih strokovnih služb SIS v ustanavljanju, ki je bila konec decembra lani, so sklenili, da bo referendum za potrditev samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, dolžnostih in odgovornostih, 19. januarja. Razpis za prosta dela in naloge v delovni skupnosti bodo za interne prijave objavili do 30. januarja, javni razpis pa do 15. februarja.

Tudi v radovljiški občini se bodo pridružili vsesplošni pobudi ob slovenskem kulturnem prazniku 8. februarja, ko proslavljamo Prešernov dan. V akciji bodo s prireditvami in akcijami v februarju sodelovala kulturna društva, sekcije, krožki, muzealci, knjižničarji, glasbeniki in kot vedno tudi šolska mladina.

Skupni prihodki proračuna občine Radovljica v letu 1984 znašajo iz postavke izvirnih prihodkov (davkov in taks) 244.323.000 din ter iz prenešenih sredstev iz leta 1983 milijon din. Skupni prihodki bodo razporejeni za proračunske porabnike v višini 219.214.120 din, za tekočo proračunsko rezervno v višini 1.859.880 din in za izločena sredstva na posebni žiro račun v višini 24.249.000 din.

Izvršni svet OS Radovljica je že 1980. leta sklenil pogodbo z Urbanističnim inštitutom SRS za izdelavo študije »regionalni objekti v radovljiško-blejskem prostoru«. Študija naj bi služila delovnim ljudem in občanom in njihovim delegatom za strokovno osnovo pri dokončnem odločanju o posegu v prostor v dolgoročnem planu občine. Gre za nameravano gradnjo hidrocentrale oz. zajezitve Save, gradnjo avtoceste, hitre železnice, daljnovega ter blejske obvoznice. Že zdaj je jasno, da se prebivalci radovljiške občine v nobenem primeru ne strinjajo za gradnjo hidrocentrale Radovljica z velikim jezerom, zato bo ta načrt vsekar odločno zavrnjen. Namesto tega so ponujene druge možnosti, ki ne posegajo tako grobo v prostor kot predloženi načrt. Študijo bodo obravnavali vsi trije zbori občinske skupščine Radovljica do marca 1984, torej pred oblikovanjem osnutka smernic dolgoročnega programa.

Na volilno programski seji OK SZDL Radovljica v decembru, so delegati ponovno odločno zahtevali, da se načrtovani posegi v prostor preprečijo. Odločno vztrajajo zlasti na stališču, da ne more biti nikakršne zajezitve Save. Zahtevajo, da se o tem stališču in zahtevi jasno spregovori tudi na medobčinski in republiški ravni. Ta stališča je posredoval tudi na volilno programski seji republiške konference SZDL Slovenije delegat Anto Toman.

V domu dr. Janka Benedika v Radovljici veljajo do sklepa in soglasja Skupnosti pokojniškega in invalidskega zavarovanja v SRS cene v osnovni oskrbi za starostnike v enoposteljni sobi dnevno 385,25 din, v dvoposteljni sobi 354,50 din in v bolniškem oddelku 363,25 din. Za leto 1984 je predlog, da bodo cene oskrbnega dne 443 din, 408 in 418 din, v novem sodobnem prizidku pa 470, 435 in 445 din, kar je za okoli 15% nad lanske letnimi cenami. Dodatna oskrba bo dražja za 26%, prav toliko pa tudi višja cena za dietalno prehrano oskrbovancev v domu.

V radovljiški občini je v letu 1983 znašalo poprečno število vseh zaposlenih 12.743, za letos pa ocenjujejo, da bo število zaposlenih naraslo na 12.896 ali 1,2%. Po teh ocenah, ki jih je izdelala strokovna služba Skupnosti za zaposlovanje bo leta 1984 znašala kadrovska ponudba za zaposlitev 637, od teh 381 iskancev zaposlitve iz dokončanih šol ter 256 nezaposlenih. Možnost za zaposlitev bo le 549 mest, tako računajo, da bo tudi letos v občini 307 nezaposlenih, kar je 2,4% od vseh zaposlenih in je najvišji odstotek nezaposlenih na Gorenjskem, kjer znaša precejše 1,5%.

Integralova DO Golf turist gradi na Bledu na mestu stare stavbe vile Savica nov hotelski objekt Savica, ki bo depandansa hotela Golf. To bo dejansko apartmajška hiša z 290 ležišči v 61 apartmajih. Naložba, za katero znaša predračun blizu 126 milijonov din, bo nared za prve goste že v maju prihodnjega leta.

V vseh sedmih TOZD v delovni organizaciji Veriga Lesce so v lanskem novembru izdelali 1.710 ton izdelkov, kar je za 8% pod planirano količino. Količinski plan je v novembru presegla le Verigarina, plan skupne vrednosti proizvodnje pa ra-

zen Verigarne tudi Orodjarna. Vrednost skupne proizvodnje je znašala v novembru lani 204.297.000 din, kar je 1% pod načrtovano.

Po prvih ocenah SOZD GLG Bled so njene članice s področja gozdarstva in lesarstva na Gorenjskem uresničile plan konvertibilnega izvoza v letu 1983 v vrednosti 1.180.774 tisoč din ali 80%. LIP Bled je realiziral plan 122%, GG Bled pa 101%. LIP Bled je med vsemi članicami GLG dosegel najboljše izvozne rezultate.

Delovna organizacija SUKNO Zapuže ima v šolskem letu 1983/84 tako kot v lanskem šolskem letu vključeno v proizvodno delo 25 učencev, 3 učenke pa so bile na obvezni počitniški praksi. Iz kranjskega Tekstilnega centra so imeli 17 učencev, od teh 7 iz prvega letnika, 5 pa iz drugega in tretjega letnika.

Na decembrski seji zbora krajevnih skupnosti skupščine občine Radovljica je delegacija KS Brezje sprožila pobudo za odkup rojstne hiše prvega slovenskega dramatika Antona Tomažiča Linhart v starem delu Radovljice. Pobuda je hvalevredna, vendar pa bo potrebno opraviti precej kočljivih zadev okoli odkupa hiše in nakupa stanovanj sedanjim stanovalcem. Glede na skrajne omejitve sredstev za skupno porabo in naložbe, bo potreben širši dogovor vseh zainteresiranih dejavnikov v občini, morda pa tudi v republiki.

Knjižnica A. T. Linhart Radovljica je na osnovi sklepa delovne skupnosti knjižničarjev radovljiške občine za leto 1984 sprejela nov poslovnik za člane knjižnice in druge izposojevalce knjig. Članarina letos znaša v knjižnicah Radovljica, Bled, Lesce in Bohinjska Bistrica za odrasle 250 din, v drugih knjižnicah pa 200 din. V vseh knjižnicah je članarina za otroke 100 din. Zamudnina znaša letos na teden 3 din.

V hotelu Golf na Bledu je Delavska univerza Radovljica v decembru organizirala tečaja iz higienskega minimuma za gostinske delavce Integrala na Bledu. Tečaja se je udeležilo nad 40 slušateljev iz te delovne organizacije. Decembrski tečaj higienskega minimuma je letos že tretji za blejske gostince.

Predstavniki KS in DPO Kamna gorica so pred dnevi obiskali najstarejšo krajanjo, 90-letno Terezijo Lazar, ki so ji voščili k visokemu jubileju. Slavljenska je bila skoraj dve desetletji upravnica pošte v Kamni gorici.

Prve letošnje prireditve po programu kulturne akcije za delovne kolektive v radovljiški občini so bile v soboto, 7. januarja zvečer v zadržnem domu v Ribnem, kjer je nastopil na celovečernem koncertu moški zbor DPD Svoboda Podnart, tokrat ob zelo slabem obisku domačinov in v kulturnem domu v Stari Fužini, kjer je gostoval moški zbor iz Zasipa, kjer pa je bilo izredno zanimanje krajanov.

Kot že nekaj let nazaj so tudi 8. januarja na 10. jubilejnim orientacijskem pohodu 6 članskih ekip ZRVS in ZSMS radovljiški tekmovalci Štular, Potočnik, B. in S. Mohorič, Gradinski in Pavlin med 40 ekipami iz vse Slovenije osvojili prvo mesto. Razen tega so z veliko prednostjo zmagali tudi na 13. prvenstvu patrolj članov TO Radovljica brata Dušan in Cveto Podlogar, Solar, Sitar, Piber, Kotnik in Reberšak. V tej disciplini je nastopilo 35 ekip. Pohvale veljajo tudi ŠD Plamen Kropa, ki je v okviru 27. spominske prireditve »po stezah partizanske Jelovice« odlično organiziralo orientacijski pohod v Dražgoše.

NAMEN IN POMEN SAMOUPRAVNEGA ORGANIZIRANJA POTROŠNIKOV

Na predlog konference potrošnikov in posveta s predsedniki in sekretarji krajevnih konferenc SZDL občine Jesenice bomo z namenom, da občani bolje spoznajo metode, oblike in vsebino dela samoupravnega organiziranja potrošnikov v nekaj nadaljevanjih objavili gradivo, ki ga je izdala Skupnost slovenskih občin.

Organiziranje in delovanje potrošnikov je sestavni del celotnega samoupravnega organiziranja našega družbenega življenja, s katerim se omogoča popolnejše uresničevanje družbenoekonomskega položaja delovnih ljudi in občanov na temelju ustave in zakona o združenem delu. Ustava iz leta 1974 bolj kot vse prejšnje poudarja družbeno vlogo organiziranih potrošnikov ter nujnost povezovanja in usklajevanja njihovih interesov z interesi proizvajalcev. Najpomembnejši sistemski zakoni pa vlogo potrošnikov opredeljujejo v zvezi z vsebino, ki jo obravnavajo (zakon o združenem delu, zakon o temeljih sistema družbenega planiranja in zakon o družbenem planu Jugoslavije, zakon o blagovnem prometu SRS idr.). Samoupravno organiziranje potrošnikov in njihovi družbeni vlogi pripisujejo tolikšen pomen ne samo zato, ker pomeni najučinkovitejšo obliko varstva njihovih pravic in interesov, ampak predvsem zaradi težnje, da postane pomemben, nepogrešljiv dejavnik v celotnem procesu družbene reprodukcije. Ta proces se uresničuje v treh temeljnih celicah naše samoupravne družbe: v temeljni organizaciji združenega dela, kjer delavec z delom ustvarja nove dobrine, novo vrednost, v samoupravni interesni skupnosti, kjer organizirano poteka menjava dela med izvajalci in uporabniki storitev; v krajevni skupnosti, kjer delavec prebiva in zadovoljuje velik del življenjskih potreb in interesov.

DELOVNI LJUDJE NAJ OBLADUJEJO PROIZVODNJO IN POTROŠNJO

Proizvodnja v samoupravni socialistični družbi ni motivirana z dobičkom, namenjena je predvsem zadovoljevanju proizvajalnih in življenjskih potreb ter interesov delovnih ljudi. Družbene potrebe oziroma povpraševanje po dobrinah v tržnem gospodarstvu določajo obseg, sestavo, podoben in kakovost proizvodov. V samoupravnem sistemu naj delovni ljudje sami obvladujejo proizvodnjo in potrošnjo, jo podrejujejo interesom razvoja proizvajalnih sil družbe in življenjske ravnosti.

SOOČANJE INTERESOV PROIZVAJALCEV, POSREDNIKOV IN POTROŠNIKOV

Potrošniki zadovoljujejo mnoge življenjske potrebe s potrošnimi dobrinami. Pri tem, ko se oskrbujejo s temi dobrinami, se srečujejo interesi proizvajalcev, posrednikov (trgovine) in potrošnikov, katerih skupen cilj je, da organizacije združenega dela, ki proizvajajo blago, ter trgovinske in druge storitvene panoge zagotavljajo zadostno količino različnih dobrin ustrežne kakovosti, ki jih delovni človek potrebuje, da ob ustreznem zadovoljevanju osnovnih življenjskih (potreb po stanovanju, prehrani idr.) in kulturnih potreb obnavlja in povečuje svoje delovne (telesne in umske) sposobnosti. Ned-

vomno je v interesu proizvajalcev, da v največji možni meri upoštevajo potrebe in želje potrošnikov, saj prav s svojo proizvodnjo opravičujejo svoj obstoj, večje ali manjše povpraševanje po njihovih proizvodih pa je znak družbene potrditve njihovega dela. Bolj ali manj razporedna izbira proizvodov, njihova kakovost in način, kako jih posredujejo potrošniku, pa sta merilo tehnične in kulturne razvitosti družbe.

ORGANIZIRANI POTROŠNIKI LAHKO VPLIVAJO NA PROIZVODNJO IN BLAGOVNI PROMET

Milijoni potrošnikov v naši samoupravni socialistični družbi, kjer v določeni meri tudi veljajo zakoni tržnega gospodarstva, ne morejo biti samo pasivni porabniki predmetov in storitev, ki jim jih nudi proizvodnja in usmerja tržna stihija, in s tem podrejeni podjetniškim koristim. Ustava, zakon o združenem delu in še drugi zakonski in družbeni akti jim dajejo pravico in možnost upravljanja in usmerjanja proizvajalnih sredstev in jih celo obvezujejo, da se samoupravno organizirajo kot potrošniki, da bi aktivno in organizirano vplivali na proizvodnjo in blagovni promet ter tako uspešneje varovali svoje interese glede izbire, kakovosti in cen potrošnih dobrin.

OBVEZNO SODELOVANJE OZD S POTROŠNIKI

Na družbeno organiziranje in delovanje potrošnikov ne moremo gledati kot na nekaj, kar je samo sebi namen, ločeno od celotnega samoupravnega delegatskega sistema in graditve odnosov v družbeni reprodukciji. Po zakonu o združenem delu so proizvajalce, trgovinske in storitvene delovne organizacije dolžne ustvarjati pogoje za uresničevanje ustavne vloge in delovanja svetov potrošnikov. Gre torej tako za obvezno organiziranje potrošnikov kot za obvezno sodelovanje organizacij združenega dela s potrošniki.

PROIZVAJALCI IN POSREDNIKI NE SPOŠTUJEJO DOVOLJ INTERESOV POTROŠNIKOV

Položaj potrošnika na našem trgu danes pogosto še ni zadovoljiv. Pomanjkljivosti se kažejo zlasti v neustreznih količinah in izbiri blaga, ki je potrošnik na voljo. Obseg in sestava življenjskih potreb delovnih ljudi pomeni del celotnih družbenih potreb, ki naj bodo opredeljene v družbenih planih. Če so ti plani pomanjkljivi, nerealni, se pokažejo pomanjkljivosti tudi pri zadovoljevanju teh potreb. Do težav pri realnem načrtovanju pa prihaja predvsem tudi zaradi pomanjkljivih raziskav potreb potrošnikov. Razen tega pa proizvajalci in posredniki v praksi pogosto ne spoštujejo dovolj interesov, ki se kažejo na trgu. Neorganiziran potrošnik nima zmeraj dovolj vpliva na proizvajalca in posrednika (trgovino) in je dostikrat v položaju, ko je prisiljen prevzeti in plačati tudi blago z napakami in pomanjkljivostmi ter spregledati in utrpeti se vrsto drugih nepravilnosti in spodsrljav pri nabavi posameznih vrst proizvodov, ki izvirajo iz želje po dobičku enega ali več členov v verigi preskrbovalcev. Kljub delovanju delavske in družbene kontrole ter organov inspekcije takih in podobnih primerov ne bo mogoče v celoti odpraviti, dokler potrošnik ne bo imel večjega vpliva na proizvodnjo, trgovino in potrošnjo. Tako dolgo tudi ne moremo pričakovati bolj organizirane proizvodnje in blagovnega prometa ter boljše kakovosti proizvodov, njihove večje uporabnosti, nižjih proizvajalnih stroškov, racionalne organizacije trgovine in njene hitrejše industrializacije, bolj selektivnega uvoza in njegove čvrste pogojenosti z interesi potrošnikov.

VPLIV POTROŠNIKOV NA PODOČJE ZADOLJEVANJA VSEH POTREB

Ta vpliv potrošnikov pa se ne more omejevati le na določena področja zadovoljevanja človekovih potreb; najprej in najmočnejše se namreč kaže v odnosu do preskrbe s prehranbenimi predmeti in storitvami. Nujno se razširja na zadovoljevanje

potreb potrošnikov tudi na vseh drugih področjih, ki jih je treba pokrivali bolj organizirano in načrtno.

Številni zakonski predpisi jasno določajo, da morajo imeti organizirani potrošniki vpliv na kakovost in izbiro ter na ceno predmetov in storitev in s tem v zvezi na določanje delovnega časa v poslovalnicah, da morajo biti udeleženi v prihodku TOZD itd. To pomeni, da se postopoma le ustvarjajo pogoji, v katerih bodo delovni ljudje vedno bolj obvladovali celotni tok dogajanja v vseh fazah družbene reprodukcije od programiranja in same proizvodnje, razdelitve, prek prodaje do potrošnje.

V vseh dejavnostih, ki oblikujejo pogoje za zadovoljevanje življenjskih potreb potrošnikov, je treba uveljavljati novo samoupravno socialistično poslovno moralo. Potrošnik ne sme biti objekt poslovnih odločitev trgovine, komunalne organizacije, zdravstvene ali katere druge ustanove, ampak polnopravni subjekt, ki uveljavlja svoje pravice, za katere izdajava in porablja velik del svojega dohodka.

Zastavlja se vprašanje, na kakšen način naj potrošniki uveljavljajo dano pravico in uresničujejo svoj vpliv na mestih, kjer odločajo o proizvodnji ali uvozu določenih proizvodov ter o kvaliteti storitev, ki jih vsak dan potrebujejo?

Ko je Edvard Kardeļ govoril o družbeni vlogi organiziranih potrošnikov, je med drugim dejal: »Do sedaj sta bila naš družbenoekonomski sistem in ekonomska politika orientirana predvsem na pogoje in učinke dela proizvodnje in trgovine, potrošniki so bili na zadnjem mestu. Tak položaj potrošnikov je prinesel največ škoda ravno proizvodnji in trgovini, kajti če bi bili potrošniki ustrezno organizirani in intenzivneje vključeni v skupne odnose procesa družbene reprodukcije, bi tudi proizvodnja in trgovina dosegli boljše rezultate pri svojem poslovanju.« (E. Kardeļ: Svobodno združeno delo, Državna založba Slovenije, Ljubljana 1978)

Nadaljevanje

ABC POMURKA BO VLAGALA V TURISTIČNE OBJEKTE NA GORENJSKEM

Na sedežu skupnih služb ABC Pomurka v Murski Soboti so se pretekli teden mudili predstavniki izvršnega sveta Skupščine Občine Jesenice in poslovodni delavci gostinske turistične delovne organizacije Gorenjka in trgovinske delovne organizacije Golica v Jesenic. Ob razgovorih z vodilnimi delavci ABC Pomurka so ocenili še neizkoriščene možnosti za razvoj turizma in trgovine v občini Jesenice oziroma v delovnih organizacijah Gorenjka in Golica, ki sta združeni v sestavljeni organizaciji ABC Pomurka.

Predsednik izvršnega sveta skupščine občine Jesenice Srečko Mlinarič je predstavnik ABC Pomurka seznanil z načrtovanjem razvojem gospodarstva na območju te obmejnega gorenjske občine, pri čemer je posebej izpostavil, da bo ob razvoju železarske industrije v prihodnje veljala posebna pozornost razvoju turistične ponudbe in s tem boljšemu izkoriščanju naravnih danosti Kranjske gore in drugih krajev v občini Jesenice. K hitrejšemu razvoju naj bi ponovno prispevala z združevanjem sredstev za nove naložbe pri svojih članicah delovna organizacija Gorenjka in Golica tudi ABC Pomurka.

Na razgovorih v Murski Soboti so se dogovorili, da bo 20 odstotkov potrebnih sredstev za gradnjo apartmajev v vrednosti 218,8 milijona dinarjev prek interne banke zagotovila DO Gorenjka, skupaj z združenimi organizacijami ABC Pomurka. SOZD ABC Pomurka pa je prevzela tudi obvezo, da postori potrebno pri samoupravnem združevanju sredstev drugih svoglagateljev. Za naložbo je v Sloveniji veliko zanimanje. Tako so pripravljenost za sovlaganje pokazale že številne delovne organizacije, med njimi železarna Jesenice, Iskra in Sava iz Kranja.

Ze letos pa bodo v ABC Pomurka oziroma Gorenjki pripravili tehnično dokumentacijo in investicijske elaborate za obnovo motela in gradnjo trgovin, ki jih bo gradila Golica v prihodnjem letu. Trgovska delovna organizacija ABC Pomurka — Golica, bo prihodnje leto gradila okoli 25 milijona dinarjev vreden trgovski lokal na Hrušici in trgovinski objekt v novi stanovanjski soseski na Jesenicah, ki bo veljal med 35 in 50 milijoni dinarjev. Tudi pri gradnji trgovske mreže Golica bodo z združenimi sredstvi sodelovale združene OZD ABC Pomurka.

Sicer pa bodo na Jesenicah pripravili študijo o potrebah razvoja trgovinske mreže, v kateri bodo posebej upoštevali potrebe te največje obmejnega železniške postaje oziroma tranzitnih potnikov in potrebe, ki jih narekuje razvoj turizma. Ob naštetem pa jeseniški prodajalci seveda ne želijo zamuditi priložnosti, ki se bodo trgovcem ponudile ob otvoritvi novega karavanškega predora.

Združene OZD ABC Pomurka bodo, tako so se dogovorili predstavniki skupščine občine Jesenice in direktorji pomurkinih DO z Jesenic, tudi v prihodnje posvečale pozornost razvoju turizma, gostinstva in trgovine na območju občine Jesenice in tako izkoristile možnosti dinarskega in deviznega zasluzka, ki ga ponuja to tranzitno in turistično območje. Ob naravnih danostih bodo ponudbo popestrili z izgradnjo vlečnic in sedežnic Trebež, kjer bodo sezono smučanja lahko s topovi za sneg tudi podaljšali.

RAZSTAVA PTIC

Društvo za varstvo in vzgojo ptic na Jesenicah deluje trinajst let. V tem času so dosegli že veliko uspehov doma in v zamejstvu, saj redno nosijo domov razne kolajne in priznanja z razstav in tekmovanj. Konec preteklega leta so dobili na republiški razstavi v Ilirski Bistrici naslov »šampion razstave« in nekaj 1., 2. in 3. mest za papige. Na državni razstavi v Novem Sadu pa prvo in tretje mesto za papige posamezno, saj je disciplin veliko.

Denarni suši in določenemu nerazumevanju navkljub so delovni. Ustanovili so ptičji rezervat v Vintgarju, trenutno pa pripravljajo tradicionalno razstavo ptic v osnovni šoli Prežihov Voranc na Jesenicah, kar je zahteven posel, saj so ptički zelo občutljivi živalce. Pri tem so zelo hvaležni upravi šole in posebej ravnateljici Albin Sršen, ker med počitnicami odstopi brezplačen prostor, kar se v društveni blagajni še kako pozna.

Razstava ptic bo odprta od srede, 25. do vključno nedelje, 29. januarja, od devete do osemnajste ure. Ptice bo mogoče tudi kupiti, kar je lepa priložnost za malčke, saj so prav domače ptice edine živalce, ki si jih lahko privoščijo po blokkih in stolpnica.

J. Jekler

Ob naložbah v objekte pa so se dogovorili tudi za pretoke blaga oziroma oskrbo Jesenic in drugih krajev v občini z mesom, mesnimi in mle-

čnimi izdelki ter drugimi prehrabeniimi proizvodi iz Pomurja. Oskrba bo potekala prek pomurkinega distribucijskega centra Kočna Kamnik. Potrošniki z Jesenic pa bodo za boljše oskrbo, ki naj bi bila na ravni turistične oskrbe Primorja, vlagali sredstva za uresničitev programov večje proizvodnje prašičev, govedoreje, vzrejo piščancev in drugo proizvodno hrane.

Boris Hegediš

NA PLAVŽU IMAJO PRIZADEVNO SEKCIJO ZA DRUŽBENO AKTIVNOST ŽENSK

Članice sekcije za družbeno aktivnost žensk pri krajevnih konferencah SZDL na Plavžu so pod predsedstvom neutrudljive Gizele Velikonja zelo delovne.

Za novo leto so obdarovale vse članice, ki so starejše od 75 let. Akcijo žensk so podprle: samopostrežne trgovine na Bokalovi, pri Čufarju, Emona Market, Murka, Lesno galanterijska delovna organizacija, umetno obrtništvo Višnar in drugi. Krajevne skupnosti so prispevale po deset tisoč din. Skupno so obiskale, voščile in za novo leto obdarovale 35 najstarejših žensk. Za vse ostale članice pa so v restavraciji Kazina pripravile prijetno prijateljsko srečanje.

Na seji 9. januarja so sklenile, da bodo za otroke v vrtcu Angelce Ocep izdelale oblečke za njihove lutke — igrače. Na tej seji jim je Zdravko Pogačnik predaval o določilih novega pokojninskega sistema. Na prihodnji seji pa bodo imele predavanje s prikazom diapozitivov o turistični urejenosti Radencev in Poreča

ter o uspešnosti akcije »lepe rože in varstvo okolja na Jesenicah.«

Pripravljajo se tudi na izlet v dom upokojencev v Izoli in zato že zbirajo potrebna sredstva. Med svojimi članicami so pridobile precej podpornih članic društva paraplegikov. Razen tega so se dogovorile, da bodo tudi letos skupno z učenci osnovne šole Tone Čufar, člani krožka ročnih del in vodstvom šole pred koncem šolskega leta pripravili razstavo izdelkov. Naj pri tem povemo, da dve njihovi članici že dalj časa prostovoljno vodita krožke ročnih del, v katere je vključenih 46 učenk tretjih in 22 učenk četrtih ter petih razredov. Za ta njihov trud in prispevek jim šola daje potrebne prostore za delovanje sekcije. Članice sekcije se pripravljajo tudi na dan žensk, ki ga bodo praznovali delovno.

B. B.

V DRAŽGOŠAH SO SPOMINI ZAŽIVELI

Jugoslovanski narodi so bili stoletja pod tujimi vladarji. Dolgo časa so se borili za s svoj košček zemlje, ki je prelep, dobro prehodan, ima dovolj rudnih bogastev in povezavo z morjem. Boji so se nadaljevali, naši predniki so padali, se borili in vztrajali. Med drugo svetovno vojno so ti boji doživeli višek. Vsi zavedni Jugoslovani so se uprli okupatorju in domačim zatiralcem, kajti med vojno so naši narodi speljali tudi socialistično revolucijo. Kmet in mladenka, delavec in intelektualca so se borili z ramo ob rami za isti cilj — svobodo, enakopravnost, bratstvo.

V spomin na te boje stoji po Jugoslaviji veliko spomenikov. Eden najlepših je spomenik v Dražgošah.

Dražgoše, vas pod Jelovico, ima okoli 400 prebivalcev. V to vas se je 31. decembra 1941 po daljših bojih v Poljanski dolini umaknil Cankarjev bataljon z 240 borci. Že 9. januarja 1942 so ga napadle močne nemške policijske in vojaške sile s podporo topništva, vendar so bile 9. in 10. januarja odbite z velikimi izgubami; šele 11. januarja se jim je posrečilo prodreti v Dražgoše, kjer so se znesli nad nedolžnimi vaščani. Boj pri Dražgošah je prvi večji primer uspešnega boja slovenskih partizanov proti nacističnemu okupatorju.

V nedeljo, 8. januarja, smo se z avtobusom odpeljali v Dražgoše, kjer je bila obletnica dražgoške bitke. Vsako leto ta spomin oživi prireditev »po stezah partizanske Jelovice«, ki je postala tradicionalna in kot najlepša nadaljevanja slavnega boja Cankarjevega bataljona. Prav pohodi v okviru te prireditve, ko se z vseh strani v Dražgoše vijuga na stotine

poti in smučin, so najlepši živ spomenik legendarni bitki. Na to nas spominjata spomenik in Bičkova skala. Stojita kot nema pomnika preteklosti, ki opozarjata in opominjata vse prihodnje rodove.

Ob pol dvanajstih se je začela proslava. V uvodu so učenke bližnjih šol prebrale svoje spise. Slavnostni govornik je bil Franc Šetinc, predsednik republiške konference SZDL. Obudil je spomin na slavne dni naše revolucije in poudaril, da nikakor ne smemo misliti, da se je s tem borba končala. To velja še posebej za današnji čas, ko se borimo za stabilizacijo našega gospodarstva. V tej bitki lahko vsi sodelujemo. Naše orožje je požrtvovalno delo in pridno učenje.

Po govoru je Franc Šetinc podelil priznanja najboljšim tekmovalcem.

Vesel sem, da sem se lahko udeležil tega spominskega pohoda z mladimi javorniškimi planinci.

Peter Muhar, 7. a
OŠ Karavanških kurirjev
NOB
Koroška Bela

Mladi jeseniški planinci ob Bičkovi skali nad Dražgošami (foto P. Muhar, ml.)

KOLENDAR TURISTIČNIH, PLANINSKIH IN DRUGIH PRIREDITEV V JESENIŠKI IN RADOVLJIŠKI OBČINI V LETU 1984

Informacijski center Turistične zveze Slovenije je izdal za leto 1984 koledar prireditev. Podatke za pripravo koledarja so dala turistična in planinska društva in drugi.

V koledarju so za področje jeseniške in radovljiške občine navedene naslednje prireditve:

21. januarja: Žirovnica, prvi tek po poteh kulturne dediščine (smučarski tek na 10 in 20 km);
— 25. in 26. februarja: 19. spominski pohod na Stol;
— 26. februarja: Kranjska gora, četrti tek treh dežel (na 28 km);
— 3. marca: Rateče, tekaške prireditve Nedeljskega (na 6 km);
— 4. marca: Jesenice, »svinjska glava« na Črnem vrhu;
— 11. marca: Kropa, spuščanje barčic;
— od 21. do 25. marca: Planica, skoki v Planici za svetovni pokal;
— 1. aprila: Kranjska gora: deveti smučarski tek na Vršič;
— 19. maj: Jesenice, prireditev ob dnevu mladosti — Pristava;
— 20. maj: Planina pod Golico, volitev »Miss narcis«;
— od 20. do 25. maja: Bled, veslaška regata;
— 25. maja: Bled, rekreacijski tek okrog jezera;
— 25. maja: Kranjska gora, proslava dneva mladosti;
— od 1. junija do 7. julija: Bled, likovna razstava;
— 2. junija: Bled, blejska regata;
— 3. junija: Jesenice, srečanje planinskih društev, otvoritev nove koče na Golici;

— 4. junija: Žirovnica, tek na 6 in 12 km;
— 9. junija: Kranjska gora, tretji poletni tek na Vršič (12 km);
— 10. junija: Jesenice, srečanje z zamejskimi slovenskimi planinskimi društvi (SPD Celovec);
— vsako sredo od 13. junija do 12. septembra: Bled, folklorni večeri (festivalna dvorana);
— od 18. do 20. junija: Žirovnica, baklada po poti kulturne dediščine;

— vsak ponedeljek od 25. do 27. avgusta: Bled, koncerti resne glasbe v cerkvi na otoku;

— druga polovica junija: Bohinj, regata jadrnic na Bohinjskem jezeru;

— druga polovica junija: Bohinj, tekmovanje ribičev v ulovu v Bohinjskem jezeru;

— v začetku julija: Dovje-Mojstrana, kmečki dan;

— od 10. do 15. julija, Bled, simpozij glasbenikov resne glasbe iz vse Evrope;

— od 16. do 22. julija: Bled, praznik dela, turistični teden;

— od 16. julija do 12. septembra: Bled, likovna razstava v predverju festivalne dvorane;

— od 20. do 21. julija: Bohinj, kmečka ohcet;

— od 2. do 5. avgusta: Bled, blejska kmečka ohcet 1984;

— 4. avgusta: otvoritev prenovljene Prešernove koče na Stolu;

— 11. avgusta: Bohinj, kresna noč na Bohinjskem jezeru;

— 12. avgusta: Bled, šesti mali slovenski maraton za lovoriško »kavelje in korenina« (2.000 m);

— 12. avgusta: Bled, prvi triatlon (plavanje 2 km, tek 15 km, kolesarjenje 60 km);

— v začetku septembra: Zatrnik, ovčarski dan;

— 8. septembra: Kranjska gora, »juriš na Vršič«;

— 9. septembra: Kranjska gora, pohod in srečanje na Tromeji;

— 15. septembra: Žirovnica, kresni večer;

— 16. septembra: Žirovnica, živinorejski bal v Završnici;

— od 28. do 30. septembra: Jesenice, razstava gob in cvetja;

— vsak mesec na Jesenicah po dve likovni razstavi v razstavnem salonu DOLIK.

V kolikor je kakšna prireditev, ki presega krajevni okvir, izpuščena, naj prireditelji o tem obvestijo svoja turistična društva, da jih vstavijo še v letošnji koledar prireditev, vsekakor pa jih bodo predlagala, da se vnesejo v koledar za leto 1985.

B. B.

Stane Zugwitz med svojimi zibkami (foto B. Blenkus)

ZALJUBLJEN JE V DVA SVOJEVRSTNA KONJIČKA

Stane Zugwitz s Plavža na Jesenicah ima dva posebna konjička. Doma si je namreč izdelal v zmanjšani obliki veliko zibk, ki so značilne za posamezna območja Slovenije. Pokazal nam je zibke Gornjesavske doline, bohinjskega kota, zibke s Tolminskega, Kočevskega in Zasavja.

Ko smo ga vprašali, kaj pa zibke z drugih področij, je povedal, da povsod v Sloveniji niso poznali zibk. Namesto teh so imeli nečke, nekakšna iz debel izdolbena koritca. Na vprašanje kako se razlikujejo zibke med seboj, je povedal, da je med njimi precej razlik tako po zunanem izgledu, kot po sestavi lesa. Ena najbolj kompliciranih je vsekakor Gornjesavska zibka, ki je bila izdelana iz petih lesov, iz češnje, hruske, jabolka, javorja in smreke. Deščica slednje je na dnu, ker se mokrota na tem lesu najhitreje posuši. Bohinjske zibke so narejene iz štirih lesov. Dno zibk ni povsem povezano s pokončnimi stranicami, pač pa so na dnu podolžne odprtine zaradi sušenja mokrote.

Stane je za vse zibke v svojem kabinetu naredil več polic, na katerih jih ima spravljene. Vsakemu, ki ga obišče, jih rad pokaže. Te mini zibke

vsekakor predstavljajo veliko etnografsko pa tudi zgodovinsko vrednost.

Drugo veselje Staneta pa so pohodi. Doslej je bil že trinajstkrat na pohodu na Stol, osemkrat na Porezen, petkrat na Blegoš in Ratitovec, osemkrat čez Jelovico v Dražgoše, štirikrat na Bleščečo planino, devetkrat po Loški poti in enkrat na transverzali Igmanskega marša. Skupno je doslej prejel 49 pohodnih značk in plaketo za deseterkratno udeležbo na pohodu na Stol. Na pohode hodi iz zavesti in ker je planinec.

Pri planinskih društvih ga tudi poznajo, da je s prostovoljnimi delom sodeloval pri številnih popravilih, novogradnjah planinskih koč in postojank. Z udeležbo na pohodih je Stane veliko prispeval k uspešnemu prenašanju tradicij NOB in k vzgoji mladih.

B. B.

SPOMINI NA KARLA PRUŠNIKA-GAŠPERJA

V petek, 30. decembra 1983, smo mladi zgodovinarji iz COŠ Tone Čufar Jesenice zaključili s tekmovanjem za Gašperjevo bralno značko, s katerim smo podrobneje spoznali partizansko borbo na avstrijskem Koroškem in pisca knjige, Karla Prušnika-Gašperja.

Rodil se je 7. februarja 1910 v Lepeni nad Zelezno Kaplo in umrl 16. marca 1980 v Ljubljani. Njegova sedemdesetletna življenjska pot je bila trnava pot proletarca, ki si je z žuljavimi rokami utiral pot skozi življenje, z močjo razuma in s puško. Starša sta ga vzgojila v zavednega Slovenca, ki naj ne bi klonil pred težkimi nalogami in preizkušnjami. To je mladi Karel dokazal že v rosi mladosti, ko je pred vrstniki s šolskih sten snemal slike cesarja Franca Jožefa. Za ta prekršek je bil hudo kaznovan, to pa ni moglo zatreti njegove zavesti in kal, ki mu jo je v srce vsadil oče, je le še hitreje brstela. Oče ga je popeljal tudi v skrivnost čebelarstva, ki je skromni družini poleg poljedelstva pomenila edini vir dohodka. Pri Prušnikovih sta bila doma tudi lov in lepa slovenska pesem, za katero sta ga navdušila stric in oče, ki sta bila oba godbenika in strastna lovca.

Kmalu je Karel postal član Komunistične partije Avstrije in se zavezano vključil v borbo za pravičnejšo družbo, v kateri ne bo nacionalnega zapostavljanja. Ko so Avstrijo priključili k nemškemu rajhu, so ga gestapovci zaradi njegove protifašistične dejavnosti hoteli aretirati, vendar jim je spretno ušel in se pridružil partizanom. Ta dogodek je bil pomembna prelomnica v njegovem življenju. Partizani so ga krstili za Gašperja. Z zavzetim in požrtvovalnim delom je postal vodilni politični in vojaški organizator vsega protifašistične boje na Koroškem. Ljudje so ga imeli radi in so mu zaupali, saj je znal tako živo opisati bodočnost Koroških Slovencev po vojni.

Bil je borec prve Koroške čete pod Peco, ki je pozneje prerasla v bataljon. Srečeval se je z vodilnimi osebnostmi našega osvobodilnega boja, med drugim s Francem Leskovškom Luko, Borisom Kidričem, z narodnim herojem Francem Rozmanom-Stanetom, Matijo Verdnikom-Tomažem in z drugimi. On in tovariši, s katerimi se je boril proti fašizmu, so ogromno pripomogli k osvoboditvi Koroške, njihova kri pa je bila prelita zaman in zemlja, ki so jo osvobodili z ljubeznijo in srcem slovenskega naroda, je spet prišla v roke Avstrijcev.

Leta 1967 se je na Dunaju srečal s tovarišem Titom in tega dogodka se je spominjal z najlepšimi mislimi. Ostal je aktiven do konca življenja. Zadnje dni pred smrtjo je ležal na Kliničnem centru v Ljubljani, v bolniški sobi blizu tiste, v kateri je bojeval največjo bitko v svojem življenju tovariš Tito.

KONCERT VIOLINISTA JERNEJA BRENCETA

Lep glasbeni večer nam je v petek, 13. januarja, pripravil violinist, profesor Jernej Brence, ki ga je na klavirju spremljala prof. Duša Avbelj. Polna dvorana je dokazovala, da si tudi na Jesenicah želimo takih koncertov.

Violinist Jernej Brence je končal nižjo glasbeno šolo na Jesenicah pri prof. Dušanu Filipiču. Po končani srednji glasbeni šoli se je vpisal na glasbeno akademijo v Ljubljani, kjer je diplomiral na violini. Sedaj je profesor na jeseniški glasbeni šoli.

Ob spremljavi klavirja je violinist izvajal skladbe: G. Ph. Telemanna, A. Vivaldija, A. Srebotnjaka, J. Nina in G. Pugnanija — F. Kreislerja. Zelo lep koncert je motilo le kašljanje in jokanje malčkov, ki ne stidijo na takšne koncerte.

Med poslušalci nas je bilo veliko tudi njegovih učencev, ki si takšnih koncertov želimo še več.

Alenka

DIA VEČERI

V sejni sobi Planinskega društva Javornik—Koroška Bela bodo dia večeri potekali:

- v torek, 24. januarja, Andrej Beg: »Ekspedicija v Himalajo«;
- v torek, 7. februarja, Ciril Svetina: »Posnetki z mojih tur«;
- v torek, 21. februarja, Viktor Langus: »Lepe rože in posnetki s potovanja«.

Začetek vedno ob 18. uri. Vabljeni!

Karel Prušnik-Gašper je bil zares velik mož. Bil je preudaren in odločen, zdrav, klen in trden mož skromnega, a ponosnega značaja, srčno dober in kulturen, poštenjak in vzoren tovariš. Bil je hraber borec, junak koroškega partizanstva, plodovit politični delavec, ki si je upal pogledati resnici v oči, pa četudi je bilo treba zanjo trpeti.

Knjigo Gamsi na plazu je napisal v jetnišnici Karlau, ker ga je angleško okupacijsko sodišče obsodilo na 12 mesecev zapora zaradi govora ob odkritju spomenika 85 partizanskim

borcem v Št. Rupertu pri Velikovu na avstrijskem Koroškem.

Zaaj pa še na kratko o našem tekmovanju, ki je bilo pravzaprav temeljit razgovor o knjigi Karla Prušnika-Gašperja. Enajst tekmovalcev se nas je pod vodstvom tov. Zofije Hribernikove srečevalo vsak petek pred prvo šolsko uro. Vsak teden smo predelali polovico poglavja. Knjigo smo prebirali z zanimanjem in po teh tednih lahko rečemo, da smo bogatejši za podrobno spoznanje težke borbe koroških partizanov onstran Karavank.

Simona in Karla Bertalančič, krožek za ohranjanje tradicij NOB
OŠ Tone Čufar Jesenice

Podkorenska razglednica (foto I. Kučina)

PEVCI IZ ŠENTJAKOBA NAVDUŠILI POLNO GLEDALIŠKO DVORANO

V razprodnani gledališki dvorani na Jesenicah so se nam v soboto, 14. januarja, predstavili pevci mešanega pevskega zbora Slovenskega prosvetnega društva Rož iz Šentjakoba na avstrijskem Koroškem, pod vodstvom zborovodja Lajka Milisavljeviča, kot izredno kvalitetna in homogena glasbena skupina.

V pozdrav gostom je najprej mešani pevski zbor Blaž Arnič DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, pod vodstvom zborovodja Romana Ravniča zapel: Matija Tomca Vuštnajša ja ni. Gustava Gonza Sam se šetal in črnsko ljudsko. Nastop zbora so poslušalci tople pozdravili, saj zaradi različnih težav več kot eno leto ni nastopal. Čeprav zbor glasovno še ni popoln, predvsem med moškimi kolektivom, je zapel dopadljivo in napovedal, da lahko pričakujemo njegovo nadaljno rast, da bi dosegel nekdanji sloves zbora.

Spontani pozdrav poslušalcev gostujočemu zboru iz Šentjakoba je dokazal, kako dragi so nam rojaki z onstran Karavank in še posebno tisti, ki s svojo dejavnostjo ohranjajo in razvijajo slovensko besedo in slovensko pesem v dolinah Roža, Podjune in Zile. Zbor se nam je predstavil kot izredno kvalitetna in homogena glasbena skupina z zelo pestrim programom, ki zajema tako slovenske narodne in umetne pesmi, kakor tudi pesmi drugih narodov.

V prvem delu sporeda so pod vodstvom zborovodja Lajka Milisavljeviča zapeli: A. Nagele — Naša pesem (F. Serajnik), J. Gallus — Svoboda, M. Tomc — Pomlad (A. Kuchling), U. Vrabec — Slovenska pesem (Kajuh), R. Gobec — Hrasti (J. Stefan), R. Gobec — Koroška pomlad (A. Kokot) in R. Simonitti — Preproste besede (T. Pavček). Krajšemu odmoru pa so sledile pesmi: S. Vremšak — Pr Zile ruoče rasta, J. Z. Svikaršič — Moj pubič rajza, P. Kernjak — Kako grmi ino bliska — sopran solo je pela komponistova vnukinja Milena Kernjak, L. Lebič

— Ta drumlca je zvomlana, M. Kokol — Kadar Zilja noj Drava, M. Tomc — Snuoci sem dobiv pisemce — tenor solo je pel Karli Krautzer, W. Dawson — Ain'-a that good news (črnska duhovna), G. Ponomarenko — Ivuška, ruska pesem, ki so jo izvajale samo pevke ob spremljavi harmonikarja Jojeka Serajnika in G. Dange — Sirba pa lec (romunska).

Zadnji dve pesmi: S Pirnat — Na Gorenjčam je fletno in L. Kramolca — Sem se rajtov ženiti pa so pevci obeh zborov zapeli skupaj, prvo pod vodstvom domačega zborovodja, drugo pa je dirigiral zborovodja gostujočega zbora.

Šentjakovski zbor je svoj program popestril tudi z recitacijami pesmi znanih slovenskih pesnikov iz avstrijske Koroške, zbor pa je predstavila in program povezovala domača napovedovalka Irena Varek, članica amaterskega gledališča Tone Čufar.

Sodeč po spontanem aplavzu, vidnem zadovoljstvu poslušalcev lahko zaključimo, da so bili s koncertom zelo zadovoljni. Res je, Šentjakob se lahko pohvali z imenitnim zborom, ki ga krasijo tudi zelo dobri in v zbor vkomponirani solisti.

Zahvalo za lep glasbeni večer je v imenu organizatorja Zveze kulturnih organizacij Jesenice izrekel predsednik te organizacije Jože Varl z mislijo, da dokler bo onstran Karavank živel tak rod, se nam ni treba bati, da bi slovenski jezik in slovenska pesem zamrla in z željo, da bi se med obema nastopajočima zboroma uspešno nadaljevalo delovno in prijateljsko sodelovanje in izmenjava medsebojnih koncertov.

PRVA LIKOVNA RAZSTAVA V LETOŠNJEM LETU

V petek, 13. januarja, so v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah odprli prvo likovno razstavo v tem letu, in sicer dela sedmih tirolskih umetnikov iz sosednje Avstrije.

Že sama otvoritev razstav v novem razstavnem salonu pomeni lepo kulturno prireditve, ki so jo tokrat izvajali pesnik Valentin Cundrič, ki je prebral nekaj svojih najnovejših pesmi in glasbenika Domen Jeraša (pozavna) in Primož Kerstan (klavir). Za tem so predstavili vseh sedem tirolskih umetnikov, ki so pred tem že razstavljali v Kranju, Škofji Loki in v Radovljici in orisali sodelovanje med gorenjskimi in tirolskimi likovniki.

Tisti, ki radi zahajamo v razstavnem salonu, smo veseli, da programski svet salona skrbi za tako pestrost razstav in nam omogoča spoznavanje likovnega utripa tudi v drugih državah.

Zelo velika udeležba ob otvoritvah pa tudi obisk razstav potrjuje, da je razstavnica dejavnost na Jesenicah postala že nepograjljiva kulturna ponudba. To je tudi za nas mlade velika šola, potrebno si je vzeti le nekaj prostega časa.

Janina

V JESENIŠKEM NOGOMETU SE NADALJUJE KONTINUITETA LJUBITELJSKIH NAVDUŠENCEV

Zadnje dni decembra je bila v restavraciji Kazina na Jesenicah razširjena seja upravnega odbora nogometnega kluba Jesenice. Na njej so poleg članov upravnega odbora sodelovali še Mirko Ramuš, predsednik ŠD Jesenice, Anton Arh, član IO ŠD Jesenice, Milan Budja, dolgoletni predsednik NK Jesenice in Viktor Brun.

Branko Šuvak, sedanjí predsednik NK in tajnik Raif Omanović sta podrobno predstavila delovanje kluba v pretekli sezoni in spremljajoče probleme. Iz teh poročil povzemamo nekatere poudarke, ki bi jih lahko strnili v naslednje:

1. Clanska ekipa je v zahodni območni ligi dosegla izjemen uspeh, kar je rezultat dela društva in zavzetosti nogometašev in trenerja Marjana Žurmana.

2. Organizirali in izvedli so 36 nogometnih tekem.

3. V članski ekipi že nastopajo igralci, ki so izšli iz lastnih pionirskih vrst. Zato posvečajo potrebno skrb vzgoji nogometnega naraščaja, katero so zaupali Zdravku Frelihu in njegovemu pomočniku Enveru Keseroviču. Pionirska nogometna šola združuje 60 kadetov.

4. Manj zadovoljstva imajo z mladinci. Razmere in dejstva jih silijo, da bodo njihovem trenerju Ljubu Radoviču dodelili pomočnika.

5. Poleg organizacijskih in funkcionalnih nalog so NK pestile še denarne težave. To so delno premostili z reklamnimi oglasi na lepkih za nogometne tekme. Glede na to so izrazili posebno zahvalo naslednjim temeljnim organizacijam in skupnostim: Hladna valjarna Bela — Zelezarna, SKO Kokrica — SGP Gradbinec, Gradbena operativa — SGP Gradbinec, Vatrostalna Jesenice, oddelku za družbene standard Zelezarne in KS ZSMS Zelezarne.

Poudarili so, da brez prispevka navedenih ne bi zmogli uresničiti letnega programa tekmovalca.

6. Veliko zahvalo so dolžni tudi perici opreme, ki ji gredo zasluge, da se rok uporabe opreme podaljšuje.

7. Ne nazadnje so se pohvalili z odnosi, ki jih imajo z vodstvi osnovnih šol in šol usmerjenega izobraževanja v občini in obojestransko razumevanje.

V razpravi na poročili so načeli vprašanja in naloge, ki jih čakajo v sezoni, ki je

pred njimi. Izpostavili so zlasti naslednje:

1. Predlog predračuna za leto 1984, ki so ga do skrajnosti oklestili, je 140 milijonov starih dinarjev. Pri zagotovitvi tega zneska računamo na razumevanje in dosedanje vire financiranja, pa tudi na pomoč drugih organizacij združenega dela.

2. Poleg nogometne zveze in usposabljanja bodo namenili posebno skrb obči vzhodji, kar naj oblikuje nogometaše v dostojne predstavnike in aktivne udeležence naše samoupravne socialistične družbe.

3. Pogoji za delovanje NK Jesenice so skrajno neustrezni. V dotrajani nogometni tribuni so garderobe v razpadanju, ogrožajo varnost uporabnikov, neustrezne so prhe in sanitarije. Gre za klub, ki deluje v zelo kritičnih in skrajno slabih razmerah, za katere niso krivi niti nogometaši niti nogometni delavci.

4. Bližnji cilj, ki so si ga zastavili: uvrstitev v slovensko nogometno ligo, to je cilj, ki ga je jeseniški nogomet že dosegel pred več kot 45. leti. Temu cilju bodo posvetili že letošnje zimske priprave in ustrezno motivirali tudi nogometaše.

5. V prihodnje bodo skrbeli, da bo postal pionirski nogometni turnir, posvečen spominu na 25 padlih nogometašev v NOB, trajen.

6. Nogometno pionirsko šolo bodo pomenovali po narodnem heroju Jožu Gregorčiču-Gorenjcu.

To so verjetno nekatera od osrednjih vprašanj, nalog in tudi problemov, ki so bila izpostavljena v več kot tri ure trajajočem delovnem in plodnem razgovoru, v katerem so sodelovali skoraj vsi navzoči.

Ko sem poslušal in opazoval nogometne delavce in ostale razpravljalce, sem ugotovil, da tradicija ne laže. V jeseniškem nogometu se nadaljuje kontinuiteta nogometnih zanesenjakov od igralcev do funkcionarjev. Upajmo, da bodo to upoštevali vsi, ki so odgovorni za razvoj športnega in telesnovzgojnega življenja na Jesenicah in v občini. V ŠD Jesenice pa gre za starejšega brata v številni športni družini, ki ga je treba ustrezno materialno in moralno upoštevati.

Naj omenimo še, da so zlate plakete Nogometne zveze Slovenije prejeli: Branko Šuvak, Milan Budja, Ljubo Radovič, Zdravko Frelih in Viktor Brun. Vibr

SMUŠKI TEK IN MRAZ

Smuški tek in mraz se soočata poredko — zaradi fizioloških razlogov. Dejanski iznos, donos, skupel dloveskega telesa je relativno slab, v kolikor gre za mehansko energijo, ki rezultira od dela, samo med 20 in 25 % (kar je isto kot pri parnem stroju), toda v povračilo naredi dloveski organizem ogromno, v kolikor gre za toploto, najmanj 75%! Glede na to, da zavisi proizvodnja toplote direktno od intenzivnosti napora in števila mišičnih skupin — spodnjih mišičnih skupin, je torej redko, da bi tekal v polni akciji trpel zaradi mraza. Na splošno je nasprotno: če je dlovesko telo zagreto, zakurjeno, morajo biti presežki proizvedene toplote izločeni, kajti favoriziranje napora včasih lahko privede do težav. Dviganje temperature središča telesa sodi med dejavnike, ki omejujejo dostop kisika mišicam.

Odstranitev te toplote, vročine, ki jo povzroča fizični napor, je v glavnem izvedena, opravljena z izhlapevanjem vode iz telesa med različnimi procesi: z enostavnim izhlapevanjem skozi kožo, s potenjem, z dihanjem, kar lahko vidimo, če je primerna temperatura, npr. v mrazu vidimo izdihane vodne hlapce, toda naša koža izhlapeva, oddaja vodo, ko smo v akciji in to količino je težko ovrednotiti. To izhlapevanje skozi kožo je kot neko splošno znojenje, toda tako nevidno, neopazno, brez pojave kapljic potu, kar pa ne smemo razumeti napačno! Znojenje obstaja pri vseh naporih in dejstvom, da ne vidimo znojnih kapljic, ne pomeni, da se ne odstranjuje odvečna toplota, torej voda in da se ne izsušujemo. Morda kdo misli, da je tekaču vedno vroče in nikoli hladno: torej kakaj naj bi dobro oblečen za obrambo posledic mraza? Smisel in vzroki so številni, kot tudi različni. Poudariti je potrebno najbolj značilne:

— da vsi tekači nimajo enak ritem enako hitrost, enako tehniko, niti enak fizični potencial,

— da obstojajo pomanjkljivosti v opremljenosti v dveh vidikih: nekdo je lahko premo ali preveč oblečen za smuški tek. Pogosto se uporabljajo oblačila, ki niso primerna za mraz.

— da se spreminjajo vremenski pogoji v zelo velikih odstopanjih. Že samo temperatura zraka naha od + 20 stopinj do - 30 stopinj, kar je 50 stopinj v razponu,

— da lahko prevelika utrujenost zaradi dolgotrajnega ali prehudega napora, ali zaradi pomanjkanja prehrane in trajanja napora privede do izčrpanosti in prepreči nadaljevanje teka. V tem primeru postane kaj hitro omrznjen organizma dramatično,

— da se lahko nenadoma spremenijo pogoji v poteku ene vadbe ali pohoda.

— da padajo nekateri tekači veliko več kot drugi, se premočijo in postanejo bolj občutljivi in ranljivi za mraz itd. Tako približna praksa o mrazu spoznanja o najmanjših tveganjih, ki jih je treba poznati in zadostuje, da vemo, kako se škodi izognemo. O tem bodo govorili nekateri naslednji nasveti... in če imamo še nekaj lastnega dobrega smisla za stvar, se obvarujemo škode.

NORMALNI POGOJI: STALIŠČA, KI NAJ JIH UPOŠTEVAMO

Pod normalnimi pogoji razumemo lahko pogoje: trasirane proge, stabilno vreme z malenkostno negativnimi temperaturami (0 do minus 8 stopinj), brez padavin, pri vadbi poprečne daljave, torej okroglo dve uri (10 do 25 km) na znanem terenu.

Pod normalnimi pogoji je tudi oblačilo normalno: spodnje perilo funkcionalno, opriete kratke spodnje hlače (občutljivi in starejši naj nosijo dolge), triko opriete majico za gornji trup, nogavice morajo biti volnene, srajca, če bolje topel puli, katerega ovratnik zavaruje tudi vrat, vrhna obleka dvodelna, hlače in jopica, ali enodelni kombinizon, ki je že močno v modi. Ostane še zavarovanje ušes in rok. Za ušesa zadostuje volneni trak, za roke pa lahke rokavice.

Začetniku zadostuje tudi navadna vrhna športna obleka, nasploh so za smučanje, tako alpsko kot za tek, pomembne primarno samo smučiči, palice in čevlji. Specialno opremo si lahko nabavimo s časom, nič pa ne škoduje, če si jo nabavi tudi začetnik. Izбира hlače naj ustrezajo rabi: višje, toplejše in nepremočljive za pohode v naravi in izven smučine. Zelo koristna je navada, da si ovijemo okoli pasu vetrovko, ki jo ob vsakem daljšem postanku oblečemo; koristna je tudi ob spremembi vremena. Na pohodih v gorah so vedno možna presenečenja.

POZOR NA NEVARNOST OD HUDEGA MRAZA, VETRA, SNEŽENJA...

Mraz predstavlja prvega sovražnika, ki ga moramo premagati: ne smučamo vedno pri temperaturah od -3 stop. do -5 stop.... V spominu imamo primer teka »Transjurassiennee (Francija) v letu 1981, ki se je odvijal na enem delu proge pri temperaturi od - 25 do - 28 stop. Či Spominjamo se tudi italijanskega tekača De Florianu, ki je na Švedskem v hudem mrazu pri vadbi zašel iz smučine in moral teči vso noč, da ni zmrznil in šele proti jutru slučajno naletel na samotno kmetijo. V Jurah je moral zaradi ozeblin iskati zdravniško pomoč okoli sto tekačev, ki so ozebli na rokah, nogah, ušesih, dvojnici so morali amputirati prste na nogah. Taki primeri silijo k previdnosti. Kaj moramo torej storiti, da bi lahko tekli na smučeh v hudem mrazu?

Nadaljevanje

POZIV

k vložitvi napovedi za odmero davkov občanov

za leto 1983 za zavezanca, katerim se odmerjajo davki po preteku leta
in za leto 1984 za zavezanca, katerim se odmerjajo davki vnaprej za tekoče leto.
Napoved je treba vložiti do vključno 31. januarja 1984.

Napoved za odmero davkov morajo vložiti:

Za leto 1983

- Zavezanci davka od dohodka iz gospodarskih dejavnosti, katerim se davek odmerja po dejanskem dohodku, o dohodkih doseženih v letu 1983;
- Zavezanci davka od dohodka iz poklicnih dejavnosti, katerim se davek odmerja po dejanskem dohodku, o dohodkih doseženih v letu 1983;
- Zavezanci davka od dohodka iz avtorskih pravic, katerim se davek odmerja po dejanskem dohodku, o dohodkih doseženih v letu 1983;
- Zavezanci davka od dohodka iz premoženja in premoženjskih pravic, o dohodkih doseženih v letu 1983. Pod navedeno obliko davka spadajo tudi dohodki, doseženi z oddajanjem stanovanjskih ali poslovnih prostorov, garaž in počitniških hiš v najem ter dohodki od podnajemnin, dohodki od oddajanja opremljenih sob pa le, če doseženi dohodek presega 50.000 dinarjev (Radovljica in Jesenice 30.000 dinarjev)
- Zavezanci davka od skupnega dohodka občanov o dohodkih, prejetih v letu 1983. Napoved morajo vložiti občani, katerih skupen čisti dohodek v letu 1983 presega 500.670 dinarjev

Napoved vložijo:

- zavezanci iz 1. točke, ki imajo poslovni prostor, pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju je poslovni prostor; ostali zavezanci, ki nimajo poslovnega prostora, pa pri upravi za družbene prihodke občine, v kateri imajo stalno prebivališče, če pa zavezanec nima stalnega prebivališča na območju občine, na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani;
- zavezanci iz 2. in 3. točke pri upravi za družbene prihodke občine, v kateri imajo stalno prebivališče, če pa zavezanec nima stalnega prebivališča na območju občine, na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani;
- zavezanci iz 4. točke, če gre za dohodke od nepremičnin, pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju nepremičnina leži, če gre za dohodke od premičnin, pa pri upravi za družbene prihodke občine, v kateri imajo stalno prebivališče;
- zavezanci iz 5. točke pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju so imeli v letu 1983 najdalj stalno prebivališče.

Za leto 1984

- Zavezanci davka od dohodka iz gospodarskih dejavnosti, katerim se odmerja davek v pavšalnem letnem znesku za leto 1984;
- Zavezanci davka od dohodka iz poklicnih dejavnosti, katerim se odmerja davek v pavšalnem letnem znesku za leto 1984.

Napoved vložijo:

- zavezanci iz 1. točke, ki imajo poslovni prostor, pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju je poslovni prostor; ostali zavezanci, ki nimajo poslovnega prostora, pa pri upravi za družbene prihodke občine, v kateri imajo stalno prebivališče, če pa zavezanec nima stalnega prebivališča na območju občine, na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani;
- zavezanci iz 2. točke pri upravi za družbene prihodke občine, v kateri imajo stalno prebivališče, če pa zavezanec nima stalnega prebivališča na območju občine, na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani.

Napoved za odmero davkov je treba vložiti na predpisnem obrazcu, ki se dobi pri upravi za družbene prihodke občine. Pozivamo zavezanca, da napovedi vložijo v roku, določenem v tem pozivu, ker bo za nepravočasno vložitev napovedi odmerjeni davek povečan za 10% oziroma najmanj 200 dinarjev, zavezancem, ki ne vložijo napovedi pa za 20% oziroma najmanj 400 dinarjev.

Uprave za družbene prihodke občin
Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Trzin

AKTIVNOSTI V ZIMSKIH POČITNICAH

Občinska zveza prijateljev mladine Jesenice in DPM v krajevnih skupnostih bodo v času zimskih počitnic organizirali razne aktivnosti in prireditve za otroke od 1. do 4. razreda po naslednjem programu:

- **ponedeljek**, 23. januarja, od 9.30 do 11.30 bo organiziran sprehod v naravo, in sicer za otroke KS PLAVŽ — za Savo do Hrušice; zbor na parkirnem prostoru pred VIATORJEM;
- za otroke KS SAVA in PODMEŽAKLA → Ukova in Jelen kamen, zbor pred gledališčem Tone Čufar;
- **torok**, 24. januarja, od 9.30 do 11.: drsanje za vse otroke z območja Jesenic v hali v Podmežakli oziroma na prostem. V kolikor otroci nimajo drsalk, bo rekreacija za otroke v TVD Partizan — igre z žogo in aerobika. Zbor na drsališču ali v TVD Partizan;
- **sreda**, 25. januarja, ob 9. uri bo v gledališču Tone Čufar predstava za otroke iz VVO: TRI PRAVLJICE; ob 10.30 pa bo ista predstava za vse otroke od 1. do 4. razreda;
- **četrtak**, 26. januarja, ob 9.30 do 11.30: drsanje oziroma igre v TVD Partizan;
- **petek**, 27. januarja, ob 9.30: zbor pred gledališčem za otroke KS Sava in KS Podmežakla. Otroci bodo odšli na izlet v Javorniški rovt; ob 9.30 bo zbor za otroke iz KS PLAVŽ na parkirnem prostoru pred VIATORJEM — izlet bo v Jeseniške rovte. V kolikor bo dovolj snega, možnost sankanja;
- **ponedeljek**, 30. januarja, ob 9.30: za otroke KS Sava in Podmežakla zbor pred gledališčem, za otroke KS PLAVŽ pa na parkirnem prostoru pred VIATORJEM. V kolikor bo dovolj snega, bo smučanje na Mesarjevem vrhu ali Podmežaklo, v nasprotnem primeru pa sprehod po dogovoru;
- **torok**, 31. januarja, ob 9.30: drsanje za vse otroke z območja Jesenic, ali rekreacija v TVD Partizan;
- **sreda**, 1. februarja, ob 9. uri bo v gledališču Tone Čufar predstava za predšolske otroke iz VVO: CESARJEVA NOVA OBLACILA, ob 10.30 pa za šolarje;
- **četrtak**, 2. februarja, ob 9.30: drsanje ali rekreacija v TVD Partizan;
- **petek**, 3. februarja, ob 9.30: zbor pred gledališčem za otroke KS Sava in Podmežakla, za otroke KS Plavž pa pred VIATORJEM. Če bodo pogoji, bo smučanje, v nasprotnem primeru pa bo ura pravljic v gledališču.

Prav tako kot za območje mesta Jesenic bodo DPM v ostalih krajevnih skupnostih organizirala razne aktivnosti v času počitnic:

- KS Rateče — smučarski tečaj, skupaj s smučarskim klubom,
- KS Kranjska gora — smučarski tečaj,
- KS Mojstrana — drsanje in smučanje,
- KS Žirovnica — drsanje in smučanje,
- KS Javornik in Blejska Dobrava pa bosta skupaj obveščali otroke o prireditvah v času zimskih počitnic.

Za pestrost načrtovanih programov in za varstvo otrok bodo poskrbeli štipendisti naše občine skupaj s člani DPM.

Otroke in starše opozarjamo, da se odločijo za načrtovani program preživljanja počitnic. Otroci naj bodo primerno oblečeni. Vse aktivnosti so brezplačne. Izvršni odbor OZPM in komisija za varstvo otrok

VABILOVRTIČKARJEM

Komisija za vrtičkarstvo pri Turističnem društvu Jesenice vabi vse pogodbeno pa tudi »divje« vrtičkarje in lastnike vrtov, da se v sredo, 1. februarja, ob 17. uri udeležijo zanimivega in koristnega predavanja, ki bo v avli osnovne šole Tone Čufar na Plavžu. Diplomirani inž. agronomije Jože Šavor bo predaval o zaščiti vrtnin pred boleznimi in škodljivci ter o zimski pripravi zemlje za gojenje vrtnin.

Franc Gasar bo navzoče seznanil o pridobivanju novih površin za vrtičke, Branko Blenkuš pa bo prikazal barvne diapozitive o najlepših zanimivostih Slovenije in Hrvaške. Udeleženci bodo lahko postavljali vprašanja o problematiki v zvezi z vrtički na Jesenicah in drugod.

Turistično društvo Jesenice

SMUČARSKI TEK PO POTEH KULTURNE DEDIŠČINE

Smučarski teki so vedno bolj priljubljena oblika zimskih smučarskih rekreacij. Številnim znanim množičnim tekom po Sloveniji se bo konec tega meseca pridružil še eden, ki je še posebno zanimiv. Tovarna športnega orodja Elan Begunje in osnovna šola Gorenjskega odreda Žirovnica bosta namreč v nedeljo, 29. januarja, skupaj organizirali množični smučarski tek »po poteh kulturne dediščine«. Proga ne bo preveč zahtevna, potekala bo predvsem po ravnini in se bo teka resnično lahko udeležilo kar največ ljubiteljev tega športa. Proga bo potekala od Vrbe skozi kraje pod vnožjem Karavank, kjer so rojstni kraji Franceta Prešerna, Matije Čopa, Antona Janše, Janeza Jalna in Frana Saleškega Finžgarja, do tovarne Elan in nazaj do Vrbe, kjer bo cilj.

Udeleženci bodo razdeljeni v več kategorij: ženske do 30 let in nad 30 let, moški do 40 let in nad 40 let starosti ter pionirji

OBČINSKO PRVENSTVO STAREJŠIH PIONIRJEV

Tudi letos poteka v organizaciji KK Jesenice občinsko prvenstvo v košarki za starejše pionirje, rojene leta 1969 in mlajše. V tekmovalni sodelujejo ekipe vseh ŠSD v občini, razen ŠSD OS »Karavank« kurirjev NOB »Koroška Bela«. Tekmovanje bo dvokrogno.

Dosedanji rezultati:
1. kolo: ŠSD »16. december« Mojstrana : ŠSD »Tone Čufar« Jesenice 41:75 (26:41)
ŠSD »Jes.-boh. odred« Kranjska gora : ŠSD »Prežihov Voranc« Jesenice 39:32 (19:19), ŠSD OS »Gorenjskega odreda« Žirovnica prosta.
2. kolo: ŠSD »16. december« Mojstrana : ŠSD »Jes.-boh. odred«, Kr. gora 49:54 (22:25), ŠSD »Tone Čufar« Jes. : ŠSD »Gor. odred« Žirovnica 53:29 (16:17), ŠSD »P. Voranc« Jesenice prost.

Lestvica po prvih dveh kolic:
1. »Tone Čufar« 2 2 0 128:70 4
2. Kranjska gora 2 2 0 93:81 4
3. Mojstrana 2 0 2 90:129 0
4. »Prežihov Voranc« 1 0 1 32:39 0
5. Žirovnica 1 0 1 29:53 0

Tretje in četrto kolo je bilo odigrano v sredo, 18. januarja, v OS Žirovnica.

letnik 1969 in mlajši. Proga bo dolga 10 in 20 kilometrov, kategorizirani tekmovalci pa lahko sodelujejo izven konkurence.

Začetek teka bo ob 9.30 pri cerkvi sv. Marka v Vrbi. Organizatorji sprejemajo pisne prijave s prijavnico do četrta, 26. januarja. Startnina v prijavi je 150 dinarjev in jo je treba plačati ob prijavi po poštni nakaznici na naslov OS Gorenjskega odreda Žirovnica, 64274 Žirovnica ali na žiro račun šole

51530-603-31887 s pripisom »štartnina«. Vsak udeleženec bo moral na dan prireditve predložiti dokazilo o plačani prijavi. Pionirji ne plačajo štartnine. Na dan prireditve bodo sprejemali prijave samo v primeru, če se v prijavnem roku ne bo prijavi dovolj udeležencev. Vsak tekmovalc bo prejel spominsko značko, knjižico Po poteh kulturne dediščine, naknadno po pošti pa še spominsko plaketo in rezultate teka. J. R.

PRIJAVNICA ZA SMUČARSKI TEK »PO POTEH KULTURNE DEDIŠČINE«
29. januarja 1984 ob 9.30 v VRBI na Gorenjskem
(izpolni s tiskanimi črkami)

PRIIMEK IN IME:..... Spol: M Z

TOČEN NASLOV:.....

ROJSTNI PODATKI:.....

PÓDPIS:.....

KATEGORIJE TEKA: 1. PIONIRJI
2. PIONIRKE
3. ŽENSKÉ DO 30 let
4. ŽENSKÉ NAD 30 let
5. MOŠKI DO 40 let
6. MOŠKI NAD 40 let

Pionirji in pionirke lahko tečejo samo na kratki progi!

(vpišite številko kategorije).....

Vzgojnoizobraževalni zavod Jesenice — TOZD Osnovna šola Jeseniško-bohinjskega odreda Kranjska gora

Komisija za delovna razmerja Osnovna šola Jeseniško-bohinjskega odreda Kranjska gora

na podlagi sklepa komisije za medsebojna delovna razmerja TOZD osnovne šole Jeseniško-bohinjskega odreda Kranjska gora z dne 13. januarja 1984

RAZPIŠUJE PROSTA DELA IN NALOGE

— učitelja za razredni pouk; pogoj: PA razredni pouk ali učiteljski. Delo bo za določen čas s polnim delovnim časom od 6. februarja do 30. junija 1984.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v osmih dneh po objavi na naslov: TOZD osnovna šola Jeseniško-bohinjskega odreda Kranjska gora, komisija za delovna razmerja.

ABC POMURKA — trgovska delovna organizacija GOLICA o.o. TOZD ZARJA o.sub.o. Jesenice, Titova 1 — odbor za delovna razmerja

objavlja prosta dela in naloge

TAJNICE TOZD

s polnim delovnim časom za nedoločen čas.

Pogoji:

- končana štiriletna upravno-administrativna šola,
- dve leti delovnih izkušenj,
- dvomesečno poskusno delo.

Kandidatke naj ponudbe z dokazilom o izpolnjevanju pogojev razpisa pošljejo v osmih dneh po objavi na naslov: Trgovska delovna organizacija GOLICA — kadrovska služba — Jesenice, Titova 22.

O izbiri bodo kandidatke obveščene v 15 dneh po opravljenem postopku.

INTEGRAL DO SAP Ljubljana — TOZD Medkrajevni potniški promet, delavnice in turizem Jesenice — komisija za delovna razmerja

objavlja prosta dela in naloge:

1. VRATARJA — ČUVAJA

Pogoji: dokončana osemletka, znanje slovenskega jezika. Izbrani kandidat bo delovno razmerje sklenil za določen čas šestih mesecev s polnim delovnim časom.

2. AVTOLIČARJA

Pogoji: KV ali PK avtoličar, eno leto delovnih izkušenj, odslužen vojaški rok.

Izbrani kandidat bo sklenil delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Prijave s kratkim opisom dosedanjih zaposlitev pošljite v roku osmih dni po objavi na naslov: INTEGRAL, TOZD Medkrajevni potniški promet, delavnice in turizem Jesenice, Titova 67.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po poteku roka za zbiranje prijav.

RAZPIS ZA UČITELJA TELESNE VZGOJE

Osnovna šola Gorenjskega odreda Žirovnica

objavlja prosta dela in naloge učitelja za telesno vzgojo (moški) za določen čas (enega leta) s polno delovno obveznostjo.

Pogoj: končana ustrežna kadrovska šola.

Kandidati naj oddajo pisno vlogo z dokazili o izobrazbi v osmih dneh na svet šole.

PREPRIČLJIVO PRVI

OLIMPIJA — JESENICE 5:7
(2:5, 2:2, 1:0)

Hala Tivoli v Ljubljani, gledalcev 2.500, sodniki Djokić (Bg), Andrejka (Prevoje) in Lešnjak (Lj); strelci: 1:0 Sekelj 7 min., 1:1 Klemenc 7, 1:2 Klemenc 10, 2:2 B. Lomovšek 10, 2:3 Klemenc 13, 2:4 Klemenc 15, 2:5 Klemenc 19, 2:6 Bešić 22, 3:6 Hiti 27, 3:7 Borse 36, 4:7 Hiti 37, 5:7 Režek 52, kazenske minute: Olimpija 6, Jesenice 16 min.

Jeseničani so tudi v zadnjem dvoboju »regularnega« državnega prvenstva proti Olimpiji — pred »super finalom« — dokazali, da so precej boljši. Znatno oslabiljeni, med drugim v vratih ni bilo Pretnarja, so v prvi tretjini povsem nadigrali domačine. Še zlasti sta se izkazala Bešić in Klemenc, ki sta na ledeni ploskvi hale Tivoli delala, kar sta hotela. Tudi ostali igralci so dali vse od sebe in igrali zelo dobro, vendar so bili v senci dveh izrednih hokejskih mojstrov. Še posebej je potrebno pohvaliti zelo dobrega rezervnega vratarja Čušnjaka, ki je imel v zadnjih sezonah bore malo možnosti, da bi se uveljavil kot vratar jeseniškega moštva. Tokrat je hrabro sprejel teže odgovornosti na svoja pleča in je nalogo opravil zelo dobro.

Rekli smo, da je bil začetek v slogu Jeseničanov, v nadaljevanju pa so gledalci videli manj atraktivne hokeje, kajti ni manjkalo napak na obeh straneh, vendar pa je bilo razburljivih trenutkov na pretek.

Zmagala Jesenica (tretja v prvenstvu in peta v sezoni 1983—84) je bila tudi tokrat povsem zaslužena, če pa dodamo še to, da so nastopili precej oslabiljeni, pridemo do zaključka, da bi dvajsetkratni prvaki morali osvojiti letošnji naslov državnega prvaka, ki bi bil že enajdvajseti po vrsti. Seveda ob tem ne smemo pozabiti, da je takšno stanje v tem trenutku, da pa je vprašanje, kako bo čez dober mesec, kajti prva tekma super-finala med Olimpijo in Jesenicami bo šele v soboto, 25. februarja.

Če na kratko pregledamo, kaj se je dogajalo v letošnjem državnem prvenstvu, ni potrebno biti poseben poznavalec hokejskih dogajanj pri nas, da bi vnovič ugotovili, da imamo v resnici le dve kvalitetni moštvi — Olimpijo in Jesenice, vsi ostali konkurenti pa so s svojo kvaliteto daleč zadaj. Znova se postavlja vprašanje, ali ni že čas, da bi v našem tekmovalnem sistemu, še zlasti v prvi zvezni ligi, nekaj menjali? Predvsem to, da bi v ligi ne bilo nekaj izredno nekvadratnih moštev, ki vanjo tudi ne sodijo. To vprašanje je prisotno že nekaj časa, vendar tisti, ki odločajo o našem hokeju — žal so to kot kaže slabi poznavalci pravega hokeja — težijo bolj k številu moštev, kot h kvalitativnemu dvigu jugoslovanskega hokeja.

JESENICE — MEDVEŠČAK 6:4
(2:0, 1:2, 3:2)

Dvorana v Podmežakli, gledalcev 300, sodniki Jakič (LJ), Mlakar in J. Vister (JES); strelci za Jesenice so bili: Hafner, Šuvak in Bešić po 2; kazenske minute: Jesenice I, Medveščak 2 min.

Čprav so domačini nastopili brez Pretnarja, gostje pa brez nekaterih ključnih igralcev, so se naši morali ob koncu boriti za zmago. V 54. minuti je bilo namreč 4:4, kar je posledica povsem lagodne igre domačinov, po vrhu pa velikega podcenjevanja. Za slabo predstavo resnično ni opravičila, vendar pa je vseeno potrebno povedati, da si tudi dvajsetkratni prvaki lahko privoščijo spodrsrljaj,

kajti z njihovimi igrami v letošnji sezoni in prvenstvu smo lahko povsem zadovoljni.

Lestvica po dveh delih državnega prvenstva, pred »super finalom«:

1. Jesenice	6	6	0	0	66:21	16
2. Olimpija	4	2	0	2	23:19	7
3. Medveščak	6	1	0	5	12:36	4
4. C. zvezda	4	1	0	3	11:36	3

Kot kaže se bo drugi del državnega prvenstva končal za »zeleno mizo«, kajti Crvena zvezda ni dopotovala v Ljubljano in bo najbrž to srečanje registrirano s 5:0 za Olimpijo. Ker pa so enako storili ljubljaničani in niso odpotovali v Beograd, bodo tudi oni najbrž doživeli poraz z 0:5. Kaj takšnega ne bi bilo nič nenavadnega, če to neodgovornost ne bi na lastni koži občutil Medveščak, ki je »uradno« osvojil tretje mesto, če pa bo prišlo do takšnega razpleta, ki ga predvidevamo, pa bo imela Crvena zvezda namesto sedanjih tri kar pet točk in bo na tretjem, Medveščak pa na četrtem mestu.

KRANJSKA GORA PETA

SPARTAK — KR. GORA 4:13
(2:5, 2:4, 0:4)

PARTIZAN — KR. GORA 7:6
(2:1, 3:2, 2:3)

Kdo bi se nadejal, da bo Kranjska gora ob koncu zasedla peto mesto v državnem prvenstvu. V spominu imamo še polemike pred začetkom prvenstva, ali naj Kranjskogorci nastopijo v prvi ligi ali ne? Res je bilo in je še vedno vprašanje denar, toda Kranjskogorci so na najboljši način dokazali, da so upravičeno v družbi najboljših. Moštvo, ki je sestavljeno iz nekaterih starejših in mladih igralcev, med katerimi se še posebej odlikujejo Tisler, Smolej, Šefić, Kurboš in še nekateri, je v letošnjem prvenstvu dokazalo, da vloženi denar ni bil slabo naložen. Zlasti mladi, tisti, ki bodo v naslednji ali kateri izmed prihajajočih sezon obblekli dres prvega moštva Jesenic, so nas prepričali, da v Podmežakli raste nadarjeni rod mladih hokejistov. Res je škoda, da so tisti nadporečni v glavnem napadalci, kajti dolgo vrsto let je bolezen jeseniškega hokeja obramba. Vendar je še čas, da bi to napako popravili.

Skratka, z delom, odnosom in rezultati Kranjske gore smo lahko povsem zadovoljni.

Lestvica B skupine:

1. Kr. gora	5	4	0	1	54:17	12
2. Cinkarna	5	3	0	2	38:18	9
3. Partizan	5	3	0	2	24:35	8
4. Spartak	5	0	0	5	14:60	1

REKREACIJA NA DRSALEŠČU V PODMEŽAKLI

V času šolskih počitnic bo od 23. januarja do 5. februarja drsališče rezervirano za rekreativno drsanje mladih v naslednjem času:

- vsak dan od 11. do 13. ure,
- v sobotah, 28. januarja in 4. februarja, po rednem razporedu od 14. do 16. ure,
- v nedeljah, 29. januarja in 5. februarja, po rednem razporedu od 14. do 16. ure in od 17. do 19. ure.

Iz pisarne ŠD Jesenice

KLUBSKO PRVENSTVO V KEGLJANJU NA ASFALTU

Kegljaški klub na asfaltu razpisuje klubsko prvenstvo za leto 1984. Pravico do nastopa imajo vsi, ki plačajo članarino in takso za tekmovalce. Taksa in članarina je 250,00 dinarjev. Zaželeno je, da se prijavi čim več tekmovalcev. Posebno pozivamo mlade, ki imajo voljo in željo do kegljanja, ravno tako ženske in starejše člane.

Sistem prvenstva: najprej se meče 2 x 100 lučajev za kvalifikacije, najboljših 18 ali 12 pa meče potem še 4 x 200 lučajev.

Prijave do 28. januarja sprejema Betka Novak na kegljišču vsako dopoldne in popoldne. Pri njej se tudi vplača taksa.

Razpored bo objavljen na oglasni deski na kegljišču. Predvidoma se bo tekmovalstvo pričelo 2. februarja ob 15. uri.

Odbor Kegljaškega kluba na asfaltu

LETNI OBČNI ZBOR PD JAVORNIK-KOROŠKA BELA

Planinsko društvo Javornik-Koroška Bela vabi člane na letni občni zbor, ki bo v soboto, 21. januarja, ob 19. uri v dvorani doma Julke in Albina Pibernik na Javorniku z običajnim dnevnim redom. Po občnem zboru bo planinski družabni večer.

NOVA ZMAGA ČLANOV

MIRNA — JESENICE 85 : 89 (38:41)

Mirna, telovadnica osnovne šole, gledalcev 50, sodnika Kamnikar (Črnomelj) in Štrukelj (Mengeš).

Jeseničani nadaljujejo s serijo zmag. V tem kolu so v gosteh premagali moštvo Mirne. Gostje so odlično začeli, potem pa so domači prevzeli pobudo in vodili večji del prvega polčasa, največ z devetimi točkami. Proti koncu polčasa pa so se Jeseničani zbrali in na odmor odšli s tremi točkami prednosti.

V drugem polčasu so domači ob bučni podpori sicer maloštevilnih gledalcev pozkušali še enkrat narediti preobrat. V dramatičnem finišu pa so jeseniški igralci z mirnejšo igro le obdržali prednost in zasluženo zmagali, čeprav je nekaj igralcev nastopilo poškodovanih.

Za Jesenice so v Mirni igrali: Domevšek 5, Malkoč 4, Rizvanović, Jelovčan 10, Berginc 1, Lunder 19, Smolej 32, Brgant, Trifkovič 16 in Narobe 2.

Naslednje tekmo bodo košarkarji Jesenic igrali doma, in sicer šele 4. februarja ob 19.30 v telovadnici ŽIC.

STRELSKO TEKMOVANJE DELAVCEV TOZD VBS

V četrtek, 12. januarja, je izvršni odbor osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarna bluming štel organiziral tekmovalstvo v streljanju z zračno puško za delavce in delavce TOZD. Tekmovalstvo je potekalo v zelo lepo urejenih prostorih Strelske družine Triglav na Javorniku.

Prvi trije uvrščeni so: MOŠKI: 1. Vinko Rabič 149 točk, 2. Stanislav Dereani 133, 3. Marjan Pristov 131 točk.

ZENSKO: 1. Karla Celarc 85 točk, 2. Elza Pernuš 48, 3. Erika Sušnik 39 točk.

Prvi trije uvrščeni so prejeli diplomu. Tekmovalstvo se je udeležilo 31 moških in pet žensk in prav škoda je, da ni bila udeležba na tem koristnem in zanimivem športnem tekmovalstvu večja.

Organizacija tekmovalstva je uspela Husein Kljunić

MEDRAZREDNO TEKMOVANJE V KOŠARKI V OŠ TONE ČUFAR

Učenci od 5. do 8. razreda osnovne šole Tone Čufar so odigrali medrazredne tekme v košarki za prvo polletje. V ekipah je sodelovalo 116 učencev iz 15 oddelkov.

VRSTNI RED: 5. razredi: 1. 5.B, 2. 5.C, 3. 5.C in 4. 5.A. 5.B je nastopil v postavi: Košir, Koranč, Fajkovič, Črv, Turkeš, Gasar, Kačarevič, Brus, Varek, Zupan in Rebolj.

6. razredi: 1. 6.A, 2. 6.B, 3. 6.C in 4. 6.C. Za 6.A so igrali: Kljajić, Karahodžić, Jovičić, Malkoč, Hirsentelder, Klinar, Serafimov, Pust, Novak, Ilenič, Cvetko, Demovšek, Tomakić.

7. razredi: 1. 7.C, 2. 7.C, 3. 7.B in 4. 7.A. Sedmi C so predstavljali: Varek, Crnkčič, Petač, Petrov, Vengar in Alibašič.

8. razredi: 1. 8.B, 2. 8.C in 3. 8.A. Za 8.B so igrali: Frelih, Naumovski, Pilipovič, Černe, Kačar in Naumovski.

Največ košev so dosegli: 1. Kačar 8.B 37, 2. Alibašič 8.C 34, 3. Balič 8.C 31, 4. Naumovski 8.B 28, 5. Čabrič 8.A 23 itd.

Snežana Dejanović, novinarski krožek OŠ Tone Čufar

Bodoči jeseniški as (foto F. Sluga)

VEČ KOT 300 TEKMOVALCEV NA JUBILEJNEM SMUKU KARAVANŠKIH KURIRJEV

Letošnji 30. jubilejni smuk karavanskih kurirjev NOB je kljub najrazličnejšim težavam in uspel v zadovoljstvo vseh. Na Pristavi v Javorniških rovih, kjer je bila vedno doslej ta množična spominška smučarska prireditev, je bilo tokrat premalo snega in so se prireditelji, krajevni odbor ZB NOV in TVD Partizan Javornik-Koroška Bela, naposled odločili, da smuk le izvedejo, in sicer na smučišču v Podkorenu. V nedeljo pa žal tudi v Podkorenu ni šlo brez težav z vremenom. Najprej je deževalo, nato močno snežilo, šele ob zaključku tekmovalstva se je zvedrilo.

Tudi letos je bila udeležba na smuku množična, saj je nastopilo več kot 300 tekmovalcev in tekmovalk iz osnovnih šol, borčevskih organizacij, ZSMS, teritorialnih enot, JLA, milice, carine in drugih organizacij z jeseniške občine in tudi drugih krajev Gorenjske. Tako je bil tudi jubilejni smuk prava množična spominška manifestacija, s katero vsako leto počastijo spomin na 51 padlih kurirjev NOB v Karavankah. Tekmovalstvo je odprl predsednik občinskega odbora ZB NOV Jesenice Jože Ulčar, delegacija pa je odnesla venec k spomeniku padlim kurirjem v Medjem dolu.

Pokroviteljstvo nad jubilejnim smukom pa je prevzela Skupščina občine Jesenice.

Tokrat je bilo tekmovalstvo izjemoma v Podkorenu, v prihodnje pa bo smuk seveda na starem mestu, to je na Pristavi.

Tekmovalci so se pomerili na dveh progah, lažji progji »kurir« in težji progji »borca«. V kategoriji osnovnih šol je tradicionalni prehodni kip borca osvojila ekipa osnovne šole Jeseniško-bohinjskega odreda Kranjska gora.

REZULTATI:

OSNOVNE ŠOLE-UČENKE od 1. do 4. razr.: 1. Sandra KOTNIK (Kranjska gora) 1.01,66, 2. Manca KLINAR (OŠ Tone Čufar Jes.) 1.10,10, 3. Eva MACUN (OŠ Kr. gora) 1.10,39.

SMUČARSKI TEKI ZA BEŠTROV MEMORIAL

SK Triglav Kranj je na Jezerskem organiziral drugo tekmovalstvo v smučarskih tekih v sezoni 1983/84. Organizacija tekmovalstva je bila dobra, med tekmovalcem pa je rahlo snežilo, kar je povzročilo težave pri izbiri maže. Na tekmovalstvo so nastopili tudi tekmovalci iz jeseniške občine, in sicer iz SK Kranjska gora in SD Rateče.

REZULTATI: Ml. mladinke (5 km): 1. Ivi Bešter SK Triglav 18.12,5 ... 3. Tatjana Mlinar SD Rateče 19.43,0;

Ml. mladinci (8 km): 1. Iztok Raišp SK Pohorje Hoče 25.04,7, 6. Joško Kavalar SD Rateče 28.39,4, 7. Alojz Cizelj 29.25,4 ... 16. Tomi Komac 31.36,17, 18. Matjaž Gracer 32.36,6 ... 20. Gorazd Malenšek 33.05,9 ... — vsi SK Kranjska gora ... 22. Primož Podlipnik SD Rateče 33.27,1;

St. mladinci (10 km): 1. Janez Klemenčič SK Triglav 31.23,7, 2. Robi Kerštanj 31.33,8 ... 14. Tomaž Butinar 35.03,4 ... 28. Matej Mlinar 37.17,2 — vsi SD Rateče ... 30. Mladen Trstenjak SK Kranjska gora 37.50,6;

UČENCI: 1. Uroš OMAN 56,27, 2. Marko KLOFUTAR 58,04, 3. Dejan KOŠIR 1.00,60 (vsi OŠ Kranjska gora).

UČENKE od 5. do 8. razreda: 1. Romana KOTNIK 55,09, 2. Vesna DOLŽAN 55,48, 3. Romana ŠKRILEC 56, 13 (vse OŠ Kranjska gora).

UČENCI: 1. Jure KOŠIR (OŠ 16. decembra Mojštrana) 50, 86, 2. Gregor GASAR (OŠ Kranjska gora) 50,89, 3. Bor ROJNIK (OŠ Prežihov Voranc Jes.) 51,48.

EKIPNO: 1. OŠ Kranjska gora 5.54,77, 2. OŠ Tone Čufar Jes. I. 6.04,74, 3. OŠ Mojštrana 6.07,27.

ORGANIZACIJE ZB NOV POSAMEZNO: 1. Janko ŠEKLI 55,71, 2. Franc GAŠPERIN 58,57 (oba Kranjska gora), 3. Jože KLINAR (Planina pod Golico) 59,33.

EKIPNO: 1. ZB NOV Kranjska gora 1.54,28, 2. ZB NOV Bled 2.26,03.

OO ZSMS — MLADINKE: 1. Pika Mlačnik (Bl. Dobrava) 1.15,74, 2. Tanja BORŠTNIK (Center usmer. izobr. Jes.) 1.18,11, 3. Radojka BERLISK (CUIJ) 1.18,82.

EKIPNO: Center usmerjenega izobraževanja Jesenice 3.36,93.

MLADINCI: 1. Aleš VIDIC 52,80, 2. Andrej GASAR 54,03 (oba OO ZSMS Kranjska gora), 3. Tine MULEJ (OO ZSMS Zgoša) 55,49.

EKIPNO: 1. OO ZSMS Kranjska gora I. 2.42,62, 2. OO ZSMS Zgoša 2.50,76, 3. OO ZSMS Bl. Dobrava I. 2.55,36.

Enote OO, ZRVS, JLA: 1. Dušan GRAŠIČ (VP Kranj) 57,56, 2. Tomaž POGAČNIK (TO Radovljica) 58,93, 3. Aleš DORNIK (ZRVS Tržič) 59,14.

EKIPNO: 1. TO Radovljica 3.00,40, 2. TO Jesenice 3.04,59, 3. VP Kranj I. 3.07,55.

Milica, carina, mejna milica, graničarji, CZ: 1. Igor POTOČNIK (PM Kranjska gora) 1.01,61, 2. Stane RAZINGER (CZ Hrušica) 1.01,92, 3. Marjan JAKSE (PM Kranjska gora) 1.03,04.

EKIPNO: 1. PM Kranjska gora 2.04,65, 2. CZ Hrušica 2.08,49, 3. Carinarnica Jesenice 2.09,91.

J. R.

PIONIRJI JESENIC — PRVAKI GORENJSKE

Po več letih so Jesenice zopet dobile primat na Gorenjskem, in sicer pri najmlajših. Namiznoteniški klub SAVA iz Kranja je bil tokrat organizator ekipnega prvenstva Gorenjske za pionirje, ki je obenem tudi polfinalno prvenstva Slovenije. Na prvenstvo Slovenije se namreč uvrstijo samo prve tri ekipe iz regijskega prvenstva.

Na prvenstvu je nastopilo osem ekip iz Triglava in Save iz Kranja ter Jesenic in Murove. Ekipe so bile razdeljene v dve skupini po štiri igralce in so igrali med seboj vsaka z vsako. Po dveh prouvrščeni ekipi iz vsake skupine sta nato igrali finale, prav tako vsaka z vsako.

Ekipa Jesenic I, v postavi Ferbežar-Nemanič, je brez poraza osvojila prvo

mesto in s tem naslov ekipnega prvaka Gorenjske. Najboljši igralec je bil Joži Nemanič, ki je premagal vse nasprotnike. Na drugem mestu je ekipa Save iz Kranja, na tretjem Jesenice II v postavi Pem-Smitran, četrta pa Murava I, ki je v polfinalu izločila Triglav I.

Istočasno je bilo na Jesenicah v organizaciji NTK Jesenice izvedeno ekipno prvenstvo Gorenjske za pionirke. Nastopilo je šest ekip. Zmagala je ekipa Triglav I pred Jesenicami I, za katere so nastopile Markez B., Šavor L. in Smolej M. Tretja je bila ekipa Triglav II, četrta Jesenice II, peto in šesto pa si delita ekipi Murova I in II, ki sta tokrat nastopili prvič.

(S)

OBČINSKO PRVENSTVO OSNOVNIH ŠOL V ATLETIKI

Solsko športno društvo osnovne šole Tone Čufar, njegov mentor je tovariš Šurc, je priredilo občinsko prvenstvo osnovnih šol v atletiki. Tekmovalstvo je bilo 22. in 23. decembra lani. Prvi dan so tekmovali učenci 5. in 6. razredov, drugi dan pa 7. in 8. razredov. Na tekmovalstvo so sodelovale osnovne šole iz Kranjske gore, Koroške Bele in Žirovnice ter osnovni šoli Tone Čufar in Prežihov Voranc z Jesenic.

Učenci so se pomerili v treh disciplinah: v teku na 20 m, troskoku z mesta in suvanju težke žoge. V posamezni disciplini je vsaka šola lahko prijavila pet tekmovalcev.

REZULTATI PRVEGA DNE (5. in 6. razredov) — DEČKI:

TEK 20 m: 1. Mladen Trstenjak — Kranjska gora 3:77;

SUVANJE TEŽKE ŽOGE (MEDICINKE): 1. Aleš Dobravec — Kranjska gora 9,97;

TROSKOK: 1. Marko Koder — Kranjska gora 7:20;

DEKLICE: TEK 20 m: 1. Ksenija Mavrič — Žirovnica 3:86;

SUVANJE TEŽKE ŽOGE (MEDICINKE): 1. Senada Huseinbašić — Tone Čufar 9,98;

TROSKOK: 1. Mateja Tavčar — Žirovnica 6:78.

EKIPNO (dečki in deklice): 1. Žirovnica 106 točk, 2. Tone Čufar 84, 3. Kranjska gora 75, 4. Prežihov Voranc 71,5. Koroška Bela 62 točk.

REZULTATI DRUGEGA DNE (7. in 8. razred) — DEČKI:

TEK 20 m: 1. Borut Andrlje — Žirovnica 3:44;

MET TEŽKE ŽOGE (MEDICINKE): 1. Edin Čelebić — Prežihov Voranc 12,94;

TROSKOK: 1. Iztok Cafuta — Kranjska gora 8:24;

DEKLICE: TEK 20 m: 1. Darja Ljubojevič — Prežihov Voranc 3:80;

TROSKOK: 1. Romana Kučina — Koroška Bela 6:75;

SUVANJE TEŽKE ŽOGE (MEDICINKE): 1. Alenka Vidic — Žirovnica 12,86.

EKIPNO (dečki in deklice): 1. Žirovnica 110 točk, 2. Prežihov Voranc 104, 3. Koroška Bela 88, 4. Kranjska gora 84, 5. Tone Čufar 40 točk.

OBVESTILO ŠAHISTOM

Odbor šahovskega društva obvešča svoje člane, da bo hitropotezni turnir za januar v soboto, 21. januarja, ob 17. uri.

Odbor ŠD